

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ÖZDEMİR İNCE

Bütün Şiirlerim

Birinci Kitap

GÜRLEVİK

KARGI

TUTANAKLAR

KIRAZ ZAMANI

RÜZGÂRA YAZILIDIR

KARŞI YAZGI

ELMANIN TARİHİ

ADAM YAYINLARI

©

Adam Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş.

Birinci Basım : Mart 2001

Kapak Tasarımı : Emre Senan

01.34.Y.0016.789

ISBN-975-418-653-7

Özdemir İnce

●

Bütün Şiirlerim

I. Kitap

Gürlevik
Kargı
Tutanaklar
Kiraz Zamanı
Karşıyazgı
Rüzgâra Yazılıdır
Elmanın Tarihi

GÜRLEVİK

Birinci Basım : 1990, Gölge Yayınları
İkinci Basım : 1994, Can yayınları

BİR ZAMANLAR BEN DE...¹

Söz ve yazıya geçer geçmez özgürleşiyor şiirler. Artık bir ölçüde kendi yazgılarını kendi elleriyle yazıyorlar. Bir elin onları gizlendikleri ya da unutuldukları köşeden, dergi sayfalarından alıp masanın üzerine koyması, bütün duygusallığa karşın, yeterli değil. Bu ikinci gelişte de kendi yazgılarını kendileri yazarlar. Çünkü özgürdürler.

Böyle olmasaydı, ilk kitabım *Gürlevik*'in ilk baskısı bunca yıl sonra nasıl yayımlanırdı? İlk kez bir şiir kitabı yayımlamaya karar verdiğim zaman, bu kitaptaki şiirleri atlayıp *Kargı*'ya (1963) yol vermiştim. Sanki 1985 yılına kadar kış uykusundaydılar ve hak aramak için o uykudan uyandılar. Bu hak arayışın sonucu olarak, elinizdeki kitabın ikinci bölümü *Sarnıç*'ta yer alan şiirler *Eski Şiirler* adlı derleme kitaptan yayımlandılar (1985)

Gölge Yayınları bütün şiirlerimi yayımlamayı önerince “Ey Mevsimler, Şatolar” bölümüne giren şiirler de ayaklandılar.

Gürlevik'te 1954-1960 döneminde yazdığım ilk şiirler yer alıyor. Birkaçı dışında hepsi önemin önde gelen dergilerinde yayımlandı. Okura yardımcı olmak amacıyla, şiirlerin yayımlandığı dergilerin adı da şiirlerin sonunda ayraç içinde belirtildi...

Gürlevik'in, 1960'a kadar yazdığım ve dergilerde yayımladığım bütün şiirleri kapsadığını söyleyemem. Dışarıda kalanları kendi yazgılarıyla baş başa bırakıyorum. Bahtları açık olsun.

Gürlevik adının anlamıyla okuru boş yere yormamak için bir açıklama yapmayı gerekli görüyorum: Mersin Toroslarında, Demirişik köyü yakınlarında bir yerin ve su kaynağının adıdır. Yazları su içtiğim bir yer. Ama 1955'e kadar. Ve ezik ot, çam pürenleri, reçina kokusu, görünmeyen keçilerin çingirak sesleri...

Ve bunların arasında iki yüz ve iki ses : Yılmaz Pütün (Güney) ve Nihat Ziyalan. Bu kitapta yer alan şiirlerin çoğunun ilk okurla-

rı Nihat ve Yılmaz'dı.² Şimdi, biri Paris'te Père-Lachaise Mezarlığında, öteki Avustralya'nın bir kentinde. Oysa birlikte yaşlanacaktık. Olmadı... Şimdi, onlarsız, bir zamanlar on sekiz yaşında *ben* olan delikanlıyla yan yana yürüyorum ve *Gürlevik*'i bu delikanlının bir parçası olan Yılmaz ve Nihat'a adıyorum. Özlemle...

ÖZDEMİR İNCE
İstanbul, 22 Kasım 1989

(1) Şairin *Gürlevik*'in ilk basımına yazdığı önsöz. Gölge Yayınlarının yayınlamaya başladığı "Özdemir İnce'nin Bütün Şiirleri" dizisi ilk altı kitap yayımlandıktan sonra şair tarafından durduruldu.

(2) Yılmaz, 'Pütün' soyadıyla imzaladığı, "Pazar Postası"nın 6 Ocak 1957 tarihli sayısında yayımlanan "Yarınlara Usançlı Tutku" adlı öyküsünün başına, elinizdeki kitapta yer alan "Beşinci Yön" (s. 23) adlı şiirin son dizelerini almıştı. (bk. *Yılmaz Güney Dosyası*, Altan Yalçın, Yöntem Yayınları. s. 37)

Yılmaz Pütün (Güney)
ve
Nihat Ziyalan için

“EY MEVSİMLER, ŞATOLAR”

SICAK KAN PIHTILARI

kararsız gölgeler boşuna artık boşuna
dikine indiğim çizgiler
uzaklıklar bitiyor-üçüncü-kırk pencerede
bu sonuncu şehirdir pençelerime düşen
bir düzen kurulu bozulmuyor

pusuda kalan ayaklara merhaba
mümkün olan her şeyi söyleyeceğim
susuzluğumu seviyorum tutkunum sabahlara
vurgunum kan rengine toprağın
duyuyor musun güzeller akını var bu yana
duyuyor musun mutlu günler geliyor
çekimser donanmasını yaratıyorum tek hecelik kitapların
havai fişekler salıyorum gökyüzüne
birinci sonucu görüyorum adımlarda

beynimdeki bozgunlara elveda bozgunlara
son perde bir akşam sonu inecek
düğün-dernek kurulacak ocaklarda
deli bakışlarda mutları tutacağım
dişiliğini duyacağım kıvançların

çorak gülüşündeki yoksunluğu biliyorum
unutacak çok şeyler var biliyorum
sen içimdeki bensin biliyorum
dur gitme dur nolursun
yokluğuna mum yakacağım
halsizsin biliyorum yoksulsun da

*Mersin, 1954
(Salkım)*

DÜŞLERLE UTANMAK

bu işin ne başı vardı ne sonu
tükenmiş uykuları tutup ayırdık
balıkların oynaşması büyümesi otların
sıla türkülerinin söylenmesi hep akşam akşam
sabaha karşı yıkılması duvarların
neden bu kat kat evler bu tramvaylar

bir şeyi sevmek unutmamak demekti
biz sevmeyi değil unutmayı öğrendik
yalanların en korkunçu en namussuzu
can buldu dudaklarımızda
ya yarım bir suratta
ya da boş bir evrende sattık
düşlerimizi

düşlerimiz mutlu halinden
tuhaf değil mi

*Mersin, 1954
(Yeni Ufuklar)*

GARİPSİ ŞEHİRDE ÜÇ YAĞMUR DAMLASI

Öz Demirsar'a

Dışarı çıkmayın diyorum size-çıkmayın
Kaldırımlar kördüğüm
Sisli bir liman akşamını yaşıyor
Üç yağmur damlası tutunmuş birbirine
Vitrinlere vuruyor

.....

Daha ölümü duymuyordunuz
Saatler bağlanmış, zaman duruyordu
Anlamadınız
Sırtınızdaydı kader ve ölüm hâlâ uzakta
Islak sokaklara doğru
Geçip bir bir evleri, caddeleri
Yüzünüze vuruyordu.

Deniz sahile yaslanmış şöylece
Bir ay çıkmış on beşinde
Bulutların içinde duruyordu...
Gözleriniz ağaçların yeşilliğine uzanmış
Korku beyninizin orta yerindeydi
Ve sonra ay ışığında
Çok güzeldi deniz
İşte o an
Bütün yaratıkların yanı-sıra
Kendinizi bütün hissettiniz.

Kilisenin çanı bir'i vuruyordu
Her ne varsa susuyordu,
Ve birden bir yağmur başladı uzaklarda
Ve bütün şiirler
Evlerin arasından yükseliverdi
Heykeller gibi, sımsıkı-mağrur.
Bir kelime için diyar-diyar gidecektiniz
Kazablanka, Madagaskar, Tanca
Uzak iklimleri duyabilirdiniz
Ama olmadı
“Ver elini Bordeaux ve şarapları” diyemediniz.

Parkta gölgeler uzanmış yatıyordu
Yağmurlar kumlara vuruyordu
Kaderiniz ayak sesleriyle haykırdı birden
Görünmez kahkahalara karşı...
Ve gürrr... diye saatler boşanıverdi
Önünüzde; deniz ve ay yerli yerinde duruyordu
Olmuş-olacak şeyleri kestiremediniz,
Vitrin ışıkları, karanlık pencereler
Kaderiniz saatlerin ardınca gidiyordu
İçinize vuran geleceği bilmiyordunuz.
Kaldırımlar kördüğüm
Sisli bir liman akşamını yaşıyordu
Üç yağmur damlası kumsalda durmuş
Üç yağmur damlası kaderinizi biliyordu...

*Mersin, 1954
(Yücel)*

PAVAN

seni din kitaplarının dışında bulacaktım
tuttun gömüldün boşluğuna saflıkların
can buldun tabanların siyah yarığından
oysa senin içindi bütün çabalarım
ama-
her aynaya bakışta her uyku bölünüşünde
beni göreceksin
beyin üçgeninde soluyacağım
unutma

*Mersin, 1955
(Türk Sanatı)*

BATI VE ÖTESİ

olumsuz savaşlar yaratıyorduk
bütün kapılar kapalıydı uzaklıkların dışında
içeri giremiyorduk
ilkin kapı vardı sonra da kilidi
(hey kapı hey kilidi)
onulmaz yangınlar yeşeriyordu odalarda
ne yapıyorsak kendimiz için yapıyorduk
batıya giden yollar bizimle başlıyordu-
bizimle bitiyordu bütün kitaplar
kitaplar-davut oğlu âbuzer-diyemiyordu
hepimiz âbuzer'dik oysa
âbuzer umutlarıyla çürüyordu
çocuklar gözlerini sabahlarda taşıymıyordu o sıralar
(âbuzer'in gözleri yeşil ve maviydi)
dudakları nokta noktaydı o sıralar
önemi yok günlerin ha bugün ha yarın
güneş nasıl olsa gene doğacak
vinçlerin diesellerin ortasında
unutacağız utançsız yüzlerimizi

batıya giden yollar bizimle başlıyordu
bizimle bitiyordu bütün kitaplar
kapı ve kilidi duruyordu : yazık
(vay kapı vay kilidi)
batıya bakıyordu bütün kapılar

*Mersin, 1955
(Yeni Ufuklar)*

KARANLIK KAPILARA ÇIKARTMA

eğilmiş yıkıntıya değin günbatımı üç-buçuk eski ev
bu kadınısı gece : demek başlıyor özlem
yalnızlık homurtusu boş veren yaşantıda
kim ağlıyor : siz misiniz
ılık bir ezgi geliyor yasak dudaklardan
kanınızı ısıtacak midenizi ısıtacak

bekliyorum
kıyamet zincirleri koptu bileklerimde
ben sizi görelî

inmesin düşlerinize bıçak verin öfkenizi bana
sonbaharı alın-yüreğimi ekmeğimi
kulağını açmış toprak bizi dinliyor
gözlerimizin yıllardır kırık aydınlığı
ılık odalara terli yataklara hasret
uyku güzelliği yitmiş iyimser yüzlerinizin
gece bir yarılarında başkaldırıyor bilinçaltıları
durup ayak sesleri bekliyor damarlarında kadınlar
karanlık bir şehvet ölüyor dudaklarında

bekliyorum
bir daha bekliyorum : iki üç bekliyorum
fısıltılar toprağa varıyor
yüreksiz cehennemlerin eşiğinde ayaklarınız
çıkın artık döneke sızısından kavgaların çıkın artık
saldırgan korkuların açık mezarından
çocuklar kadınlar erkekler çıkın-
ucuz gün ışığında

*Mersin, 1955
(Pazar Postası)*

KUTSAL GÖLGEDE BOŞLUK

– bu sofr a kurulmalı mı dersin
bu yumruk açılmalı mı dersin
sofranın gerisinde

al maggie –

denenmiş ışık demeti bulup usuna
otsu tazeliğini düşün diri yeşilin
daralan gölgede katlanan ölü solungaç
yeni nenler bul öldür yarat
kısır tadında yakınmaların

çağır avuntu düşünceler selama dursun
gençliğin sevmek üretmek için
ellerindi kıran putları heykelleri
buldu sol böğründe dişi yi ziyan olmuş kan

kabuğunda yatan sümüklüböcek
mama oğlanlarına mut olur evren olur
denizden ayrı ya bu midyeler ya bu
nasıl arar kutupsuz yaşantılarını

yarınlara diz çökmüş üç beş adam
adam dediğin el ayak kömür bıyık şapka
hele dur somun olduğun yerde bir
özlenen mıknatıs akısı borçsuz asılı tüfek
kapısını örten tutsak dayanamaz artık
çılgınca tepinecek dövünecek anlamsız

Mersin, 26.11.1956
(Yeni Ufuklar)

KARARMIŞ GÜMÜŞ KÖSTEKLİ SAATLER YARIŞI

yorgun değilim bu yolları yürümekten yorulmadım
zorsunmadım

serüvensiz yaşamının önemi yoktu ilkin
gözkapaklarına abanmıştı sorular
bu sonuncu yanılmamızdı yarına giden biliyorum
biliyorum ellerimiz prangalı yalanları bulsaydı eğer
bulseydi içimizi yiyip bitiren
sonra ansızın giden umudu
kurumlu anlamımızdan çıkabilecektik
taşbasmalı yağlıbezli anlamımızdan

korkuyorduk :
çocukça dönüp durmadan el çırparak
– tavşan hop tavşan hop – gözümüzü açamıyorduk inan
bir karanlık içindeydik kinden kaçıyorduk
saatler geliyordu üstümüze tümen tümen
gazeteler bilmem kaçınıcı baskısında
turfanda taşıyordu kamyonlar naylon arabalar
her köşe başında tünüyordu karakargalar
pencere pervazlarında alımlı yoksullukları

durup güleç yüzleri arıyordum
kapı önlerinden geçemiyordum tutmuyordu ayaklarım
kahvelere giremiyordum utancımдан utancımдан mı değil
damarlarımda boğumlanmış kötürüm halkalar
buzullar çözülüyordu beynimin bir köşesinde
uyku girmiyordu gözüme geceleri tetikte bekliyordum
elim yastığın altında

– ve sessiz vuruşlar koşumları pırıl pırıl ilerler-
bir zamanlar severdik özlem hatırlarım
bunca bildiğim insanlar dişlerin katı gıcirtısı
fabrikalar atölyeler rıhtımlar vardı
kapılar vardı türlü türlü boşluğa açılan
iyimser gece diyemem ürkerim
ne vardı tek kelimelik anlamımızdan çıkmayacak

belki kanıtların ortasındaaydık
yarım dudaklı geceleri turpları zencileri bekledik
belki de sevecektik
ışıkları söndürdüler

Mersin, 1956
(Pazar Postası)

BEŞİNCİ YÖN

– kalçalarında bir kandil ısıtır gençliğimizi
yaş tohumlarını damarlarımızda –
(Dylan Thomas)

gecenin yumuşak sırtında
bir kedi gibi karnını çıkartıp boşlukta soluyarak
bizi duyuyor bizi bekliyor olmalı toprak kadınları
korkumuzun göbeğinde usumuzu dört kez dörde bölüp
bekliyor olmalı
bilinmeyen sonuncu yönümüzü toprak kadınları

iri meme anaç meme sen sus
düşünme göğüs kafesine dayanıp
bu ışık yürek verir güç verir
bu oyunu bu düzeni bozmak elimden gelmez
yenikliğim senin için ölümüm senin için
hoşnudum

mavnalar kamyonlar küfeler beni bekliyor vapur düdükleri
ağız purolu insanlar beni bekliyor beni
ben bir tek somuna öz kardeşimi yumrukluyorum
namuslu yaşamının özlemindeyim oysa

bu ısı senin ısın mı bu ısı
senin mi alnımdaki renk senin mi
– mevsimler beklemez beni beklemez denize yürüyen
düşe-kalka yürüyen saatler-
al işte gözlerim üç çatal şimşek
ölümcül denklemlerin kıyısında durur
sırça sarayını kurup insafsız çarmıhlar
bırakıp bırakıp bankoların boğucu uyutucu kokusuna gider
bobin makinelerine gider

ölü yüzlü hepten göçmen göçmen kızlarına gider
sen sus düşünme
bu göz senin bu bunlar senin bu beşinci yön
tanrı gözlü bahar yılanları
ince zarlı kemik tohumları
gecenin yumuşak sırtında seni kaçışları düşünür
kamçı dilli boşluklara

usanç verir hep aynı bilge hep aynı bellek yoksunluğu
ağaran şakakların ölüm ölüm gibi
yüklenir uykuya gözlerimiz dünü yadsımak için

Mersin, 1955
(Salkım)

NUH ARTI BİR

öylece tutar mı kuşu kafesinde çok gagalı
festivali üzerinde pis camın
beraberce ayaktakımlarına

dünyayı konuştu üç eksik dişiyle
sonra nehirleriyle gitti
insanlı patagonya ülkesine

ödünç bırakmadı iğnelenmiş memesini
çeliksi görüntü gecede
elinde bir pabucu yürüdü gitti

öykülü hurda aynaların bu
gözündeki miyop tabansız paraya

*Ankara, 1956
(Yeditepe)*

PERGAMUM

bunlarmış o arenalarda o çocuk gözlü ölümlerde kim bilir
bir sigara içimli dişi kulları tanrının tez ayak gemilerinde
ulu soydan iyo argos'lu bir kadın haftanın yedilerinde
bilmez miyim

ve öteki harlem'li jan mathys bazen yürüdüm atımızı
durdurduk
finike alfabesinden ayvaz serkis öyle iyi oyunlarıyla

kalabalık yağmur gibi bu yedi mil güneylerde olmak gibi
di mi yani roman okumak evinde evcil bergama olmak

geldiniz oralardan o keçi ayaklarından ne kadar esmerdiniz
geldiniz doygun sevilere nasıl bereketli kızlar çok yeriniz
şimdilerde delik paralar çabuk drahmi görünürlerde tanıdık
yaşama

bilmez miyim

*Ankara, 13.9.1957
(Pazar Postası)*

99 GÜVERCİN BİR GÜNEŞ

kararan saçlarıyla korkmuş nasıl güvercinleri
bırakırsanız taşımak için kısa bir denizin
suları kibritçi kadınsa başak burcunda

uyanırdınız ne fazla sabahlarıyla getirdiği her güneşin
ölümlü çarşısına çıkıyor o saz semaîsi
birikmiş gibi haritanın kandil ta ülkesinde

*Ankara, 26.9.1957
(Pazar Postası)*

CAMBAZ İP CAMBAZI

Suların ayaklara değmediği hep o yerlerde içe kapanık rahip gözleri ne türlü deniz bilemezsiniz, olsun öylesine uzun gökyüzünün kesitinde oldum olası cambaz karılarının ip kızları otururlar. Otururlar. Bozumlarında bağların şarap tanrıdan Baküs'ten dişi kızlar tohumlu oğlanlar getirirler eski çağlardan soytarılar oyuncular getirirler yanaklarında sararmış papirüs yaprakları, yumuşakçalar getirirler karıncalı gecelerden geçerek;

DAHA ESKİDEN ANADOLU'DA İKİ SAYISI DAHA
ÇOK

LİRA KURUŞ MANGIR AĞIR USLU PARA OSMAN-
LI'DAN

biz ululuğu bilmiyorduk o çok ululuğu hiç, geldi buldu bizi ortaçağ merhabasında. O orada oturur, büyük ayaklı bir tanrı (ve cambaz ip cambazı) bakar güler caddeye bakan evlerden birinde;

SİZ O ARABALARDAN KOYUSUNDA GÜNEŞ SÜRÜ-
CÜSÜ

ŞAFAKTA DİŞİ HOROZLARA UYANIRDINIZ NE İYİ

*Ankara, 28.9.1957
(Dost)*

ÖYKÜSÜZ / COMTE DE LAUTREAMONT İÇİN

*Qui tesmoigne aux passants mes amours et ma peine
Puis l'arrosant de laict et de sang d'un agneau,
Dy : "Ce pin est sacre, c'est le plante d'Helene"*

RONSARD

O, kuşlu denilen gülmeleriyle yitmelerde ölmelerde vardı. Biz yoktuk, bu düzende biri olmamıştık. Birdensiz taşralı beyin kanaması ya da yeniden doğmak daha bu davutlu sesiyle türküler söylemeden bu pulsu kadınları toplamamıştık bitpazarından. Elimizi uzattığımız o kırık yerlerde içten kanayan kıl halı gibi geldi saçlarımızı taradı, tuttu yanaklarımızdan öptü; öptü mü, balık mı avlardı deniz ölüküm olunca, KENETLİ, kapış kapış ne çöller anlatıl-sa bitecek çarşıya çıkan hızlı, dar gölge... Tutup kaldırmaklar geliyor usumuza, damarlı mavi yüzünde ter, o adamlarla yakınlığımız yoktu hiç biraz bekledi, bütün herkesler beklediler. BÜTÜN. HERKESLER. BEKLEDİLER. ADAM. ADA. AD. A. A'larsız ayaklarından sırtlarına doğru çiçekli sıcaklıklar, sayalı katıksız uyku, yeniden yağmurcuklar başladı duvarlara dayandı, yaaa hep böyle duvarlar sokakları kesip o eski üçkâğıtçı bıçkınlığıyla sorular çiziyorlar, ceplerinde serin çiviyazıları. Ama n'apıyım taşbebekleri göturdüler bile, portakal yemekler varken konuşmuyorlar portakalları kızlara götürüyorlar. Çöl. Çöl... Çöööl. Var. İsa da nerede, su başlarına gitmiş Musalar ya da fal açan Çingene karılar görmek istiyor, "Bu, diyor, Priene'li Bias ile Mitylene'li Pittakos yedi ululardan ikisi, ben onlarla oldum oldu halkalar da muştı içinde." "Kanı kara akmayacak," diyorum, gene de derim, çekimsiz yedi katlı uydurma kent üstüne sigara içen şiir okuyan seksenlik uray başkanı bulutları getirmediğine göre. GÖRE. ÇÖL. SALLI. Denize bakacağım, ortası oyuk denizlere bakmıştım. O binler yıllık kadınlar yok mu falancını, onlara yatmayı öğreteceğim, yatakta erkeği! (Quel ciddiyet Mon Dieu!) Yöremde duvarlar hep pencere. (Ya tersi olsaydı?) Hep. Yahu. HU. HU. Pencere. LER. LER. Hep Kudüs, hep Mekke sabahları uyandığımız. Beynimizde sağ tarafta yassı iç bulandıran ağırlıklar, tanımıyorum, güneştir,

oldum bittim, gürültü, kanun nedir, ZENCİLER, beyaz, bir milyon işçi, ahtapotlar, her gece, o gece kadar. Neredeler NE RE DE LER. Tuttuk çizdik beş bin kez çizdik bir daha fazla. Güçlü. Gelecekler az sonra. GELECEKLER. Hep ansızın gelsinler. O. DÖNER. ŞAŞAKALMIŞ. SOKAKLARIN BİTTİĞİ YERLERDE SALLANAN BİRÇOK ELLERİ. ŞAŞIRMIŞ ELLERİ HAVADA. ELLERİ HA HA. ELLERİ ELLERİ. GÖZ GÖZ. HASIR BAŞLARINA ŞAPKALAR.

Ankara, 15. 10. 1957

DAR

iyi okşadınız da dizleriniz sofalara açıldı içinde
uzun gölgeli kandilleri çünkü gecenizde hep derin
iyi gülmelerinizde fırlatılmış ihtiyar dalgın kız
geçiyor bir başka kuş kanadı okşamalı gözlerinizden

ayaklarınızın ufacık yerlerde gizli tanrı su izleri
öyle az öpücüğü durur bezginliklerin usulca yaşamada
baktıkça ürperiyor karnınızın dar yerleri
benim er olduğum yerlerde kadınlar oluyorsunuz

ellerimi alıyorum saçlarınızdan yoksa ne yapardım
koşabilirsiniz artık koridorlar uydurma bütün
tutup yukarıya alıyorum kömürlü tırnaklarınızdan

ilkten masaları görmüyorum ne o böyle nereye görmüyorum
okunaklı gezmelere gidiyorsunuz ya çarşaf lar geriliyor
aktarıp veriyorsunuz bana bayındır kadınlıklarınızdan

*Ankara, 23.10.1957
(Pazar Postası)*

KIRLANGIÇ DOKSAN DOKUZU

Ülker'e

bardaklara varıyor elim kaldırıyorsunuz ya güzel başınızı
hele bir damla bulut akıyor canlı siyahlarda iyi evlerde
çiçekleniyor yorgunluklar sizinle yün ipliklerde
bakıyorum pazardır bakıyorum kırlangıçlar geçiyor pencereden

baksam ülkeler dolaşıyorsunuz belki de mısır'a varıyorsunuz
yalnızlıklar örüyor güneyli bir tanrı öykülerde
ne yapsak yıkıyor artık kapılar uzak kalın gölde
yaşamamızdan geliyorum ya anlattığım taşlıklara çıkıyorsunuz

bir düzgün yoldan geçiyor size kadar dalgın ağacı
süt gibi içilmiş tütünsü sigaralarıyla dolgun dişi ırmak
bakınca gene de ansızın geliyorsunuz geçip sandıkları

artan gülmelerle evrenler kuruyorsunuz bilmediğimiz böyle
her sokak sonralarda durgun odalara varıyoruz sıkıntılı
şimdidir bu yarıda olmalarımız derin pencerede

*Ankara, 12.11.1957
(Pazar Postası)*

ALCYONE

Alın elinizi Argos ilinden saksı yapın çanak çömlek yapın,
çiçek satan kadın Şamram ne güzel buz keser ağaç budardı
böyle, anlatımsız saksılara çiçekler diker çimleri sular
günbatımında usunda beliren ada serinliği, günaydınlara
eğilmiş gökleri arasında ayna aynada mevsimsiz siyah kuşlar
sur ikindilerinin yosunlanmış duvarlarında.

Hayır yok ısılanan küreli bahçeleri beklemekten,
Önünüzde de ne

Şamdan yok lamba yok yanan o rahibin ayak izleri çıra
gibi, kırçıl sakalında kutsal kandil ıslanmış dinsel
suçlar geldi Argos'un Argos'lu kralına ödünçsüz
merhabalar verdi.

Argos'ta bir rahip ve kadındır Şamran bir sürü
Bir elinde tebeşir bir elinde takdis suyu
Biz böyle su görmedik böyle tebeşir

*Ankara, 18.11.1957
(Dost)*

YUN

ovalı nehrin deltasında cici örtülü raflarınız haydindi
öyle mi kaşıkçıküşu düşünmediniz hiç değil mi
mayıstı da yağmurda mı ıslandınız peki nerede gözlükleriniz

kaybolur salı gelirken herkesler pazarı perdelerde
hintten çinden gelen bu kaytak kumaşlarda bu bahçelerde
okuduğu belli cariye gözlerinin sahici entaridendi gibi

şölenlerine geliyoruz bizle herkesle onlarla dolunayda
biri var otuz üç okka daha bir okka kıyı gibi ürperiyor gibi
güzelleştiriyorsunuz sanki çıktıkça merdivenleri

Ankara, 20.11.1957

(Pazar Postası)

MİLAT

soyulmuş bulutları takma gözleriyle ölünce ayakta
muz yiyen büyütmelerde su geçitleri gibi ekvatorda
büyütmelerde hem de geceler altında acayip anlatılmaz
çöl mü bildi hep gölgeleri kudüs dolaylarında acaba

dişilenmiş yatmalarda eşyalara erkek neyse günlerin
biraz az biraz fazla kadınlarım benim taşlıkları orada
saçları dizmediği inciler yatakların uzun dik yollarında
tam değil hani diyeceğim o akıntılarda biraz az fazla

ayıbıma gidiyor kıza ak demek utanmalar olaylanınca
talatoracı karıların mercanlı bakmalarında en alaturka
öteki hani çokca yahudi olanı daha kadınlanmış ya
üç kilo peygamberleriyle pahalı gerilmiş milattan
güneşle üstümüze doğan tuhaf mı tuhaf papaz nerede amca

*Ankara, 20.12.1957
(Pazar Postası)*

BÜYÜK A SONNET'Sİ

baksanız öpmek kuklalar kestane gölgelerinden azala azala
yokken daha ortalarında anlatılmış işte nasıl tevatrat uykusu
sanki o iyi firavundu da asma dalına asmışlardı onu
belirsiz diye ülkenin birçok vazo genişliği kırılınca
yanlış değil bir haziran büyüyen bir ağrıdır her küçük a
saklanırdı mutlu köşeler için o kadar sigara yorgunluğu
o cumartesi dinlenmelerinde nar filizine asılmış firavunu
görünce yahudiden yıldızlı musa fakat mumyalar mısırında
yürüyen sularla dahaca güzel o bana süngerler o cânımlar
martta dalgın kediler yüce damı üstündeyken of ne alımlı
boşalır güneş tın sesiyle apaydınlı merdivenlerde uzar
son kırmızılar götürürken sıcacık denizlere o eski yazıları
büyüyen ayak izleriyle çünkü onu bu mor çizgilerde sattılar
bir başka bulutlar ay karanlık damlarda bırakırken tozlarını

*Ankara, 23.1.1958
(Maya)*

KÖŞELİ KUŞLAR

derin kadınlarımın o eski göllerinde ben kimim
baktım bir adıydı onun her sabah gittim işte
gülülerindi bunlardı kesik karanlık işte yetiştin
öpüvermek biraz yok mu bir pazardı belki de

hangi kitaptı bunlar yaşardı bakıp gibi
hangi evren gördü seni yalnız ülkemler için
böyle takvimli günler mi o daha da belirli

siz bu kentime geldiniz bir başka şey bu evler
çiçek miydi açılan en canlısı açar gibiydim
bunlar ne beyazdı böyle sahi sendin verdiler
bitmezdi bu usul yaşama yaşandı hep bildim

köğüklerimdi her yüce yalnız bu bendim vardığınız
kaldım yeniden şiirlerimle artık benimle yaşarsınız

*Ankara, 10.3.1958
(Salkım)*

FIDELIO CASTRO

inirse bir gün cânım efem o korkunç öykülü dağdan
elleri güzel elleri ıslak gözündə büyüyen incecik orman
budur o budanan bulutların alacakaranlıkta izleri
bu güneş giysili ak gölgeli var olan halktan
en deniz derinliklere gelir kentlere bir en deli

İsa gölü

Fidelio Castro

geyik boyunlu bir Küba'da

Ankara, 30.3.1958

EN

inirse cânım efem o korkunç öykülü dağdan
ıslak gözünde büyüyen incecik orman
budur o budanan bulutların alacakaranlıkta izleri
bu güneş giysili ak gölgeli var olan halktan
en deniz derinlere gelir kentlere bir en deli
öldüğümüz binlerce göle her zaman çıplak deli

Ankara, 30.3.1958
(Pazar Postası)

ALIRSA BABAM BANA PİŞTOV

gecedir bir pencere ve saksı titrer
en gizli saklanmış aynamda benim
hayrandır her bakımdan o kız gözleri
nasılsa adamın zavallı kollarından
sanki ne uzanmaz bulut gölgeleri

eğer ah nazik yerini en hatırlarsam
salıdır ay karanlık bir gecedir salı
ne kadar ve geniş direklerarası
gelmiş de güzlerimsi ateşini kucaklamış
pırafa oynayan soğuk ağzıyla gerçekten
gölgem bu benim soytarılardan daniskası
kadar bir bitirim haftalık dudaklarımda

sevsem kokularınız ne başka fesrengi
of bir de ne kötümser içkidir akşam
başörtülü ve aile bahçesi kadarken şamram
bayramda bir babam piştov alacak

*Ankara, 17.6.1958
(Pazar Postası)*

SARNIÇ

Birinci Basım : 1985, *Eski Şiirler* içinde, Kuzey Yayınları
İkinci Basım : 1990, *Gürlevik* içinde, Gölge Yayınları
Üçüncü Basım : 1994, Can Yayınları

OPERET MAREŞALİ

bakarsa karanlık nasıl şahmeran
açıyor kapısını titrek köşeye
bazan dumanlı kendinden uzak
ağaç oluyor yalnızlığına açan

nehirle vuruyor boynuma tekrar
önümden akan bir ulu şeytan
oraya gidiyorum akşama kadar
süzülmüş toprağın ince damında

ilk ölmem değildi sabaha kadar
güçlkle cehennem katran ve kazan
yankımız oluyor gece dokusundan
uzun uzun ölüyorum sabaha kadar

görülmez kokulu batmada müzik
sevişmenin saçları ama sözcükleri
tüylü parmakları solgun kefenin
yok hiçbir gözü yarın isimli

beyaz omuzlu yaz limanı gölgeli
gece gölü ak mum aydınlığında
uzayınca serin gözkapakları
gökyüzü doğuyor kollarım arasında

*Ankara, 9.19.1958
(Pazar Postası)*

BOŞ ŞARAP

su içiyoruz göğün altında
sigaramız olursa göğün altında
yedi kat yerde tam iki adam
saray örüyorlar yeşil kamıştan

bir ses havada cırlıçıplak
dönüyor her sabah kamçılادیımız
dört yönümüz birden ağaclar orman
çiğ etle beslediğimiz ağaclar
getirip şarabı şubatlıyoruz
alman birasını özlediği zaman

göğüsleri var ellerimi alıyor
yanağında ansıyorum ben simsiyah
bir çocuğum oyuncaklarıma göre
kokusunu duyduğum boşlukta kırılan
unuttum adını biraz önce

olmayan kız dadım perili kafes
göz geçiyor kumsalda aramızdan

*Ankara, 9.10.1958
(Dost)*

ŞANO

böyle değildi eskiden yazım
tırnakların bitmiş silahlarında
gürültüsüyle aynanın

benim karşımdaki köşede tam
biz yükseliriz alçalır masa
kırılır doruklarda

yaralar açılır tatlı kayalarda
geçince güneye kadinkuşları
çılgın durumunda

zavallı kollarım savaş bilmiyor
nice erliklerden nice bir şandan
saz boyunlu ipince

döktüm kabuğumu tertemiz işte
uyanmadan buğulu bataklıklar
her şey yüksek mavi

güz sözü daha anlamlı sarı
çıkıversin nemli duruluğunda ilk yazın
usanmaz aşkımıza

*Ankara, 10.10.1958
(Pazar Postası)*

MAĞARA

sular geçerse her şey korku mu yeşil
uyanıp çok zaman kimsenin yabancıya
her derin köşesi karanlık otlak
koyvermez giderdi en yakın uzağına

uzun uzun ağlar anlatan kitaplarda
uzay seslerinden çalan denizi
baktıkça bir garip şekil alan
ne kadar soğuktu siyah harflerdi

uzun zaman ölür güneş şarkı söylerdi
başladım gözlerini bitirdiğim zamanla
o kadar sarı ve nasıl ilkyaz
anarak binlerceyi bitirdiğim zamanla

bu bulanık havayı geren bu işte
kelimelerin kanı bir zamanlar duyunca
güzel ölüm ey yabancı gidiyor muyum
herkeste gülerken sıcaktı sonralarla

*Ankara, Kasım - Aralık 1958
(Dost)*

POFUDUK PUMPKİN

sen yürürken büyürsün baştan başa
uzayın uzaklaşan kemanlarında
ben kimin duruşuysa bilmiyorum
resimleri ipe asılmış balkonda

öpüşür sular derin vücudumuzda
bir avcı yıkınca kutsal anlamı
işte ben buyum ben hep nereyeyim
taşıyan boynunda bir hoş silahı

sonra da şu oymalı kırmızı yağmurları
ağzımızdan çiçeklerden nice ayıran
gidiyor geldiğim zaman şuradan şuraya
bendeki adamın zavallı kollarından

sen yürürken büyürsün en güzeli
durgun minyatür gökyüzünün altında
mavi geniş ve büsbütün şeyden uzak
bir yanak bir mermer akşamlar arasında

Ankara, 17.2.1959
(A)

BARIŞ ANTLAŞMASI

Değiyorum her geçmemde bulanık usunuza
vuruyor sığı korunuza size keskin sularım
değişirken yüzümüzde sayısız başkaları
bırakıp yazıları kirli güneşleri bırakıp

size değiyorum otlar büyüyor
siz sıcaksınız otlar büyüyor
yılanlar mı ölüyor yüreğinizde
işte gözyaşlarımdır alnından öpüyorum
ben kalkıp güneye gittiğim zaman

ben kalkıp güneye gittiğim zaman
aşkım yapraklarını döküyor güzde

Ankara, 18.2.1959
(Dost)

PAZAR KIRLARI

kadın bir kuştur eve dönünce
sıcak ve okşamalı
geyikler bir avcı eve dönünce
kadın ve okşamalı

çocuk bir kuyu masal bitince
öyle hiç öyle karanlık
deli bir çocuk gölge bitince
gözetleyen gözleri soluk

adam bir H siyah gergin sırtıyla
yürüdükçe bembeyaz buğu
bütün acılar adam çünkü sırtıyla
içinde cambazların olduğu

her şey bir nerede nerede atımla ben
erkek ve kadın olarak
ormanlara döneceğiz atımla ben
her şey nerede olarak

Ankara, 30.6.1959
(A)

SİRK TAVŞANLARI

Ülker'e

Uzun kulakları o her uzun tavşanın
kırmızı sarmaşıklar gidip getiren
başlarken ölüm güzel tapınağına
tavşanların daracık sokaklarında
portakal bahçesinden geçermiş gibi
bir yalnızlık biriktiren kinimizi sevgimizi

elmaları mı suladık ilk olarak
nelerle birkaç çağ savaşılarak
her zamanki titrek taze şafakta
kuru yapraklardan kemanlı soytarıya
bir unutma aramızda gidip gelen
gülüşüp ağlaşılarak otları götürürken

koparınca kuklalar bir daha iplerini
düşüyor yakasından yapışkan karanfili
akınca sular derin parmaklarından
goncası ondan ölümü ondan
iniyor tavşanlar akşamla suya
uzayan örgüsünün bir başka kıyısına

*Ankara, 1.7.1959
(Yeditepe)*

SOLGUN

dokunuşlarından mısır yaprağı
babası at kendisi ip cambazı
gölmenin ağlamanın cambazı

şarkısı acıdan gülmesi yüzden
her haftanın bir çarşambasında
gelmenin gitmenin çarşambasında

belki ben güzelim çirkinim belki
kuşlar damlara konduğu zaman
adım ve şarap olduğu zaman

güzelliğın sesi var bir kez duydum
akıyordu anlatılmaz ip cambazlığına
gölmenin ağlamanın cambazlığına

Ankara, 1.7.1959
(Dost)

SOYTARI

hayır ben bir çingene miyim
o halde salı
burada değilsem neredeyim
boynumda acem şalı

bitince param güzel çingene
bendim hangisi
ellerim cebimde kendim herkesle
balık kedisi

sormak kendimi gidip kapıya
ben bu değilim
çalışan şeyleri itip artıya
dansa gidelim

ben nasılsa ölürüm bir gün
kurulur masa
çalgıcı değilsem sırtımda düğün
evlenirmiş kim olsa

*Ankara. 15.7.1959
(Elek)*

DÜNYANIN EN

ürkekliğim bu benim bu içli kasabadan
hüzünler sinek gibi bir inip bir kalktıkça
gideren her yağmuru mavi boncuklarından

içindedir kokunun koşumları kapkara
öpen okşayan o büsbütün goncalatan
ve kullanmak için bin yıllar şiiri

resimlerde duvarlarda o kız gibi duran
seni sevmek az iş mi sevmek seni

*Ankara, 15.7.1959
(Maya)*

ESKİ KIZ

akşamların eski küf kokusu gömleği
kâğıt gibi sararmış içli anılarında
kaybolurmuş duvaklara doğru birden
pencereye varırmış ne kadar uzun
düşerken mendili ne çok eylülde

*Ankara, 17.8.1959
(Yeditepe)*

FES
TANZİMAT
İSTANBULİN
KADIN

solgun su dedim göğün eski arabasına
bir garip biniciyle geçirirken tarağı
en derin saçlarının en uzak halkasından
bin yıllık sözcük olur varılan her acıya
bir garip biniciyle geçirirken tarağı

uyanır fesi yoktur başlar bittiği yerde
bıyıkları kokulu bembeyaz tozluğuyla
hiç olmaz gülüşünden solgun karanfillerin
o gittikçe gelirdi sakın sirk kıyısına
güzel kızlar ve çirkin âşıklar için

yüzlerinde ilerler yol alır Şamram
zamanında istanbulin incecik bacakları
gözyaşları trompeti ve İzmir marşıyla
elinde ipek mendil ağlar çıkar şanoya
bir şarkı bir hüznün bir gelincik ormanı

*Ankara, 19.8.1959
(Yeditepe)*

GÜRLEVİK

bir şeye benzetirim kendimi durmadan
tüyleri uzamış solgun kendimi
bütün kapıları açarım belki de korkumdan
o incecik kelimeler içindir bu yalnızca
kaybolur kurtarmasam uzay karanlığımda

resimler yaparım kırmızıdır sokaksızlıktan
çünkü hep ellerimi yaparım yüzümü yaparım
teraziler kurulur işler tatlı vücudumda
renklerini yaparım mavisi değişken seslisi kara
kum gölgeli yeni balıklar geçer altından
kralların ölümünü bir onlardan anlarım
bir onları anlarım kadınlardan

bir şeye benzetirim kendimi durmadan
kervanlar geçer uzanırım ayaklarımdan
bir yerde dururum güneyde dış kapılarda
bilmem her keresinde böyle olur anlamam
bir o yüzden anarım öperim fantomayı
yeryüzünde işte kadınlar ve erkekler için
ve bir derinlik için yemyeşildir saçları

*Ankara 13.9.1959
(Türk Dili)*

SİRK

Kapıdan girdiğim anda içimdeki kıvancın görüntüsünü yüzümde kendime sundum. Ter ve et kokusu arasında kalabalıkta değiştim ben; bıkmıştım artık güneşin kirli ışığına batan, ıslak, birçok uçları kırık aynamdan.

Kaçmak bir kelimeydi ve ben sevmiyordum. Kaçmadım ve işte o zaman gece ölmüştü yeryüzünde; bir zamanlar, eskiden, orada ters kırmızı yağmurlar yağıyordu, sonsuz ve yeşil.

Yeryüzü yoktu bazılarınca, oysa bu, varlığının tek ve en sürekli kanıtıydı. Yeryüzü demek, akşam saatleri demekti. İşte bu yüzden kalktım Argos'a, İskenderiye'ye, Antakya'ya gittim; baştan başa vücudumda uzun uzun açan yıldızlar oldu, anladım; soytarılardı, cambazlardı, palyaçolardı. Onları sevdim, kendimi sever gibi. Kendimi seviyordum, kalabalık vardı bende, ter ve et kokusu vardı.

Kapıdan girdim, onları gördüm, serin dudaklı bir görüntüyü sundum kendime, yüzümde. İçimdeki kıvançtı bu.

*Ankara, 3. 2. 1960
(Dost)*

SENİ KENDİMDEN ANLIYORUM

I

(*Sen*)

Yıkar, uzun ilkyaz sürgünü parmakların baykuş tüneklerini dokundukça. Ayaklandırır kuşluk kokun bin yıllık kör kaynakları, ölü mevsimleri, vurdukça.

Gelmek, güzelliğin senin; gitmek, düşündürmez hiç ölümleri, düşündürmez başka yüzyılları.

Duyulur, duyulur bir fısıltı göğsündeki öğle güneşi; o bir ayağı dünyada, kış yalnızlıkta bir ayağa.

Sürüklenen iki yaralı kuş : Memelerin. Aydın uzayım benim!

Hiç, hiç gece olmaz sende, ey usu şiirimin, ey mutluluğuma eş suskun kadını benim!

(*Dost*)

II

(*Ben*)

Uyanırım ben bir zaman sende, varırım serinliğine, sesine. Varırım aşkımızın biricik ülkesine.

Kapanır kapılar taş yüzüne ölümün dağılır boş gülümsemem, erir kurşun dudaklarım yüklenmek için seni... Sıçratmaz artık rüzgâr kelimelerimi.

Dokunmaz boynuma kanlı kanatları ayın, geçer... Selamlarım
seni yüzümü yakan ilk aydınlık, seni ilk gerçek!

Uyanırım ben karlı ülkemde, ben, kırmızı ve siyah kelimele-
rin ozanı, uyanırım binlerce.

Susar içimdeki kentin erdemsiz gürültüsü, susar
Susar ölü bir zaman.

(Türk Dili)

III *(Biz)*

“En soylu sayı” der, İskenderiyeli Falcı iki’ye. O en eski ve en
yeni şeylerin güçlü büyücüsü, o bir çift gülün, kırmızı ve beya-
zın, açık denizlerin dostu, savaş dostumuz bizim, böyle der işte :

İki, en soylu sayı
En mutlu mutluluk
Gök yeryüzüne, gök
denize karşı durdukça
İki, en soylu sayı
En mutlu mutluluk.

*Sandıklı, 27. 10. 1960
(Dost)*

FIVE O'CLOCK TEA

Neden o
düşünür o
bir bir
ölmüş yerlerini
saat beş sularında
çay vakti
saat beş saat beş
beş sularında
açar çarşaflarını göğün
ipek çin işi
derin mavi sırtında göğün
bir balık gibi
sessiz ve kör
uçar
kuru pastalar güneşi

Neden o
düşünür o
o us kıyıcısı
bir bir
ölmüş şeylerini
saat beş sularında
çay vakti
alışkın kendisiyle yatmaya

– çay limonlu mu olsun şekerim?
– nasıl beklerim sizi cumaya

ah us ne yüz­süz pezevenktir!

Sandıklı, 20. 12. 1960

ERSELİK ÇİÇEK

eve giriyorum bu her şey değil
yakamda kocaman bir günebakan
alıyor o çiçeği verip aynayı
öptükçe öpüyorum dudaklarından
gülüyor ağzında bir aslanağzı

kuşanıyorum denizi bu da bir şey mi
beynimde bile o hınzır şeytan
uyanırken mersin'i nasıl bir sabah
onun da ağzında bir aslanağzı

öperken öpmeyi dudak dudaklarından
ağzımda gülüyor ülker'in ağzı

*Sandıklı, 25.2.1961
(Dost)*

KARGI

Birinci Basım : 1963, Kendi Yayınları
İkinci Basım : 1985, Eski Şiirler içinde, Kuzey Yayınları
Üçüncü Basım : 1990, Gölge Yayınları
Dördüncü Basım : 1994, Can Yayınları

RONDEL

gümüş renkli kalyonları götüren
soğuk güneş kesin sular altına
gerçek gök ölmez aşklar adına
mahzenlere küf kokusu taşırken

yalnızlıktır onun acı gözleri çizen
yorgunluğu her üretken dokuya
gümüş renkli kalyonları götüren
soğuk güneş kesin sular altına

işte odur ilk kuşluğa benzeyen
gün ışığı köpük damlar üstünde
yeryüzünün bronz gülleri işte
yeşil denizlerin altından geçen
gümüş renkli kalyonları götüren

Ankara, 20. 3. 1960

YABANLAR

rüzgâra en yakın yerde onlar
atlar yaralı, erler... kalkanlar düştü, bozgun var
göçmenle doldu meydanlarımız, şarapla, buğdayla
kapadık kapıları, bekliyoruz, savaş kokuları süründük
soylarımız giysilerimiz yenilgimizle gönendik
bir salkı geldi uçbeylerinden : kartal sürüsü görmüş gözcüler
tütsüler yaktırdık tapınaklarda kurbanlar adadık
kapı eşiklerini arıttı kölelerimiz, karavaşlar
bekliyoruz, kapılar kapandı, savaş kokuları süründük

yeni bir hayvan yaşıyor havada

karanlık, karanlık, aydınlığı bir başka doğanın
kanımız tuzlu titreşimli bir uyku
her şey, her şey bitti artık; geldiler... yoklar
yağmasız yangınsız nasıl bir yeniklik bu
her günkü gökyüzü mü bu uzaklık bu azlık?..
kekeliyor gece, onmaz üzücümüz.
geldiler geldiler, bitti her şey artık

yeni bir hayvan yaşıyor havada

göründü göğün arabası; altınlı, gümüşlü koşumları
kötü bir belirti bu ey ulu yaşlılar, yağlı rahipler
rüzgâra en yakın yerde onlar; yüreğimize
çocuklar, kadınlar kadınlar tutmuş balkonları
çünkü onlar geçiyorlar çünkü upuzun mızrakları
nasıl uyumalı, nasıl uyanmalı, ölmeli nasıl?..

yeni bir hayvan yaşıyor havada

Sandıklı, 10. 9. 1961

ÇİL

Bir kadın. Gebe. Bırakılmış boğulmak için balkonda. “Neden?” denir de, anlatmaz. Muslin giysiler giyer, çivitler beyazları, naptalinler. O kıpırtılı ot yığnında gizli bir saat kulesi var anlaşılan. İkide bir irkilmesinin... Kocamışları göçer kentin, uğurlar uray başkanı dış kapıdan, mühürlenir dükkânlar ve gider icracı.

Gelir bir oğlan kapıya tavus perçemli. İs ve tarçın kokar. Saklar yüzünü, geçer bir elinde kapı tokmağı. Penceresi eskimiş, yusufçuk yuva yapmış, yitmiş kiremitleri. Ev gibi.

Sırası mıdır artık bilmem düşünmenin inciçiçeklerini, rahat rahat yetmiş dördünü aşmış büyükanneyi?

İzmir, 9. 9. 1962

ANI

Göçmüş!..

çürüyüp pervazları, kapı altları, belki de bir yenilgiye başlamış, kuşanmış kara bir uykusuzlukla,

Islıklanmış,

kocamış bir çalgıcıdır artık, tütünsüz bir eskici, enfiyesiz ve bir tarlakuşu dağın küpeçiçekleri arasında

Kim bilir,

aranıp sorulmamış, denkleştirilmemiş kalabalıkta, soğan tecimenlerinin gelip bir gün kaldıkları ikindisiz kentlerdedir,

Bazen de

gece falan olmuştur, dündür ve gerçek bir süre avı yoktur kocamışlığında; kuşkulu bir yabanlık olsa olsa

Ve umu

bir uzak akraba kimliğinde kekre bir tat ağzında.

İzmir, 7.10.1962

TİRŞE

Rüzgâra denk düşmüş yüzü, sığmamış, bizim oralara gelmiş
darağacı saatinde;

Peşinde sinsî tütün rengi, arar nikel gömüsünü, amyant diye
bir şey tutturmuş.

Evin kuzey yanındır sırtı, itişir okul avlusunda, git git bitmez
usunda bitki isimleri.

Anlamazlığa gelir inik kepenkleri, Leipzig ipeği sorar ölü
yıkayıcılara ve kaçar ardı sıra.

Trahomlu gözlerle bakar burun buruna gelince. Çıkarır şap-
kasını bir dul, bir emekli gölgesi, (geçince manastırı solda).

Diz dize ilişir boş bir sıraya, katı bir iz bırakır, balmumu ta-
dında ölüymüş gibi Belediye Parkı'nda.

İzmir, 5. 12. 1962

ONLAR Kİ

İhsan'ın şiiri

Var mıydı gerçekten hüznü? Sürgün çocuklar. Yıkılmış düş
çadırlarını Circus Medrano. Gitmiş. İn cin yok gözlerin gürül-
tüsünden başka.

Çalar gece yarısını saat, tükenmez bir karadır. Ve bir Ahmet
ölüsü fotoğrafta; okunaksız.

Kar yağar boynu kıldan ince. Sararır deniz kitaplarda. "O"
diye birini ararlar. Kapanır patikçi dükkânları.

İzmir, 13. 4. 1963

KARGI

Onun gördüğüydü gök; coğrafya kitabındaki. Bazen, beş sularında çıkıveren, bir saniyecik olsun.

Bilmez mi bu uzun yüzü? Derinleri okşayan yağmur, elgin yanıt gelmeden sığınır eski yapılara, adres sorar. Usunda baştan başa geçen bir kış.

Anlatırlar ona, “Böyle, böyle” derler. Bir kuşkudur artık sağucu kadınların seğirdiği sokak, bir çocuk imgesidir hiçbir yere çıkmayan alnı.

İzmir, 14. 3. 1963

ALCYONE
(Ülker'in şiiri)

I

Denizdi titrek duvarları düşlerinin ve örümcek ağından ovalar ot-larıyla delip geçtikleri. Yaşadılar bin uzay yılı sedir ağaçları altın-da; orada ayakuçlarında, gizemli sarmaşık parmaklı kadınları... O kadınlarda yeni bitirmişti ilk dönüşünü güneş, onların şaşırtıcı ut-ku çiçeklerinde.

Ve o zaman gördüm baştan başa ırmakların aştığı ben'i. Kadını ve erkeği buldum elgin suların dilinde; o zamandı işte bir kan kek-resi duymam dişlerimde, olgun meyveler gibi.

Kadınlar ve onların bayıltıcı boşlukları bir evren kurdu içimizde; tavşanların, kurtların bir asma dalı benzeri kemirdikleri içimizde, en dar yerleri onların.

Ankara, 28. 4. 1960

II

Gemiler yürüdü gümüş otların altından, parlayan fosfor, ölü kemiklerine, en büyük sarı; dolgun böğürlü hayvanların uzak den-
gesine. Yürüdü... Mevsimlerin eti... Gemiler, vahşice gizlen-
miş ve dümen sularında Akdeniz güneşlerinin, tanrıçaların yıkan-
dığı, taraklarını unutup... Fildişi.

Ve ot!

benzersiz. İlk ve son kızı yanılmaz tutkunun, övüp duruyor kendi-
ni saçlarından topuklarına değin yeşeren gölgelerle sarılmış.

Akdeniz! Onun aydın sıcaklığı, tuzlu ve titrek!

Çılgın us! Saflık! Sen, geleneksel dengesi yalnızlıkların, sen özsu-
yu güzelliklerin, sen, Akdeniz güneşi; tuzlu gözkapakları erdemli
deliliklerin.

Ankara, 28. 4. 1960

III

Denizin soluğu, kül rengi sultan; kısırağı o aşılmaya doymazlıkların! Anlıyoruz, sana derin ve karanlık sualtı mağaralarında, sana tanrıları unutturan uzay sarhoşluğunu,

anlıyoruz, o kıyılardan başlayıp, başlayıp enginlere, başka ve camgöbeğı enginlere vuran korkuyu, yanılmayı, o ikili aşkı,

ilk zamanlar, yüreğinde ve usunda o biricik Efendi'nin, o tecimen Yahudi'nin, tutku çiçeklerinde tanrıtanımazların, o sonsuz gümüş parıltıları ilk zamanlar,

sonra, tırnakları uzamış, mürekkep lekeli kötü çocuk masallarının üçüncü şehzadesi, boncuk gözlü, en küçük sevdalı prensesi, denizkızı,

ve o, orada, az uzakta, yani sen, mezarlıkların, ağulu safran ve mavi mezarlık çiçeklerinin birleştiğı ezgide akşam vakti ayakta durursun,

ve içinde usunda, ölüm mavisini, Akdeniz güneşlerinin kumlu tadı, yani senin, deliliğın.

Ankara, 15. 5. 1960

IV

Ey delilik!

sen mutlu yüreği güneşlenen sofı yılanın, kanlı gömleği sen
yorgun soytarıların

Ey delilik!

karanlık belirtisi usun, çirkef ve lağım sularının kekre tadı,
sen en eski tanrı! İçimizde şeytanın senin, o biricik usumuz, bü-
yük Efendimiz!

Hep sen!

ve her zaman, yarı gecede, ilkyaz gibi yanı başımızda kırmı-
zı görüntün, hacana gülüşlü, oğlan kalçalı; hep o, gittikçe gü-
zelleşerek.

Ankara, 31. 5. 1960

V

Kutsal kurt! Sen, omuz başı irinlerinin ünü! Gümüşünde ayın sen ve unutulmaz dostluğun, o cam özü gözlerin, o kadife dokusu binlerce ayakların; onlar elgin elçisi yeraltı sultanının, o isimsiz aydınlığın...

Sen, en güzel şeyi unutulmanın; sen... Siz yani açgöz tanrılar, siz; gece ülkesinin anaç tinleri. Safran!

Evet! Uzaklık kadar uzun bacaklı kadınların becerikli kalçalarının karanlık ülkesi, sesinden, sıcaklığından çiçekler uçuranların hayvan başlı tanrılara adanmış eti; o küçük karanlık. Evet!

Omuzdaki mezar sessizliğini öttüren mezarcı! Toprağın sesidir belki unutilan, iyi giyimli pazar kıvançları ve bir kökün anıları...

Sandıklı, 10. 9. 1960

VI

Ulu et! Sen en köklü soyu bu kıraç toprakların! Bak, salındı işte köpekleri aşkın, o incecik bacaklı, tazı soluklu.

Bak işte, gelir

vurur sabırsız kıyılara çıldırtıcı gelgitler, sonsuz iç çekişleri... Olur mutlu et, çığlık dolu tuz; ve o işte en güzel kan.

Sandıklı, 20. 9. 1960

VII

Uyur, uyur, ey uyur o karlı doruklarında saydam bir usun ve dokunur iki vücut gibi birbirine paslı gözkapakları; sıcacık, gıcırtılı, ey uyur, o, uyur;

ve o, tavusu o ay kumsallarının, ıssız kokusu elma çiçeğinin;

ey gök, kurşuni gök, ey dişi,

ve o, sen, en aksoylu kişi, nice böğürlü hayvan

uyur

derin, dipsiz düşlerinin yaban tortusunu ve en çok denizlere benzeyen o kekre suyu.

“İşte” der, “Ey işkence eden

Ey cellat tanrı! İşte benim yeryüzündeki işim : uyumak bu sonsuzu, bu şanı, bu kirli aşkı, bu!”

Uyur, uyur, ey uyur o.

Sandıklı, 20. 10. 1960

AŞK İÇİN ON ŞİİR

I

O, bir ve bin kez O! Nerede?..

Göksel sürgünü içdenizlerin ve loşlukların görkemli O'su; pence-
re demirlerinde at koşturan paslı Çingene... çağırır, suskunluğu
sürdüren çığlığıyla, yangın yerlerine, mermer avlulara bizi...

Oy! yarasalar...

nerede... O... nerede

utancı mart kedilerinin?..

Ve... işte;

çalıyor kuşdilinden kilisenin bronz çanları ününe soylu bir
söyleyişin.

II

Yıllar, işte yıllar...

yıkıldı sonsuz dengesi gerçek toprağın : duvarlar... Unutuldu nasıl çıkıverışı tepegöz büyücünün tutku mağaralarından. Siz de... Ah... öylesine çok düşündünüz ki; yitti o. Yatıyor ilkçağ kentlerinde uysal kalıntıları şimdi.

Çünkü...

kişner akşamlar, gök bomboş, yapraklar çürür, saat yakar, titrer damarları suyun, vb...

O zaman düşsel öpüşüyle iki kanın, akar HEP ve HİÇ aygır ağızlarına, deniz volkanlarına,

Ve..;

o zaman... öpmek utkuya, utku ölümlere eş tutulur, o zaman.

III

Saydam yürek... saydam yürek...

sen sen sen, sen, bin yıllık simgesi esrik toprağın... yankısı sen
kendi kendine tapmanın,

...sen,

us kemiren su sesi, deniz dibi çölleri, ve av boruları Stra-
vinski'nin, "BAHAR AYİNİ" dedikleri,

saydam yürek... saydam yürek...

ağ  ları  ıldırta an ilkyaz
ve sonsuz;
kıyıları dolduran,

  l me direnen gözkapakları!

IV

Yalnızlıkların, kalabalıkların çağı: arsenik çağ... Esrikliğin kış gülleri... Büyücülerin, baharat ve çin ipeği satanların çağı...
Ve gökkuşağını çakanların...

dinle de tanık ol...

gelgitler yaprakları dener... fare ve salyangoz alıp gemiler Montevideo'ya giderler... Kim bilir, gitmezler belki de...

tahtaboşlarda dinlenir, güneşlenir, ama arı kovanı değildir güneş, ve de

atar avcının uçurduğu şafağı av da. Çizilemez ama yağılar uzayda,
ve,
ölmez hiçbir şey gülümsemenin arkasında.

V

Neredeyiz?..

delmiş bir atlıyı elma çiçeği geçmiş Güney'e
neredeyiz?..
çatlayıp pul pul sırtı Akdeniz'in dökülmüş
balık göklerine,

Neredeyiz?..

dikmek gerek artık sınır taşlarını acımasız
gecenin ve geçit yerlerinin,
düştü düşecek ölü-kent, döllenecek kan pıhtılarından
kan pıhtıları.

Neredeyiz?..

karanlık düşmüş elma çiçekleri kalmış.

VI

Büyük ülke...-- kazanan çalışır --, kralcıklar
ölüler, sağlar ve cam kırıkları
biz mutsuzluğun mutunu
biz uzaklığın annesini duyanlar

Tüner us doruklarında haramiler
korur sevimizi, yaban hayvanlarımızı
etimizde titrer toprak
hem kuşlar hem de kervanlar uçar.

VII

Buyurdum

hazırlanıyor mavi döşlü kısırağım
fildişi ayaklı tazılarım
şahinlerim samur kanatlı
ve altın sesli borucularım,

ey benim dişilerim

kızlarım
aydınlıklarım
buyurdum
mayıs'ı değiştiriyorum.

VIII

Kanardı gün ışığı alacakaranlık ve günbatımı arasında, çalardı telli çalgısını ufkun, Güneş Tanrı'dan korkar ama severdi Ay Tanrıça'yı ve görür gibi olurdu bazen, pencere camlarında yikanan o derin kadını, mutlu saatlerinde çocukluğunun.

Denizin sırtında, -Yıllardır unutuldu adı artık. Eski-, güneye bakan kıyısında uzayın, büyürdü bir sürgün ağaç öz serüveninden habersiz... Ama bilirdi yirmi dört saatin bir gün olmadığı, ve salt Güz dendiğini dört mevsime.

Tanımazdı hiç gülümseme günbatımını ve ev yıkıntılarını çoğaltan yarasa kanatlarının yanıltıcı karanlığını.

Kim uyansa uyanırdı Sevi tavşan uykusundan, yeşertirdi su tohumlarını.

Kanardı gün ışığı alacakaranlık ve günbatımı arasında, çalardı telli çalgısını ufkun.

IX

Bırak, ey sen sustukça söylenemeyen Şey, bırak açılsın
ak çizgisi kardeş dudakların, bırak, geçsin onlar;
savaş arabaları : sürüklediği göksel atların,

Bırak, çilek reçeli alsın çocuklar, gagalasın
kumrular Oğlak dönencesini
Bırak, bir çocuklar korkmaz sarhoşlardan.

X

Sevi...,
ey ölümle süren güzellik, sezgisi özgür suların
ey Milena ey Alcy ey madam Hanska

Sevi...,
kapımda ilkyaz, iniyor bölünmez suskunluğuma

Sevi...,
yıkılıyor güçlü surlarım genç kız soluğunda.

Sandıklı, Şubat-Nisan 1961

TUTANAKLAR

Birinci Basım : 1967, Uğrak Kitabevi
İkinci Basım : 1985, Eski Şiirler içinde, Kuzey Yayınları
Üçüncü Basım : 1990, Gölge Yayınları
Dördüncü Basım : 1994, Can Yayınları

ÖVGÜLER

YAZICI'YA

İbrahim'in, İshak'ın günlerinde
Öğle sonralarının gidişi gibi
Çölün gizlendiği söze gelmezlik
Kıvancıdır adsız yurtluğumun.

Karşı durulmaz bizim oraların uzaklığına,
Sürüp çıkarır sormaz uysal kişileri,
Eksik gelir, çekemez çılgılığı da taşın
Başkaldırır inatla sabahın ağışına.

Böyledir işte... Ey Yazıcı!
Anlaşılmaz dostluğu erken ölenlerin;
Ne o, ne de bıçağı göz kamaştıran yenilginin.

Bir evlere yakındık, beyaz, gerçek evlere,
Ansızın göçen kış uykumuzu da götürdü.

İzmir, 27. 8. 1963

ATLI'YA

Tutar, bırakmaz dorukları içe işleyen yeli,
Dağıtır kuşkuyu gökyüzüne bıraktığı kanla.
Sırtında bir kır tanrısı. Hep izindedir.
Üstüne kimse yoktur yaşını gizlemede.

Sökün eder ansızın yankılanır ıslığı
Sel yataklarında, inde, otlı düzlüklerde, dağda.
Gözetlenmiştir kaçıışı. Düşsüz ölümdür onun.
Bir çocuk yetmiştir, güzel, od denli amansız.

İzmir, 27. 8. 1963

KAPI'YA

İkiye böler öncüsü karanlığın
Bunca aramızda bildiğimiz yoldaşı
Yaranmak için gözü pek anısına
Sabahla anlaşılacak gerçek gücü.

Yaralı yaban hayvanıdır homurtunun
Arar yüzler arasında sözün ezdiği direnci.
Yitecek yadsınmaz suyunda yazın,
Karşı kıyıya geçmek bütün dileği.

Kendini duyuran el. Adanmış!
Başlangıç ses kimsenin olmayan
Çağır kendi sesinle onu
Eşsiz muştuyu ilet
Söyle ona kurtarılacak katı yazgıyı.

İzmir, 28. 8. 1963

KÜÇÜK BİR ÖVGÜ

Sevdiğimiz! İzlerler seni ilkyazla,
Ölçerler ölçeklerle bir şeyler derler adına,
Yıkarlar tekrar kordan yaparlar seni,
Dışardaki ayazı; uyuyan yüzünü, inatla.

Sevdiğimiz! Sen ki O'ydun doymuşluğunla.
Gün dönerdi gene kimseler anlamazdı.
Doymuşluğunu anlatırdın eski toprağın,
Cam gibi soğuktu kulakta kalan.

Sevdiğimiz! Söylenmez uysallığın senin!
Omuzlu kızlarımız vardı, avlarımız da.
Nasıl da ansıdın yoğun direncimizi;
Öğrendiğimiz yosundan, tuzlu kumlardan.

Sevdiğimiz! Kov yollarını, dinle bir yol,
Sevecen yavuzluğunla seyret değişmemizi,
Koru ve çoğalt bizi ey memeli hayvan!
Onartırız kentimizi, bir de ev yaparız.

Sevdiğimiz! Dinlersin dağ doruklarını,
Gerçek ot, gerçek sürgün duyarlığınla;
Bengi çıplaklığın, sesin sert biçiminde
Gel, suskumuza tüne, biraz kal, geç geceyi.

İzmir, 5. 12. 1993

TUTANAKLAR

TUTANAK

Duydum,
Anlatıyorlardı seni güzün oyduğu yüz.
Geçip gitmişsin ölü tepelerden
Çıplak, bir adak gibi.

Gizlermişsin kendini, dediler,
Geceye dayanmış soğuk alnınla.

Bulmuşsun, dediler, yalın acıyı,
Tüm kıyıları almışsın sıkıya.

Tüzedir seni sevmem ey kendini öven!
Yoktun daha sen ne de kocamış sesin.
Duydum susmanı, savaştım ben
Kutsamak için ölü yüzünü.

Aydın, 18. 12. 1963

İRDELEME

Sormam kimseye suyun yöntemini
O yadsınmaz güç kaynağı oldu.
Sormam kimseye yelin ezgisini
Gözü pek bir savaşçı o şimdi.

Su da yel de öncü oldu olalı
Karşı konmaz bir tüzeyle donandık,
Koşuyoruz atardamarları arasında
Kendini bilen ezgin mumyanın.

Bir çelebi kimliğiyle dolaşır
Aramızda gerçek kimliği doğanın,
Kuşkularını da sürür ardı sıra
Bilge sesinin ve iğdiş toprağın.

Neye yormalı değişmez gölgen oluşumu
Arınmış bir anıdan başka neye?
Yitirdiğim dostluktan ey tansık!
Sende aradığım sende arayıp senden önce.

Aydın, 28. 2. 1964

ANILAR VE SÖZLER

Mutluydum kavruk yaz seninle,
Paylaştık özdek acıyı yalın ayazı,
Gösterirdin doğan gövdeni yitmekte olan.
Yitmek çünkü silmekti korkuyu sende,
Aşılamaktı direnci et yığınınna.

Mutluydum nasıl özgül ağırlığınla.
Sorardım : “Nedir anladığım benim
Kocamışlıktan, çağdaş doğadan”
Sorardım kuşkuyla ve derdim :
“Nedir suyu horlamak, toprağı, taşı?”

Mutluydum geçkin yaz seninle,
Çıkardım uz dilinle en yavuz kırımlardan,
Coşkuyu ayartırdın, kutsardın yeni günü,
Ölü yüzün çekilmesi için aradan.

Sorardım,
Kendi gizemli dilimle derdim :
“Yitmek silmektir korkuyu sende,
Aşılamak direnci et yığınınna.”

Aydın, 28.3.1964

EY GEZGİN

Nasıl bir duruştur ey gezgin!
Bu ayartıp da ele geçirdiğimiz?
Bundan böyle kıvanç günü olacak,
Aranan bir yazgı kaba davranı.

Ne yaman yasadır ey gezgin!
Bu boğunak suyun yüzündeki?
Nerededir yok ettiğimiz korku,
Biricik tanık bileş taşında?

Karşılar bölüşülmüşlüğümüz
Sarar anlamadığımız soğuk yeli.
Yel, penceredeki engin uğultu,
Pencerenin camındaki;

Geçsin çatının yargı demirlerini,
Yüklensin gücünü ateş-yazgının,
Öğrensın kendi özüne ilenmeyi,
Taş yüreklerimizde ergisin.

Bir öğrenci gibiydik, yenik.
Çalar saatimizdi günü-geceyi çalan.,
Zor geçer şimdi yasaklarımızdan
Bulur tek güvencimiz duruşumuzu.

Aydın, 26.6.1964

ÖLÜ

Nasıl da anlar yalınkılıç bekler
Ağartısını gömünün
Sonuç bu işte, zorlar yabansı otları,
Öykü şaşmadan yürür.

Yargılar. Ne yapabilir başka?
Taş taşın altında, gök göğün.
Ürker gölgesi öğle parıltısında
Bırakır bir yeşil suya kendini.

Senin adınadır o hiç değişmeyen
Akrep yelkovan savaşı.
Neye yarar toprağı tartan gövden,
Yüceltmen kara kıpırtıları.

Aydın, 10. 7. 1964

TESTİ

Tansıktır suyun dibinde testi,
Uyanık tutar kendini yargı gecesinde.
Sönüp bitecek bin yıllık anısı yarın,
Gözetleyen gözlerin, yapan ellerin.

Dingin, gömülü durur kayalar içinde,
Yüzünde gölgesi bir çam teknenin,
Ses o ses, içinde karşı koyan güç.
Kime anlatacak şimdi, kimden soracak?

Aydın, 7. 8. 1964

KARABASAN

Değişmez gecende egemendir
Kendine yurtluk, yoldaş edindiğin.
Nasıl da gizler ağartıda izini,
Kuşatır kendini bir bengi düşle.

Göze alamaz hiçbir söz onu,
Ne bu evren tanıksız yarattığın,
Ne de taşlaştırdığın bu duru yüz,
Savunabilir katkısız uykunu.

Birlikte yürür karşı kıyıya,
Aydınlatasın diye taş kalıntıyı.
Bak, nasıl daha gerçektir senden,
Ünlediğin, kimsenin olmayan su.

Aydın, 7. 8. 1964

GÜNDÖNÜMÜ

Kimdir, derdim, bana en yakın olan,
Ateşe karşı duran tersyüz eden ölümü,
Bir yankı mıdır, kendi kendini duyan
Heykeli mi yoksa güneşli alanların?

Kimdir, derdim, şimdi en yukarlarda
Karanlıkla karanlık, gecede gece olan,
Kök arayan bir su mu, bir suyun öncüsü mü,
Bir avcı mı yoksa tek sözümünden alınan?

Kimdir, derdim, batık yeli kavrayan
Ve bozgun kıyıları, sesimiz biçiminde,
Bir kadın mı, konuk mu, tasarlanır mı yüzü,
Bir umut mu yoksa silahsız bırakılan?

Kimdir, derdim, ateşe ateş, suya su olan
Savunan tutkusunu bir tükenmez karanın,
Bir çevik ayak mıdır donmuş toprağa basan,
Yoldaşı mı yoksa genleşen yalımların?

Kimdir, derdim, kendi yazgısı olan,
Soru soran, yanıtını kurtaran,
Bir sevecen yürek mi, tutsak mı, evcimen mi,
Sararmış bir ad mı yoksa kitaplardan?

Kimdir, derdim, adakları adayan,
Onayan seveleri ve bütün çağdaşları,
Bir soylu çağrı mıdır dorukları çağırın,
Suskusunu mu yoksa kalabalık halkların?

Kimdir, derdim, sorardım, yinelerdim;
Ölüm ile dirimi, ve çok büyüyen günü.
Sözü sözden aldım şimdi sesimi sestem,
Bu yitik yere geldim kocamaya kendimi.

Aydın, 10. 8. 1964

ERTELEME

Evdır işte vardır bin bir giziyle,
Betiklerde yazar sersemletici adı.
O ağırlaşan, saldıran, küçümseyerek çarpan,
Oturmak için bir gök, katkısız gölge veren,
Bir ev işte bir ev tehlikenin içinde.

Ne yapabilirim izlemekten başka,
Düşlerim açıklarım seni Ev!

Ünlerim bütün yıl seni sesimle,
Ünlerim seni kasıklarımıdaki buzul,
Derinden geçenleri, vurmaya hazırları
Ünlerim, onlar olunca bana yakın.

Ne yapabilirim izlemekten başka,
Düşlerim, açıklarım seni Ev!

Araştırılmalıdır bu yitik kardeş;
Gözü pek, yetenekli, yumruğu sıkı kişi.
Kan dökücü, zorba, uçarı nitelikte.
Unutabilir insan açıkça sorabilir.

Ne yapabilirim izlemekten başka,
Düşlerim, açıklarım seni Ev!

Boşuna değildir bu yadırgı anlaşıma;
Uçar ağızlarda sersemletici adı,
Kendini kuşatan yabanıl düste,
Güneşin, yelin, kışın durmadan kararttığı
Bir evdir o, bir ağaç tanrı,
Uçmak için, yenilemek için doğayı.

Ne yapabilirim izlemekten başka,
Düşlerim açıklarım seni Ev!

Ağırdan alır umursamazlık içinde,
Amansız bir acıya başışık, kütüklenmiş.
Bir evdir o. Ev varsa!
Bir kardeştir. Varsa kardeş.

Aydın, 31. 10. 1964

UĞURLU SELEN

Nasıl yaşanır düşmansız, söyle,
Gök! gümüş çerçeveli, sedef kakmalı?
Nasıl yaşanır düşmansız söyle
Uğunurken kapanan kapının yeli?

Kaplar gövdemizi dondurur karakış
Kararlaştırdığımız günde sarsıntılarla.
Gün ortasını betimleyen usancın
Yüzüne doğru sor : “O kim?” de ona.

Öğüt ver bize karayel doğruya yönelt
Birkaç iyi öğretmen gönder bize
Öğünmeyi öğret, biraz da öfkeyi
Bilelim susmanın acısı nasıl.

Yoksa nasıl yaşanır düşmansız söyle,
Nasıl yayılır aydınlığı taş oyukların?

Aydın, 12. 2. 1965

BİR TİTREMENİN İÇ YAPISI

Koyverin beni suya kara kara sulara
Bir dikenli hışırtıyla kapansın,
Ben bunu tanırım balık sırtı bıçağı
Uçar bir ceylan gibi kaslarım arasında.

Ey sen! Gün-tün karışımı yalım
Yüreğimi dolduran değişmezliğinle sen!
Bekle beni şubat eşiğinde bir akşam
Yağmur gibi gel, ak sokaklarımızdan.

Yüksekteyim, doruk gibi yerlerde,
Dölyatağındayım, devingen, harlı,
Gizli her şey, ölümcül, iç karartıcı,
Yürüyen bir kaos katran karanlığında.

Gerçek her şey bir topraktan başka;
O boyun eğen uçsuz bucaksız düşman,
İkiyüzlü, hileci ve cırılçıplak
Toprak! O gömütlerin çift gölgelisi.

Konuşmak da ne bitkisel sesle
Dolup taşan kösnünün altın çizgisinde,
Dur orda sen, bekle, gör buluşmamızı,
Kocamış yavaşlığın o kutsal hızla.

Denize doğru sür yüksek denizlere,
Gece biter, yanı başımızda can verir,
Anlamazsın yarının taş çığlığını
Egemenlik kuracak yataklarımızda.

Koyverin beni suya kara kara sulara,
Kapansın üstüme kale gibi, saat gibi,
Tanırım ben onu korsan aramasından.
– Beşte gel bir akşam hazirana doğru.

Aydın, 12. 2. 1965

OZANIN ZAMANI

BİRİKEN

Karaltıdadır yitik yer, zorlar kendini;
Simgesini boyun eğmenin katı geceye.

Gören bir göz arar, bir evcil yürek,
Çekip çevirecek kışlağını, ata yurdunu.

Donmuş kaynaktır inancı, umudu onun,
Suvarır sürüsünü, kuşlukta ırmağı durdurur.

Yoktur yeri öpüşünün yıldı ateşinde,
Yüzünün varıp eğildiği her kökü doldurur.

Savrulur gider bahar yelinde uyanık sesi,
Onarır, yapar konutunu sönmüş bir yazda.

Onayamaz artık hiçbir söz onu, durduramaz,
Karanlığı tektir, ayartır umutsuzluğu.

Yalnızdır, durur öyle, bir bıçak ağzı tıpkı,
Bilenir çelik direnci kemik kınında.

Savutlanır, savunur kendini günün ucunda,
Aşar gider tüm utkusunu taş yontucunun.

Uçsuz bucaksız hız, korkunç erk tohumdaki
Ekler yankısını yankısına kara kalabalığın.

Yurdunda usta kişilerin, öz demirlerin,
Bengi tözün kanla, tuzla karıştığı çağda.

Aydın, 26. 8. 1964

SANAL SAYILAR

Bitkiler, hayvanlar, alacakaranlıklar,
Eğreltiler, dev ağaçlar, sarmaşıklar,
Amipler, kümestekiler, evcil hayvanlar,
Kutsal soyumuz hayvanat bahçesindeki,
Çıraklar, kalfalar, terli orospular,
Evrenin gülleri, ey yoldan çıkmışlar,
Tuzlu yüzeyinde soğuk toprağın.

Bitkiler en işlek yatırımdır doğaya,
Pazartesi, perşembe konuk alırlar.
Portakal, kayısı, güz elması, muşmula,
Konuşurlar, çekişirler, burun kıvırırlar,
Pek sokulmaya gelmez, on beş dakika yeter.
Eğreltiler, baklagiller ve kestaneler.

Hayvanlar evcil olur, olmayanı da vardır,
Siz ikincilere güvenin bana kalırsa,
Dünyayı dengede bir onlar tutar,
Bir de birkaç bilim adamı insan soyundan.
Yoktur fiziği, kimyası, dürbünü onların,
Dikiş makinesi, ekmek, Yeni Harman kullanmazlar,
Hiçbir yere gitmezler gece dokuzdan sonra
Amipler, terliksiler, sümüklü salyangozlar

Bir, üç, beş ve altı büyük kentlerin yetkilisi;
Ellerin konuştuğu ellerin dirilttiği.
Sanal sayılar, asal sayılar, uzay geometrisi,
Beyin hücrelerinden dokunan ipekli kumaş,
Yukarıdan kar olup yağın köhne karanlık,
Ölülerin üst üste yığıldığı çıkmaz sokak,
Ertelenmeyen, alıkonmayan ezik yaşama
Bir sel yatağında, sönmüş bir yanardağda,
Palyaçolar, karmanyolacılar, harman olanlar,
İrili ufaklı sarışın esmer tüm orospular,
Seni, beni, bizi ve onları gözleriyle savunanlar.

Gövdenin dış yüzünde direnen gövde,
Çepçevre kuşatan, irdeleyen bakış,
Bitkiler, hayvanlar, alacakaranlıklar, kırıksıklık;
Evren bir yalın otlaktır aramızda.

Aydın, 31. 10. 1964

OZAN

Konuş artık bilenmiş suskunluğunla
Artık bilelim örste biriken gerçeği.
Erit sözü ağzında bir ezgi gibi üfle
Dolaşsın aramızda yalvaç çabukluğu.

Bastırır tüm ağırlığını üstümüze
Dağ taş tanımaz, çoluk çocuk bilmez
Daha çok yeşil göze benzeyen
Bu yalıtkan doku, bu uzun sağnak
Bu tan vakti erişen konuk
Bu saat on iki kalabalığı
Bu iç bulantısı, mavi özlemi
Bu iki kez söylenince anlaşılan

Anlat bize nedir avluyu dolduran soluk
Bu yanık kokusu, buğdaydaki ölçek.

Anlat bize dağları denizleri
Söyle ne diyor kitaplar, taşın ağırlığı ne?
Göster bize boş odaları, karatahtaları
Söyle uçsun sözcükler ak duman olsun
Parlatsın ekim sofralarını.

Granit gibi hışırdar kanımız
Dalgalanır damarlarımızda, alnımızda,
Evlerimiz kestane gibi patlar
Dökülür dünyanın sokaklarına, meydanlarına.
Bakarsın, görürsün. dinlersin, duyarsın,
Konuş artık, ısıt sözle, erisin buzlar
Yargıç ol, bir adım gibi yaşa aramızda.

Aydın, 12. 2 .1965

TAN

Bekler savaş gürültüyü beslenir onunla.
Önden gitsin izciler, yol açıcılar,
İmlesinler doğuyu, günbatısını.

Yaman adamlar var aramızda, dağlılar,
Gerçek adamlar Torosların oralardan.
Onlar da alsın azıklarını,
Bilelim bu konuğu gerisi kolay.

Kapansın bu ara bir daha açılmasın
Ve gecenin kapısı içimizdeki.
Biliyoruz bir şey var dilimizin ucunda
Bir taş gömüt gibi adı aramızda.

Önden gitsin gözcüler gözetlesinler.
Balkonlara çıkacaklar, karşılayacaklar.

Aydın, 13. 6. 1965

KOÇAKLAMA

Başında bir sağır yel, bir kesit
Gücünü duvarlarla tartar
Dayanır kapısına çölün
Özümler pembe soğuğu.

Gece gider gün gelir
Bu söz geçmez ikilem
Diriltir aramızda çıplak yatağı.

Çağrı yoklar kapı altlarını
Soğuk gibi çınlar yankı olur.
O bunu görmeden bilir
Anlar duymadan
Açlığı sığmaz taş yapılara
O konuşunca
Dağlar taşlar konuşur.

Aydın, 13. 6. 1965

TANIK

Biriktin yıllardır çağın usunda
Çıkıyor karanlıktan susan sesin
İnleyen kekre etin kara soğukta.

Sevince gözlerin gibi yoktur
İnsana yaz gibi usulca sokulur
Aşılar direncini ak kâğıtlara.

Alışamadık gitti eksik gülüşüne
Yarılması gibi tan vakti toprağın
Su alan çeliğin ıslak hışırtısı.

Gidince bir yıl gibi gidersin
Aplansız, gönüllü hiç direnmeden
Bir at imler seni bozkırda.

Neyin nesisin dün egemendin kendine
Dinlerlerdi seni ve ünün vardı
Ama adın bile uydurma bugün.

Zorluyor damarlarını bitkin kan
Bakır çalığı, dil pası tadında
Bir kan tutması neşter özlemi.

Yer yok mu dersin düşlerimize?
Bir gök gibi ağırca yukarıya sen
Bir derin yara suyun açtığı.

Bekliyeyim mi daha ister misin?
Yık artık susmanı çık taş uykundan
Başlayacak az sonra kutsal ayaklanma.

Aydın, 12.7.1965

SOLUK SOLUĞA

Ver elini bana yurtsuz arkadaş
Bir salkıyım ben yaralı günde
Gel al beni bu som karanlıktan
Kalk şöyle töre möre tanıma
Ver elini bana yurtsuz arkadaş.

Ver elini bana yurtsuz arkadaş,
İziyim ben yelin ak duvarlarda
İçindeyim doğanın yabancısıyım
Bir katı ağartıyım gündeğüsünde
Ver elini bana yurtsuz arkadaş.

Ver elini bana yurtsuz arkadaş
Bıçağım ben bungun ince ağızlı
Yazgım benim bir ulu su yaşamak
Ve ölmek bir gölgeyi azar azar
Ver elini bana yurtsuz arkadaş

Ver elini bana yurtsuz arkadaş
Yüreğim ben hem yufka hem kaskatı
Ne çok kent var ne çok ülke
“Kutsallıktır insanın gerçek adı”
Ver elini bana yurtsuz arkadaş

Ver elini bana yurtsuz arkadaş
“Kutsallıktır insanın gerçek adı.”
Kaybolup gitmemektir senin adın
Büyüyen ünleyen sestir benim adım
Ver elini bana yurtsuz arkadaş.

Aydın, 13.7.1965

KÖMÜR

Adanmış bir tazı yatar pusuda
Gizemli sabrıyla çok aşağılarda
Yalnızlıktır ve ölüme yargılıdır sesi
Sınır kendini sanki utkuya su verir
Bilenir savaşı bir yalıtkan durumda
Coşkuyla yazar inançla yazgısını
Uzun kanatlı siyah kırlangıç.

Adanmış bir tazı yatar pusuda
Gizemli sabrıyla çok aşağılarda
Bilmez gün nedir ay nedir yıl ne
Nedir ölü gerçeğini değiştiren çağ
Bekler durur bir çöküntüde mağara ağzında
Sel sularının güz yataklarında
Başlangıcıymış gibi bir yalın aşkın
Uzun kanatlı siyah kırlangıç.

Dört döner soylu parıltısı
Bilmez uyku ne usanç ne yenilgi ne
Duyar sırt yanında katı dokunuşları
İsli soluğunu düşsel konuğun
Sular kanı içten içe yüceltir doğayı
Yükselir gider el vermez doruklara
Tanır tuzlu gövdeyi yanık bez kokusunu
Büyür görüntüsü çok aşağılarda.

Adanmış bir tazı yatar pusuda
Gizemli sabrıyla çok aşağılarda
Günün soluğudur süpürür yıkar sınırları
Yaklaşır gibi bir al tazı büyük avına.

Aydın, 31.7.1965

ÖLÜ KUM

Ben yaşta biri için
aşırı bir durum yitmek bana kalırsa
eski çağlardaki ölümün gerçek adı
tarazlanmış havı dökülmüş birkaç siyahi köle
güçlü bir istek boyuna yadsıyan yılgınlık.

Ben yaşta biri için
bir yiğit ülkeyim ki ben
kırk gün kırk gece gidilirim
alt yanımla Zıp suyu güneydoğuda.
Keser yolumu dağa çıkmışlar ateşe tapanlar
bencil bir içtenlikle yorumlarım bu düşselliği
ele veririm içtenlikle duraksamadan
ama neye yarar ele vermem bu çirkef düzeni
neye yarar bu tez canlılık iç bulandıran
boyuna kabarıp durur boyun damarlarım
tatsız tuzsuz bir marsık öğleden sonra
artık uyuma umudu yoksa adamda.

Ben yaşta biri için
gömülmek sabaha karşı diri diri
bir kadınla aramda geçen büyük uyanıklık
birlikte getirdiğimiz barış kavgası
yeni yeni sevmeye başladığım aşırı manzara
kuşaktan kuşağa değişmeden kalan
beyaz badanalı evler ve yeşil pancurları
neye yarar durumu çekilmez etmekten başka.

Şu var ki
önemli olan
genel seferberlik ben yaşta bir sivil için
su içmek gevezelik etmek üç aşağı beş yukarı
bir de susması var ezilmesi o güzel insanların.

Ben yaşta biri için
çok şaşılacak şey bütün bunlar
ilginç ilişkiler
varlığın sezilmesi
aşırılmış gövdeler
ve bir de zimmet peygamberleri.

Aydın, 1.8.1965

ÜLKE

Ben son kavganın adamıyım, derdin,
Bir umudum var sıcak demir tadında;
Yaşlanmaz, mevsim tanımaz bir yüz.

Sürüklediler seni bak işte,
Kurak bir yaz leşiydin sanki,
Ağuladılar seni övdüler sonra,
Bir yitik gölgesin bitkin duvarlarda.

Suların titriyor, hadım ettiler,
Paçavraların, açlıkların krallığında.
Sen ki soluğuydun iki eş dünyanın,
Nerde sesin söyle nerde öfken senin?

Paris, 12.1.1966

ŞEY

Dündü

Topraktan yağmurdan yarattığımda seni.
İlkin sel kolların aştı yatağını
Geçmiş olmanın saydam gövden.

Sardım seni karlı sulara tuttum,
Güneşte beklettim bir umut sürgünü gibi
Sevdim yakan susmanı kutsadım sonra
Uyku nedir bilmedim ne de yorgunluk.

Dündü, dün kendini yazan günde
Bırakıp gittin savunmadın ayazlığını.
Gençtim o zaman daha ön sıralarda,
Ama bilmedim gerçekten korku nedir
Düşünmedim orda hiçbir ölümü.

Paris, 16.1.1966

ASLI

Odamı tan yerine çevirir türkün
Genç bir ağaç gibi beklemesini bilir,
Kotarır usanmaz ilk yalımını günün
Ağırlığını ezen çözülen karanlıkta.

Uğurlanan konuksun yaşanan günsün
İşte inatla direnensin bu yüzden
Gölgesi sınırları duvarları kovansın
Bağıran ağzsın sen ağlayan narsın.

Sorma bana korkuları sarartan ölümleri
Kadınlar ve sevgiler için savaşımız
Ey toprağı sürenler ey demiri dövenler!

Kaynak sesini duymak tohumla yarışmaktır
Çünkü yüzün güzel çünkü sözlerin gerçek
Aslı'sı sen aydınlığı muştusu çağımızın.

Paris, 22. 2. 1966

SESSİZ VE DERİN

Ben ki varım, diyen, bir yaz sığınağında
çıplak otların çoğalan kayaların arasında
ve bir tomurcuk ucunda balıkçı parmakların.
İniyordum şöyle soğuk kaynağından
bulanık hayvan sıcaklığına
ölü bir gövdeyi tekrar yaşıyordun
birtakim anılar yadsınmayan borçlarla
yavaş ve karanlık oluşumu gibi tinin
gizemli ve yakan değişimi gibi etin
hayırlamalar başkaldırmalar ve bir aşkla
ölü bir gövdeyi tekrar yaşıyordun.

Gün ağarıyordu kapılarda
doru bir tayın alnında
ve ben
işte bir ses gibi
tozlu tan eşliğinde durup :

(Ey baş döndürücü konuk
ey devingen
gözün alabildiği kadar
ey beyaz ve sonsuz
ilk öpüşler kadar
ey kar suyundan da ince
geceyi aydınlatan boğan memelerin var!)

Yorulmuştun o zaman
kendi bakışından kendi ürkek sesinden
uzaklardan son hayvanlar geçiyordu
su çekindi senden
çünkü su vaktiydi

uykudan da saydam bir titreşimle değişiyordun
bıçağın ucunda serin bir yurt oluyordun
ve bakıyordun kendi uzun bakışınla
bodur göğ e ağaçların öcüne ateş taşına
dönüyordun ırmak gibi ve bekliyordun
sert bir yataktaydın ve sırtın terliyordu
kurbanlar kesilen adaklar adanan evde
sabun ve kan pıhtısı kokan evde.

Gün ağarıyordu taşlarda
doru bir tayın alnında
ve ben

işte bir ses gibi
tozlu eşğinde durup :

(Ey sabahın öğleye
öğlenin akşama eriştiği yer
ey başladığım en ince kumaş
dudaklarım boynunda direnci öğreniyor!)

Ben ki varım, diyen, katkısız zeyrek günde
kesin yoksullukta suyun ince sabrında
Bir kocaman ülke var kuş kadar sonsuzunda
yüzünü kapıyorsun karayel çıkıyor
kumlar çekiyor seni bir siyah köle gibi
ağaç soyuyor seni dalların arasında
yüzün yüzlükten çıkıyor
köpürüyor ellerin
bakıyorsun o zaman ve gerçekten bakıyorsun
güneşin kızardığı deşilmiş göğüslere
güneşin büyüdüğü gonca güllere
kapanan kapılarına yazın
ve inen derin kepenklere

iki gözün bakıyor uyanan uzun gövdene
ağzın ağızlaşıyor unutmayan ağzın
sessizliğin sıcak demiri gibi.

İniyordum soğuk kaynağından
bulanık hayvan sıcaklığına;
ölüm ilanları ve birtakım duyurular
bankalar tecimevleri kanaralar
bir ay sonunun sivilceli serinliği
açık teşekkürler gazeteler hayvanlıklar
ve bir yazı duvarın ortasında :
“yalnızlığın iki odası yoktur!”
irinli bir yara...

Gün ağarıyordu kapılarda sularda
sarıdan çok turuncuya
daha çok kırmızıya yakın

ve ben
işte bir ses gibi
tozlu tan eşiğinde durup :

(Ey ağzı sıkı olan
ey yolunu gözlediğim
su seninle içilir
ot seninle güzeldir
ey kadın ey ülke ey aşk!)

Paris, Aralık 1965 - Haziran 1966

BİR YAZ GECESİ GÜLÜMSEMESİ

I

Son konuk olacağım uyanan kurşun gövdende
gözcü sudan ve terli topraktan başka

bir de yuvarlak turuncu ve asi memelerin.

II

İki gözün olacak bakan irdeleyen yüzünde

bengi savaşçısı etin tuzun kara ekmeğin
umut aşkın yakın aşkın kin aşkın.

III

Ağzının ince sessizliğinde ve kara kışın
direnmesi öç alması gibi durgun etinde

yaşanacak eşit harlı günlerde
senin aşkın
benim gücüm olacak.

Paris, 11. 5. 1966

ADANMIŞ OLAN

ÖZET

Seviyordum seni ne zaman deniz açılrsa
Açınca gök nice denizle nice yazla
Seviyordum uyanır soğuk su içer gibi
Sen ki engin yüzü sayısız öpüşümü kapsayan
Sen ki gece gündüz hep bir şeylere kararlı
Sen ki bir bakışta tüm doğayı yadsıyan
Seviyordum açık pencereden bakar gibi
Diyordum bir ses gerek sana yeni bir dil
Katı ve yiğit toprağa basar gibi
Şubat ortasında Fırat'ı geçer gibi
Diyordum bir ses gerek sana yeni bir dil
Yaz gecesinden sağılmış beyaz bir ses
En ilkel sözcükler yazgısı olan şeyler
Diyordum bir ses gerek sana yeni bir dil
Tozun toprağın taşın uyanan özündeki.

YUNUS

Bu sürgünü senin için yarattım
Hiçbir gölge aydınlatamaz seni
Bir gemi bul kendine
Bir gemi tez ayak, sedir ağacından.

Konuş artık söyle kendi dilinle
Önünden kaçtığın katran dolu yelde
Kendine sorduğun erkeksi soru
Bir denizdir göztaşı kaplamalı.

Üç gün üç gece kendini aradığın
Kendine durmadan tekrarladığın
Kara bir ürpertiyle diline doladığın
Bu upuzun karanlık
Bu nar gibi kızarmış yatak
Bu gözü pek genelev kokusu
Yanında iri bir kök gibi yatan kadın
Göze almaya değer bir kez olsun
Kurşuni siyah bir kış öğleden sonra.

Bu sürgünü senin için yarattım
Ve denedim büyüyen şeylerin yorgunluğunu.

ÖĞLEDEN SONRA ÖLÜM

Öğleden sonra bir kadın ölüsü
Etine batan hançer tadında soğuk
Olsa olsa bir ölümdür beyaz çarşafı
Çittir bir sıçramada geçilen
Katı bir su sesi olsa olsa
Duymadığın kekre kuş sesi
Birkaç sayı borç hanesine yazılan
Ve bir gün odayı tıka basa dolduran
Örneğine uygun eksiksiz çoğaltılmış

Bir şeyler var birikiyor kafamda
Şaşılacak kadar durgun derin karanlık
Sonra yitirilen şeyler de var
Sonra bir kadının yattığı pirinç karyola
Öğleden çok sonra arka balkonda.

BİR SÖYLEV DENEMESİ

Bir ev verin bana hurma dalından
Gölgesinde biriksin acısın sular

Bir ev verin bana hurma dalından
Gölgesinde acısın çürüsün sular

Denize atın beni denize atın beni

Denizde ölüm en diri yaşamaktır
Kendini bilinçle doğalamaktır

En uzun ölümle en katkısız ölümle
En katı ölümle ölmek istiyorum

Denize atın beni denize atın beni

Ezilen tiftiklenen göz göz denize
Umudun çoğalan verimli denizine

Terli denize kirli denize
Denize atın beni denize atın beni.

Paris, Aralık 1965 - Haziran 1966

KİRAZ ZAMANI

1968 May Şiir Ödülü

Birinci Basım : 1969, May Yayınları
İkinci Basım : 1980, Çark Yayınları
Üçüncü Basım : 1990, Gölge Yayınları
Dördüncü Basım : 1994, Can Yayınları

BUDAK

I

Çan seslerini bastırıyor acım
başımın içinde bir çıfıt çarşısı
başımın içinde bir sömürge askeri
uykunun kabzasını tutuyor
sabahın tetiğini çekiyor.
Çan seslerini bastırıyor acım
alıkça yalazlanıyor gözkapaklarım
hayret ve korkuyla birikiyor
ağrıyor başım. Hayret ve korkuyla
çıkartıyor başını steppe bir tarla faresi
bakıyor yılan sonra güneşi görüyor
güneş bir yangın gibi sona eriyor
güneş yazdan güze dönüyor
kırmızı bir gül gibi kararıyor
eski bir mezarlığın üstünde duruyor gökyüzü
ciltlenmiş bir romana benziyor
yağ lekeli bir masa örtüsüne
bir ceviz kapıya benziyor.
Hayret ve korkuyla birikiyor
ağrıyor başım
başımın küllerinde bir Anka büyüyor
müthiş bir hızla başlıyor
ismin “de” halinde söylenen bir şey
“mişli geçmiş”le çekilen bir fiil
ayrı ayrı kocadığımızı hatırlatan
bir kenti
kentte bir sokağı
sokakta bir evi
evde upuzun bir yemek masasını
yüksek ceviz sandalyeleri
çalan telefonu kapı zilini
yarım kalan bir cümleyi

sigara külünü “tık” diye düşüren hareketi
hatırlatan bir tensel görüntü.

II

Müthiş bir hızla uyanıyor Paris
kötü bir alışkanlıkla yüzünü değiştiriyor
metrolar otobüsler ilk seferini yapıyor
işyerleri bir yara gibi açılıyor
dükkanlar kollarını geriyor
duvarlarda
“Vietnam için 24 saat”ın afişleri
“U.S.A. k a t i l l e r!”
İlgilenmiyor Seine
irin gibi akıyor
Notre-Dame’ın iki kıyısından
kendini haritaya uyguluyor

Müthiş bir hızla
başlıyor saat 5 Yalvaç’ta
sivilceli bir kız Yalvaç’ta
Muazzez Tahsin’in en son romanını okuyor
kitabı kapatıyor
gözlerini kapatıyor
yüzünü görmediği nişanlısını düşünüyor
“kalbimin tek yıldızı” diye başlayan
mektuplar yazan nişanlısını
camiler beş kez dolup beş kez boşalıyor
kırk gün kırk gece kar yağıyor

çamurların firenginin cüzzamın
karakolun tahsildarın onbaşının muhtarın
ödenmeyen borçların eksik kredilerin
yarım kalan blum partisinin
üzerine
kırk gün kırk gece kar yağıyor

Saat beş
penceremden damlar kuleler pencereler geçiyor
ıslak suluboya bir resim
çan seslerini bastırıyor acım
birden sabahın tetiği çekiliyor
iyi uykular!

Paris, 3 .6. 1966
Aydın, 18. 2. 1967

BİR YÜREĞİN ENLEM VE BOYLAMI

Tam dokuz aydır şiir yazmadım
iki yüz yetmiş gün eder aşağı yukarı
sert akşamlar
bir yığın öğle
kurşun gibi sabahlar bunun içinde
tam dokuz aydır şiir yazmadım
kitap açarcasına yapılara baktım
sakal bıraktım domuz eti yedim
anladım ki yemek yemek bir sanattır
çok ince bir sanattır
anladım ki
iyi yemek iyi içki şiirin ta kendisidir
yemek üstüne içilen sigara da şiirdir
ve sarı tütün gibisi yoktur tütünler içinde
yemeklerin en iyisi
en şiirlisi
salçalı tavşan yahnisidir
çünkü geniş bir tabakta
çıplak bir rahibeye benzer
salçalı tavşan yahnisi
şarapların en iyisi yani iyisi
içene
içilen yere ve saate
ve adamın keyfine göre değişir
lokantada yiyorsanız işi garsona bırakınız
çay mı
çayın en iyisi bizim burada
Van'da Bitlis'te Tatvan'da Bayburt'ta
imbikten geçirilmiş kaçak kırmızı
ince ve kadife dokunuşlu
Avrupa'da imkânı yok iyi çay içemezsiniz
adamlar bu zanaattan hiç anlamıyorlar

çünkü çayı üfleyerek içiyorlar
yani çay içmede kimse yok üstümüze.

Dokuz aydır şiir yazmadım
mektup yazdım Boris Vian okudum
“Pekin’de Sonbaharı”, “Günlerin Köpüğü”nü
Boris Vian : (Doğumu : ? Ölümü : ?)
gündüzleri mühendis İstatistik Enstitüsünde
geceleeri trompet çalıyor Saint-Germain-des-Pres’de
kitaplarını Vernon Sullivan diye imzalıyor
bir ozan tanıdım Kübalı Nicolas Guillen adı
Nâzım Neruda Aragon Ritsos kadar has
cevher yürekli bir adam.

EK :

(F a y d a l ı ö ğ ü t l e r) :

Ey bilgili şiir sever arkadaş
iyi yemek ye
şarabın gönlünü al
uykunun hatırını kırma
büyüklerini say
küçüklerini sev
ve koru
sabahları besmelesiz çıkma kapıdan
vergini tam ver
döviz kaçaklarını maliyeye bildir
ikramiyesi var

Milli Piyango al
Toto'da şansını dene

yolda bir Amerikalı görürsen
good morning sir! de ve gülümse
çok sevaptır
Cumhuriyet'te Burhan Felek'i
Milliyet'te Ulunay amcayı oku
Kadircan Kafli'yı da yabana atma
diline
 beline
 eline
 sahip ol
tavlada zar tutma
Ferit Öngören'i görürsen
benden selam söyle
bu akşam Refik'e gelsin

Ve sen sen ol
vaktin olsa da Boris Vian okuma!

Aydın, 17. 2. 1967

KAVUN ACISI

Bu kavun acısı gelecektir
bu kavun acısı geçecektir
demir tavını bulacaktır
ağır kuru ve gebe bir sesle
çekiç örse vuracaktır
karımın devsel yeşil gözleri
öfkenin şiirini yazacaktır

Kavun acısı
kışın ilk sesidir camlarda
yazın boş bir okul avlusunda birikmesidir,
unutulmuş bir kalemdir öğretmen masasında
gülen ayvadır ağlayan nardır
bir umut sürgünüdür Dicle boyunda
kavun acısı gelecektir
kavun acısı geçecektir
kırağı gibi dalların üzerinden
bir al turna gibi tüfeğin önünden
su gibi damlayacaktır
ve dağlayacaktır yalım gibi
kavun acısı geçecektir
kiraz zamanı gelecektir

Çünkü
saat çalışır ve tamamlar günü
bir kan damlar kaldırımın üzerine
bir daha bir daha damlar
acı yağmur suyuna karışır
bir adam durur direğin dibinde
boyunu kıldan ince bir adam
saat vurur yürek atar kan damlar
atar sigarasını adam ezer böcek gibi

atar sigarasını adam ezer yazgı gibi
atar sigarasını adam, çünkü
bir yerlerde beyaz mügeler açmaktadır
incir sütü biber gibi yakmaktadır
ak döşekler diken gibi batmaktadır
dağlar dağlar dağlar çağırmaktadır

Türkünün yurdu insanın yüreğidir
türkünün yüreği insanın belleğidir
onlar senin türkünü anlamazlar
türkün bütün sulara yıkanmıştır
bütün otların ince tadını bilir
bütün zindanları özgürlüğe çevirmiştir
onlar senin türkünü anlamazlar
çünkü onlar
gak deyince et
guk deyince su isteyen
Anka'dırlar

Kavun acısı geçecektir
kiraz zamanı gelecektir
bu kütük çiçeğe duracaktır
karımın devsel yeşil gözleri
öfkenin şiirini yazacaktır.

Aydın, 2. 4. 1967

SILA

Kol geziyor haziran sıcaklığı
yazın gıcirtısından uykum kaçıyor
tam kırk sigara içiyorum üst üste
bir cümle hatırlıyorum
nerede duydum unuttum
bir adam hatırlıyorum
nerede gördüm unuttum
yüzünde bir kurt kuşkusu gezdiriyordu
tütün istemişti çakmak ve kav istemişti
“ben de bir zamanlar yirmi yaşında oldum,” demişti

sıla hasretine tutuluyorum

sardalya buğulaması yemiştin
dünden ve önceki günden kalan
kıрма bir şarap içmiştin
uzun soluklu titrek renkli
kekrek ve kırak

sıla hasretine tutuluyorum

uzaktan yıkanmış ölçüsüz bir yüzdü
siyah-beyaz fotoğraflardan çok daha ince
yediveren katkısız bir gülüşü vardı
7.30 yolcuları durup durup bakıyorlardı
bir yürüyüşü vardı vay anam
bağıra bağıra konuşan
oğulmuş at koşumları gibi parlatılmış bir bakış
öyle bir karnı vardı ki vay anam
içinden üç ekvator geçen serinletici bir karın
oğlak dönencesi ve on iki burç
sanki peribacası

sanki Selimiye'nin minaresi
fırından çıkmış ekmek
kimilerinin dişbudak dedikleri dudaklar
gözleri var gözleri ormanın en kuytu yeri
İşte, demiştım, işte
bu en doğurgan kadını buraların

sıla hasretine tutuluyorum

Dünkü falım : Güzel fikirler doğacak. İş ve hususi hayatınızı ayarlamamız lazım. Aşk hayatı durgun.

Bugünkü falım : Bir vefasızlık göreceksiniz.
Anlamamazlıktan gelin. Bu ona tesir edecek.

Yarınki falım : Sıkıntı
Sıla hasretine tutulacaksınız.

Sıla hasretine tutuluyorum

Bir arkadaşım vardı : Renan Salgado Vera
Ekvadorlu
Bir arkadaşım vardı : Juan Fernando Ortega Muñez
Şilili
Bir arkadaşım vardı : Chen Chao - ti
Çinli
biri tropiğin ta kendisi
biri okyanusun yeşil göbeği
öteki uçsuz bucaksız kara toprak
sonsuz çıplaklığı
sonsuz direnci
renkli sonsuz güzelliği insan gövdesinin

sıla hasretine tutuluyorum

Düşünüyorum
İstanbul'u adı zor birini kekre yılları
düşünüyorum
1875 : Duyun-u Umumiye
Deutsche Bank
Bank-ı Osmani-i Şahane
(Imperial Ottoman Bank)
Fransız-İngiliz sermayesi
1914 : Enverland Yavuz Midilli
1919 : Samsun
1920 : Büyük Millet Meclisi
1923 : Cumhuriyet
1938 :
düşünüyorum kekre yılları
düşünüyorum
20 bin Amerikalı
ikili anlaşmalar
35 milyon metrekare toprak
barış gönüllüleri
Akdeniz haremlğinde Altıncı Filo
bakıyorum
haziran 21 bugün Socony Mobil takviminde
ve duruyor önümde
turistik Türkiye haritası
Royal Dutch Shell'in

sıla hasretine tutuluyorum

evet sıra hasretine
kendi yurdumda
sıla hasretine!

Aydın, 21.6.1967

KATIK

Paris'te geçen yıl bir akşamüzeri
Fidan boylum sırma belikli yârim
İspanyollar mülteciler Ukrayna müziği
Fidan boylum sırma belikli yârim

Memleketten ne haber var yaz bana
Fidan boylum sırma belikli yârim
Gelincikler boylandı mı kirazlar
Fidan boylum sırma belikli yârim

Gönlüm kabarıyor pusatlanıyor elim
Fidan boylum sırma belikli yârim
Kocaman bir gül sıcak demir kırmızı
Fidan boylum sırma belikli yârim

İspanyollar mülteciler zenciler
Fidan boylum sırma belikli yârim
Umudun umudu döllemesi çiçeklemesi
Fidan boylum sırma belikli yârim

İnan bizi yıkamazlar kalırız böyle
Fidan boylum sırma belikli yârim
Bekle beni gelirim ben uyusun oğlum
Fidan boylum sırma belikli yârim.

Aydın, 24.6.1967

YELITZA

Dişleri ince uzun ve düz
burnu yüce
alını yassı
akıtmalı
kara uzun toynaklı bir kısrak
kan revan içinde ve yorgun
taze pırıl pırıl yüreği Çingenenin
sesinde sonsuz bir güneş
ve bir kar kuyusu.

Bağla atını
kar yağıyor
ne soğuk ne sıcak
kar yağıyor
ne girgin ne yorgun
haydi bağla atını.

Yüreği arabanın tekerlerinde
atın terkisinde kanadın ucunda
bozkırın tozlu köpüğünde katı gıcirtısında
Sesi asma köprü
yarın öte yakası
demirci körüğünün büyük kavgası
Gözleri ezilmiş siyah üzümler
kurakların böğürtlen çalısı
gözleri menevişli
gözleri başlamak
gözleri yazan kalem okunan kitap
Bakışı arı kovanının bengi uğultusu
bir yazıta yanaşmak
bir ocağı kotarmak
çocuk beşiğinin anason kokusu

kulacın havada çizdiği yay
onun bakışı
Onun adı bir yıldız kayması
onun adı kanın kaynaması
onun adı yüze kan yürümesi

Bağla atını
kar yağıyor ağaçların ucuna
kar yağıyor hallacın yayına
haydi bağla atını

Kadınlar vardır arı balı peteği
kadınlar vardır sıla yorgunu
kadınlar vardır artık gün artık yıl
atmaca ağzının serinliği
çıkamaz sokak
şarap tortusu

Bağla atını
kar yağıyor sapa yollara
kar yağıyor ıssız parklara
haydi bağla atını

O bağbozumudur
alkımdır nisan göklerinde
zulümcüye karşı isyandır
tohumdur toprağın altında
dirliktir
genç kızların gerdek gömleğindedir
delikanlıların aynasında tarağında
tümenler ordular barındırır şarkılarında
atardamardır tenin altında
ve yankır bıçağının ucunda

Bağla atını
kar yağıyor kiraz ağaçlarına
kar yağıyor kiraz ağaçlarına
haydi bağla atını.

Aydın, 10. 10. 1967

ADIYLA BAŞLARIM ONUN

İnce uzun bir çizgiydi
kalın bilekli bir el ayasında
dengesiydi yüreklerin
kan tutmasıydı can kulağıydı
bir dal gibi uzadı
bir yaprak gibi yeşerdi
azar azar ama hiç durmadan
azar azar ama çoğala çoğala.

Uzaktan bir adın çağrılışıydı
teliydi sazın ve ağacıydı
gönlü diri kanı sıcak
sabahtan akşama umut
akşamdan sabaha umut
ha deyince göçebe evi sırtında
ha deyince yelkenler fora
uzaktan bir ünün çağrılışıydı
usul usul ama hiç durmadan
usul usul ama çoğala çoğala.

Sonsuz bir köprü olsun diye
demişbaş deliduman dost ve can
sorulsun diye kan akçelerimiz
yürekler çakmaklansın diye
hasretler kavuşsun diye
dağların doruğuydu
yelin yakışıydı
karaşın serinliğiydi döllyatağının
ve gün kavuşurken bir kardelen
usul usul ama hiç durmadan
usul usul ama hep çoğala çoğala.

Göz hakkıydı yazın ucunda
çulha ipliğini ulaştırırken
demirci çeliğe su verirken
bir kavga kurulurken
bir duruşma biterken
göz hakkıydı günün soluğunda
azar azar ama hiç durmadan
azar azar ama çoğala çoğala.

Kuş uçmaz kervan geçmez öfke
ey sen dağların can kulağı
suyun adı vardır ilmikten ve acıdan
sözün adı vardır avcının avında
yirmi dört saatin saçağında
vurur dağlardan dağlara
yankır dağlardan dağlara
usul usul ama hiç durmadan
usul usul ama çoğala çoğala.

Bu mu? – Bu has bahçedir!
Bu mu? – Bu has gümüştür!
Bu mu? – Bu has ekmektir!
bunlar gözpınarları
bunlar göz yaylası
kan çanağı
güneş yanığı gül dövmesi
kâğıt ve kalem
akıl ve yürek!
Bu mu? – Bu başlamak onun adıyla
yeşersin diye elma!
Bu mu? – Bu başlamak onun adıyla
yenilensin diye doğa!

Bu mu? Bu başlamak onun adıyla
yalın bir söz olsun diye
sonsuz bir yaz olsun diye
başlamak onun adıyla
usul usul ama hiç durmadan
usul usul ama çoğala çoğala.

Aydın, 11. 10. 1967

EY OĞUL YAZICI OLURSAN

Ey oğul bir gün yazıcı olursan
gözü gözünde yüreği yüreğinde eli elinde
inancın tadını söyle ülkemin çocuklarına

Ey oğul bir gün yazıcı olursan
kuşkunun birikmenin ve beklemenin yazıcısı
sakın masal anlatma ülkemin çocuklarına

Zaman akıp gitmekte dağ taş değişmektedir
demir paslanmakta temel çürümektedir
al kalemi bildiğin en gerçek sözü yaz

İşte ateş tuğlası işte ağaçlar ve kökleri
işte ayağımızın bukağısı sırtımızdaki hançer
işte emeğimiz alınterimiz işte ülkemiz

Kadınlarımız var elmanın bir yarısı
canevimizde böğrümüzde alnımızın çatında
yazılmamış şiir isimsiz kapalı kitap

Erkeklerimiz var elmanın bir yarısı
biraz sabır biraz öfke biraz sarmaşık
sorusu sorulmamış yanıt boynu Pir Sultan

Ey oğul bir gün yazıcı olursan
sesini sev sevgini çoğalt yüreğini aç
onu güzel ölüyü anlat ülkemin çocuklarına

Aydın, 15. 10. 1967

UZUN HAVA

Türk şiirinde kendine kıymış ozan yoktur
bir kitap var okuyun öğrenirsiniz
kendine kıymak
en yalancı
en soylusu
en yufka yüreklişi çağdaş sanatların

Ben
ben ki yufka yürekliyimdir
ah ben yufka yürekliyimdir
sevmem oyunda kâğıt düzenleri
tavlada zar tutanları
sevmem döneklik edenleri gözü yılanları
sevmem kolalı yakaları kakavanları
sevmem Ticaret Odalarını Bankaları Borsaları
sevmem yaşamın dile gelmez ağırlığını duymayanları

Benim
çok sigara içtiğim doğrudur
günde üç Bafra paketi
işte bu yüzden sararıyor dişlerim
işte bu yüzden günlerden en çok pazarları seviyorum
çünkü pazarlar benim yaşamımı doğruluyorlar
çünkü pazarlar benim yaşamımı çoğaltıyorlar
alıp başımı çıkıyorum evden gidiyorum
çarşılar kapalı oluyor ve bütün kepenkler inmiş
dükkânları sevmiyorum tecimenleri sevmiyorum
Bankaları Gümrük Komisyoncularını Toto kulübelerini
sevmiyorum sevmiyorum
yüreğim yaralı yüreğim paramparça
midem bulanıyor
bir mezbaha kokusu yapışıyor burnuma
Milli Piyango satan sakatları sevmiyorum

küçük kentsoyluları altın dişleri iri kıçlı kadınları
sevmiyorum sevmiyorum

Dişlerimi zonklatıyor
“Sayın Büyüğümüz Sevgili Koruyucumuz
Yönetim Kurulu Başkanımız”lı ölüm ilanları
çünkü sevmiyorum Yönetim Kurulu Başkanlarını
sevmiyorum
Okul-Aile Birliği Başkanlarını
sevmiyorum
Yardım Sevenler Derneği Başkanlarını
sevmiyorum
“Dün gece falanca balo çok neşeli geçti” diye yazan
gazeteleri ve onların takma adlı züttürük dedikodu yazarlarını
sevmiyorum sevmiyorum.

Çünkü kimse bilmiyor ne işe yaradıklarını
çünkü çocuklara güzeli
gençlere gerçeği
yaşlılara doğruyu söylemiyorlar
güzel nedir gerçek nedir doğru nedir
nedir soluk almak nedir doğaya bakmak
nedir sokakların sokak kokusu
nedir kapı tokmaklarındaki el izleri
Vilayet Konaklarının aşınmış taş merdivenleri
nedir 12’ye 5 kala
nedir taze kâğıt kalem kokusu
güzelliği gülerek şarkı söylemenin
geceleri ateş yakıp birlikte eğlenmenin
ama onlar coğrafya kitaplarını sevmiyorlar
kent adlarını nehirlerin korkunç esrikliğini

şubatın 29 çektiği gerçek yılları
özentisiz kadınları özentisiz erkekleri
ve umudun titrek koyu öfkesini
ve ufkun yansıyan sustalısını
sevmiyorlar sevmiyorlar.

Ülke
kendilerini en az
başkalarını en çok öldürenlerin ülkesi
bir boğum bir çıkmaz sokak gibi yaşayanların
utancın mayalandığı çöplerin üst üste yığıldığı
aktarılmamış damların
unutulmuş saçakların ülkesi aynanın içindeki ülke
rüzgâra tırmanan yetim sözcüklerin
katı soğukların örümcek kuraklıkların
erken yatıp erken kalkanların
bir günü büyütenlerin ülkesi
en yiğit en gerçek en soylu ozanların
koğulduğu horlandığı ülke!

İnsanoğlundan söz etmeliyiz
bak dönüyorlar işte toprağın altından
dumanlı kaygan ışıkların yansıdığı akşamüzeri
sağır ve dilsiz darağacı saatlerinde
sabahçı kahveleri boşalmadan
ağır bıyıklı bekçiler uyanmadan
çamurlu sokaklardan geçiyorlar
elleri ceplerinde sırtlarında değirmen taşı
sırtlarında çiçeksiz yorgunluk
korkuyla ve yarı uyanıkçasına
sıkıntılı ağır ve yorgun ayaklarla
bir tarih kitabı gibi yatan

kaldırım taşlarının alnına basa basa
ve izlerini koklayarak havanın
bak işte dönüyorlar
bak işte
bak.

İnsanoğlundan söz etmeliyiz
güneş ısıtmıyor gece dinlendirmiyor
mektuplar postadan geri dönüyor
beynimizin ortasında mavi çizgili bir dölyatağı
saatinin kışkırtan tiktaklarını duyuyorum
bitkisel deniz yosunu ve sarmaşık karanlık
yükleniyorum yükleniyorum bana mısın demiyor
yerinden kımıldamıyor varsın kımıldamasın
yerinden kımıldamıyor kımıldamasa da olur
insanlar var sonsuz bir ilkyaz gibi belirmede
caddelerde bulvarlarda omuz omuza yürüyorlar
tozlu yollarda yürüyorlar sığmıyorlar
ağaçlar yürüyor kaldırım taşları yürüyor
tozlu yollarda yürüyorlar sığmıyorlar
ağaçlar yürüyor kaldırım taşları yürüyor
insanlar yürüyorlar
yorgun değiller inançsız değiller korkak hiç değiller
“yeter!” diyen sesleri var
“Go Home !” diyen sesleri var
işte benim en çok sevdiklerim bunlar
işte benim en çok sevdiğim delikanlılar
işte benim en çok sevdiğim genç kızlar
işte çağdaş şiirin yaratıcıları
işte gerçek şiirin sanatçıları.

Üç gündür yağmur yağıyor
bir duruyor bir başlıyor
yağmur yağıyor ve geceler uzun mu uzun
on gün sonra en uzun gece olacak
ve sonra eklene eklene uzayacak günler
oturup bütün geceler kitap okuyorum
kemirgenler üzerine yazılmış kitaplar
kötü başlayıp sonu iyi gelen kitaplar
anasını görmeye giderken bir çukurda can veren adamı
tarlaları ormanların içini anlatan kitabı okuyorum
dünyanın dört bir yanında yaşayan benzersiz dostlarımı
denize kavuşan ırmakların gümbürtüsünü
karlı dağ doruklarının gerekliliğini
bellerine kadar pirinçli çamurda nöbet tutanları
renkleri için horlananları
başlarından aşağı benzini devirip kibriti çakanları
tetiği çekenleri vurulup düşenleri
çamurlu çarpık tırnakları
doğudaki mağara evleri
mayın tarlasında soğuyan tek bacağı
“Hudutların Kanunu”nu düşünüyorum
“Ancak ölü Vietnamlılar iyidir” diyen askeradamı
500.000’i mahpuslarda
üçte biri “Yeni Hayat Köyleri”nde yaşayan ulusu
toprağı öldürenleri
düşünüyorum
yağmur yağıyor
oturduğum açık kahverengi gürgen koltuğu
yatağına oturup kitap okuyanları düşünüyorum

Ölüp gideceğim bir gün
kendime kıyacağım belki de
gördüğüm şeylerin beni aşmasına dayanamıyorum
havanın suyun toprağın beni aşmasına dayanamıyorum
yaşamın hızının beni aşmasına dayanamıyorum
kendimi ve bana benzeyen kim varsa aşağısıyorum
yürekli delikanlılardan
yiğit genç kızlardan utanıyorum
biliyorum ölüp gideceğim bir gün
kendimi öldüreceğim belki de
ama Türk şiirinde kendine kıymış ozan yok!

Muğla, 12. 12. 1967

ELMANIN TARİHİ

Elmanın hızını düşün

Tomurcukları gördün bir sabah
tomurcukları düşün
saniyede 300.000 kilometre yol alan hızda
sayısız güneşlere bölünüyordu
sayısız su kabarcıklarına

Çiçeklerini gördün bir sabah
çiçekleri düşün
güneşin inatçı gücünü
erguvan tülünü ilkyazın
tutsak insanları ölü çocukları
hedefe giden merminin hüznünü
köyleri kentleri kasabaları düşün
çiçekleri düşün
hepsinin düşleri bir
ama hepsinin düşleri ayrı

Yeşil tüylerini gördün ilk patlamada
yeşil tüyleri düşün
bir şey olmayacakmış gibi duran tüyler
dengeli bir coşkuyla bekleyip kafa tutarak
yelin bağına gümüş kakmalar döken
yeşil tüyler
onları düşün

İlkyazda durumu bu elmanın
yeşil kırmızıya dönüşecek
kırmızı tada dönüşecek
ve sonra doludizgin bir koku
ve elmanın doruk noktası :
Yumruktan küçük ve yuvarlak
kabuğu parlak ve sert
kırmızıdan yeşile kadar türlü renkte

kokusu hoş
tadı tatlı ve mayhoş
dokusu gevrek ufak çekirdekli –
Gülgiller'den Elma.

Elmanın hızını düşün

Elini uzatsan elindedir
yere düşerse çürür ayrışır
ve çekirdekleri yayılır toprağa
toprağın döl yatağına

Elma çürür ama öcünü içinde taşır
bir filiz olmanın bir ağaç olmanın öcünü

Döllenmenin hızını düşün yeşermenin hızını
yeşilin kırmızının mayhoş tadın ve kokunun
dalından düşmenin ve çürümenin hızını

Saniyede 300.000 kilometre yol alan hız
benim dışımda benden ayrı bana karşı
parmak uçlarımı karıncalandıran uyar sıcaklık
sevgilimin yeşil saçları gibi yığılan
ölümün sakladığı dirim
ertelenen dirim
benim yaşama tarzım
bu benim direnmem
bu benim...
değişmem delidumanlığım zorbalığım
ölümsüz ve benden bağımsız bir başka şey
bu beni saran beni sarsan bir bengi salgı

Elmanın hızını düşün sevgilim
seni beklememin hızını düşün.

Muğla, 5. 8. 1968

SÖYLEŞİ YERİNE

Eski aşklar kalmadı, diyorlar,
nerede o eski ozanlar eski yazarlar
çini sobalar düettolar kantolar tiyatrolar
(– Kadın Parmağı – yahut – Zalim Bir Hükümdarın
Sebeb-i Felaketi –)
nerede o meydan soytarıları
bir şeyler oldu sirk cambazlarına ateşbazlara
nerede şimdi bizi seven kadınlar
sarışını esmeri kumralı kuzgunisi
mavi gözlü badem gözlü yeşil gözlü
uzun boylu balık etinde doyumsuz kadınlar
kavrulmuş kahve renginde baharlar
erişkin yaz ayları harlı kış ayları
geçilmez artık bu sokaklardan
girilmez bu kapılardan vurulmaz bu tokmaklara
boğar bizi bu aşk tüten odalar
hayranlığımızı yüreklendiren güzellik
vücudun çizgileri ve kırmızı dudaklar...

Ben diyorum kendime : –
Söyle dilim

yan yüreğim
yaz kalemim yaz!

Yolların yükselen yalımında da
omuzlayıp geçebilirim tüm yaşamı
bilirim ölüm de yürek işidir yaşamak da
ölüm de korku mayalar yaşamak kadar
hem zor hem kolay ikisi birden
gövdesinin yazgısını bilirse insan
yolların çırpınan nabzında bir gün
omuzlayıp geçebilir tüm evreni
omuzlayıp geçebilirim çok şeyi...

Bir kez omuzlayınca da insan
çatı pencereleri tavan araları
kırık sandalyeler patlak yastıklar
kalaysız bakırlar küflü mangırlar
sarnıçlar sukemerleri kervansaraylar
daha niceleri ve gene niceleri
çoğu gidip azı kalan şeyler
demir kapılar yüksek kalın duvarlar
asma köprüler billur saraylar
bir sığırcık sürüsü kadar kuşkulu
bir çiçekçi dükkânı kadar tasalı
gül kokusundan çok daha sıkıntılı
binlercesi devrilip bir orman yangınına
kendi eylemlerinde kendi adlarına tutsak
geri çekilip dumanı üstünde bir yaralı ufukta
beyaz bir uykuya dalarlar
kuzey yeli yüzlerini dalar çatlatır ellerini
çığlar iner ve kar yolları tıkar

Doğrudur severim ben uğultusunu kalabalıkların
dayarım sırtımı güvenle enlemlerine boylamlarına
çılgınca sayıklatan bir sanrı da olsa
yüksek sesle düş gören bir simyacı da
severim güvercin kanatlarının gümüşünü
ufku güneyden kuzeye aydınlığa boğarlar
dağların göğsünde bir inip bir kalkarlar
coşkuyla bakarım âşıklara bir çocuk gibi
dinlerim onları can kulağıyla utandırmadan

Alır Kız : –

*Ay oğlan ocağı yıkılası
Gel gecelerden bir gece
Göğsümün kumsalına yaslan
Memelerim diri ve beyazdır
Ağzım hoş kokulu bir elma
Kalçalarım hırçın bir taydır
Ay oğlan ay ocağı yıkılası
Gel gecelerden bir gece
Benden gecenin öcünü al!*

Alır Oğlan : –

*Ey kız ey hoş kokulu elma
Ateş gibi susarım suyun başında
Yemen çöllerinde yanarım
güneş parlar boynunda nar gibi
Tutayım derim tutamam
Ey kız sonsuz kiraz zamanı
Göğün avlusunun ak güvercini
Olsun hele gecelerden bir gece
Gelirim ben bir tohum gibi
Ey kız ey hoş kokulu elma!*

Sevdiğim sözcüklerim benim aldanmazlar :

– Umut Tansık Atardamar Yazgı Kalabalık ve Dirim –
yavaş yavaş öğrendiğim sanattır hayat
birdenbire anladığım tek şeydir hayat
ve dayanamadığım bir dikendir sırtımı dağılayan
belleğin haylaz kuşunu hatırlamam
bazen yuvasını unuttur – unutsa da

konacağı dalı yitirse de bazen
dayanamam ben buna kaçarım onurumla
etin yalnızlığını çoğaltan kadınlardan;
kendilerini kapı gıcirtısıyla açarlar
bulamazlar madenini öpüşlerin okşamaların
tahıl tanesinin yüce gönlüne yabancı
bir tabut taşırlar karınlarında

Sonuç
(Sunu yerine)

Eski aşklar kalmadıysa ne çıkar
Nedimgiller ve Orhan Seyfi ne işe yarar
ateşbazlar kuşbazlar cambazlar bizi haylamaz
gecenin kara memelerinden günü sağabiliriz
tekneler yapabiliriz gürgen ağaçlarından
kil karıp çanak çömlek fırınlarız
damıtabiliriz acı yağmur suyunu da
yeter ki damlarımız saçaklarımız olsun
eylül gölgesinde oturacak ceviz ağaçlarımız
yeter ki avlularımız balkonlarımız olsun
binlerce güvercin iner binlerce güvercin kalkar
trenler tam saatlerinde çıkar istasyonlardan
tam zamanında varır Kurtalan'a 225 numaralı katar
karacalar tam saatinde inerler suya
ekinler kaldırılır hasat olur zamanında
üzümler güneş dolu şaraplarımız olur
o zaman omuzlayıp geçebilir tüm evreni insan
o zaman omuzlar geçerim tüm kapıları
çünkü yürek çıgıktır su gibi donmaz
çünkü yürek türküdür kâğıt gibi yırtılmaz.

Muğla, 26. 8. 1968

SUYUN ÜZERİNDE YAZILIDIR

Her şey değişiyor nereye baksam,
Horoz ötüyor evde, dağda tilki can veriyor.
Baylar, sanırım ikisinin de hakkı var;
Özgürlüğün sınırlarını çiziyorlar.

Mutsuz bir köylü gibi oturuyorsun,
Oturmakla kalkıp gitmek arasında,
Ter ve içkilerden anlıyorum ki artık
Sözcüklerle çözülecek bu savaş.

Bir şey var bunda adlandırıyorum,
Sesin kadar gerçek ve alçakgönüllü,
Susmandan bekleme kadar gönlü yüce,
Tüm yazarlara özdeş bir genişlik özlemi.

Kitapların yargısına inanmak gerek;
Yüreklerimiz amansız bir savaş alanı,
Kırgınlığı yanmış kül olmuş bir kentin,
Tüter kara namlusunda fabrikaların.

Ne zaman düşünsem seni, sabırsızım.
Ne zaman baksam sana, açlığım büyür.
Ne zaman özlesem seni, alkımlanır direncim.
Ne zaman beklemem, avunmaz bir çocuğum!

Gözlerim ağzıma, ağzım ellerime davranır,
Ellerim güller kirazlar tetiklerle uyanır,
Haydi gel, konuşalım biraz, uyuyakalma,
Bir serin hançer olup koynuna gireyim.

Dinle,
Ustamın sesi geliyor çok uzaklardan...

Muğla, 5. 9. 1968

TANSIK

Bir deniz mavisi sürmüş ki memelerinin arasına
insanın ağzı tuz ve yosun kokusuna bulanıyor

Bir muz soyarmış gibi soyuyorum onu kabuklarından
bir güneş duruyor orda göbeğinin altında sislerin arasında
ve aşağıya doğru nefis bir uçurum
çok yükseklerden düşen çavlanın susuzluğu.

Muğla, 11.11.1968

BİR SÜREKLİ İLKYAZ

Hiç balkonum olmadı benim
ah bir balkonum olsaydı benim
geniş kapısından geceleri
portakal limon ve yasemin kokuları giren
ve bembeyaz hışırtılı yatak çarşaflarım
hiç olmadı benim... bir gün bile...
ah neden bir balkonum olmadı benim.

Bir hançer gibiyim kendi etime!

Hiç balkonum olmadı benim
yaz sonlarında bir akşam
kaçak gövdeme bir sığınak olan
zeytin dalları ve yüksek otlara bakan
saksılar ve kalın sarmaşıklarla çevrili
boynumun terlediği küçük bir yer.

Bir hançer gibiyim kendi etime!

Çocuklar türküsünü söylüyor şimdi
bey oğluna varan mutsuz gelinin
doğduğum kentin esmer çocukları
kadınlar güvercin bileklerini sokuyor suya
doğduğum kentin güneş kokulu kadınları
temmuzun en tozlu bir saatinde
genzimde bir şarap tortusu. Hatırlıyorum!
Hiç balkonum olmadı benim.

Bir hançer gibiyim kendi etime!

Ellerimde soylu köklerin titreşimi var
uyumak istiyorum bembeyaz hışırtılı bir çarşıfta

amların zeytin aēalarının sabırlı uykusunu
portakal ve limonların alkol uykusunu
gemilerin gemicilerin yorgun uykusunu
köylülerin acı buruk uykusunu
uyanıklıēın sonsuz uykusunu uyumak istiyorum
ve kendi uyanıklıēımı yaşamak
n açık küçük bir balkonda.

Ama hiç balkonum olmadı benim. Hatırlıyorum!
Ah neden bir balkonum yok benim!

Sevgilim var, yorgun... Ben yorgunum...
Bir hançer gibiyim kendi etime.

Muēla, 1. 12. 1968

SAVAŞ VE BARIŞ

Ey kumlar kulak verin ben ne söyleyeceğim
Ey koca çöl kulak ver ben ne söyleyeceğim :

Bu kan yıkanabilir mi
adı olan sözü olan bu kan
silinebilir mi
bir pencere camı gibi
bir büyük fırtına
bir koca yangın bir ulu yağmur sonunda
silinir gibi
bu kan unutulabilir mi?

Araplar yumuşak başlı olur
Musul'dan Mekke'ye Halep'ten Taif'e kadar
çölün gecesi uzundur
çölün gündüzü uzundur
kadınlar vardır üç yaşında kısrak boyunlu
derin sonsuz sağırlı
abanoz saçlı
gece gibi gelirler
gündüz gibi giderler
nereden gelirler nereye giderler?
bir anahtar taşı gibi bakarlar
bir toykuşu resmini andırırlar
geceyi gündüzü çölü yılgıyı ve karanlığı
hurafeyi destanı öyküyü ve mucizeyi
bir kör çocuk gibi sırtlarında taşırlar
Musul'dan Mekke'ye Halep'ten Taif'e kadar
Arap çölden susmayı öğrenmiştir
Arap çölden geceyi binlerce yıldızın
arılar gibi inip kalktığı gökyüzünü
kuşkuyu ve sesin yitip gitmesini öğrenmiştir
bir hurma ağacı kadar yalnız

bir serap kadar mahkûmdur
çöle mahkûmdur kuma mahkûmdur
kendine ve tanrıya mahkûmdur.

Galile Denizi'nden bakınca
birdenbiredir Filistin bir beyaz duvardır
Eski Ahit ve Yeni Ahit zamanında da böyleydi
bir yanı karlı Lübnan Dağları
bir yanı acı sodalı Lût Gölü
o zamanlar orada ak günlük ve akik taşı vardı
Tanrı onu Aden Bahçesi'ne komşu yaptı
Aden Bahçesi'ni dört ırmak sulardı
birinci ırmak Pishôn
ikinci ırmak Gihôn
üçüncü ırmak Dicle
dördüncü ırmak Fırat'tır
uzakta petrol borularının paylaştığı
tozlu çatlak toprakların arkasında
Babil vardır
Babil bir anıdan çok bir soluk almadır
Babil asmabahçeli bir zindandır

– “Babil ırmakları kenarında,
Orada oturduk.
Ve Sion'u andıkça ağladık.
İçindeki söğütler üzerine
Harplarımızı astık.
Çünkü orada bizi sürgün edenler
Bizden ezgiler,
Ve bize acı çektirenler şenlik istediler :
Sion ezgilerinden birini okuyun, dediler.
Yabancı'nın toprağında

*Rabbin ezgisini nasıl okuyalım?
Eğer seni unutursam ey Kudüs
Sağ elim hünerini unutsun
Eğer seni anmazsam,
Eğer Kudüs'ü baş sevincimden üstün tutmazsam,
Dilim damağıma yapışsın."*

Babil kralı Nebukadnetsar onları Babil'e götürdü
gökleri ve toprağı unutmadılar
diri suları Lübnan'dan akan selleri unutmadılar
yüzleri hep Kudüs'e dönük uyudular
mevsimler yıllar geçti
kıtlıklar bolluklar donlar oldu
cüzamı vebayı zinayı tanıdılar
göçebeliğı sürgünü ilk böyle tattılar
Prag'da biri ölürken öteki Riga'da doğdu
birisi Dublin'de gemiye bindi
öteki Vladivostok'a bilet sordu Transsiberien'de
yelle suyla ateşle yarıştılar
korkuyla öfkeyle tutkuyla kinle yarıştılar
zâlimdiler yumuşaktılar kalleştiler dosttular.

Yıllar ağırdır
bir ırmağın denize ağır ve alttan gitmesidir
öfkenin acının direnç ve kinin
parmak uçlarında birikmesidir
onlar bir muska gibi bu yazgıyı iki bin yıl taşıdılar
Odessa'dan Kiev'ten Varşova'dan
Madrid'den kalkıp
Samiriye'ye Şaron'a vardılar
Mısır'dan döner gibi Babil'den döner gibi

Onların kokusu sümbül yağındandır
onların yüzünde hüznün Norveç kıyılarıdır
gözlerinde şarap tortusunun kekremsi ateşi vardır
şubat'ın 29'uncu günü kadar ezik eksik
sedir ağacı kadar fazladırılar

– “*Bakışı seher gibi,
Ay gibi güzel
Güneş gibi temiz,
Sancak açmış bir ordu gibi korkunç, bu kadın kimdir?*

– *Aşkelon kıyılarında Süleyman'ın sevgilisidir
onun her şeyi güzeldir
ey Kudüs'ün Kızları!”*

F a t m a H a y d a r : –

Faruk'un ilk evlendiği gün doğdum
Faruk bizim kralımızdı
evleri sarayları hanları hamamları vardı
sıra sıra uzun gözlü geniş gece kalçalı kadınları
İsviçre Fransa bankalarında İngiliz liraları vardı
ben Faruk'un evlendiği yıl doğdum
eskiden fellahtı babam
şimdi zengin
buğday aldı silah sattı
alırken İngilizce
satarken Fransızca
gece annemin geniş karnı üzerinde Arapça konuştu
benim uzun dipsiz çıkmaz gecelerim vardı
bazan Nil kıyılarına bataklıklara
uzun bacaklı leyleklerin
kel boyunlu akbabaların indiğini görürdüm

Yusuf Vehbi'yi Ümmügülsüm'ü Abdülvehab'ı duyardım
her şey vardı
güneşin minareler ardında kanlı yıkılışına bakardım
kuşları balıkları ve onların
tırmanan dantelli yaşamlarını kurardım
çoğu zaman akşamlar olurdu
annemin onun annesinin ve bütün kadınların
kocamışlığını çıplaklığını ve eşyalığını
renk renk taşlarla süslü sol kaburgalığını duyardım
Göğsümün karıncalandığı bir yıl
gözümde ak süt mavisi güvercinlerin uçtuğu bir yıl
İskenderiye'de Fransız Kız Okulu'na başladım
iki yabancı dil piyano ve adabımuâşeret (savoir vivre)
yazarlarımız diye saydım Balzac'ı La Fontaine'i
İskenderiye denizi olan bir labirentti
ben Nil'e bakan penceremi
uzak huğları ağır değirmen taşı gibi dönen çölü
sıcaktan kararmış pancurları düşünürdüm
kırık bir testi gibiydim
neredeydi parçalarım
neredeydi parçaları bu Mısırlının
ben Mısırlı mıyım?

Arapça bir garip duruyor marşlarda
kendini perçinleyen bir acı
çılgın bir titreyiş evreni
ırmak kaynaklarındaki karanlık
Mısır'lı generalleri Necip'le öğrendim
başka subaylar da vardılar
terli kalın gerdanlı ciddi dudaklı
genç teğmenler yüzbaşılar binbaşılar
acemi bir esirgemezlikle kışlalardan çıktılar

bir türk   kadar doğru
bir genç kız kadar sıkılğan
Assuan'a Asyut'a Gernsa'ya vardılar
Nil'in derin k  klerine
   n ve bataklığın hamuruna ulaştıılar.

Ben Faruk'un gittiğini g  rd  m
ben General Necip'i g  rd  m bir yaz g  n  
ben b  t  n karanlıkları
ışıkla dolup taşan sokakları
beyazların en beyazı evleri
penceresi açık odaları
ve kadınları g  rd  m
aynadan çıktığını
sokakları genç kadınları delikanlıları g  rd  m
artık odalar yok
aynalar da yok.

S a r a L e v y : –

Babamın Polonya'da Poznan'da
k   k bir basımevi vardı
davetiyeler   l  m ilanları ince kitaplar basardı
onun ince uzun parmakları
m  rekkep ve kurşun kokardı
cumartesiler pazarlar bayram g  nleri vardı
Kalisz'de Prosna kıyılarında balık tutardı
doğum g  nlerinde annem elmalı pasta yapardı
benim kardeşlerim amcalarım vardı
teyzelerim halalarım vardı
şimdi bir ağaç kadar yalnızım
şimdi bir ağaçtan da yalnızım

ölüm yeni üniforması içinde amansızdı yamandı
SS gövdesi Gestapo kıyıcı elleri vardı
babam Litvanya sınırında öldü
bir perşembe öğleden sonra yağmurda
boynundan yediği bir Gestapo kurşunuyla
mürettip elleri bir gölge gibi uzandı
siyah ıslak toprakta.

Dachau'ya giden katar
cesetlerle doludur
birbiri üstüne yığılmış tam 2310 ceset
Macar ve Polonya Yahudileri
kadınlar erkekler çocuklar
ve annem dul annem
ölüler korkar mı?
ölüler korkmaz
ölülerin umudu vardır.

Ey yurtsuz Yahudi kaçak
açtın susuzdun havasızdın dövülmüştün eziktin
kızlığını canının istediğine değil de
dört Gestapo erine vermiştin
on dördünde sığınacak yerin kalmadı
yaşayanlar diyarında nasibin kalmadı
sesinle Rabbe feryat ettin
sesinle Rabbe yalvardın
dedin kendine
yaşayanların umudu yoktur
umut dağların üstüdür serin bir vadidir
ve mavi denizlerin kuşluk vaktidir
bu kentte yaşasan da
beyninde kızıl bir çöl derin bir kuyu

ve geçeceğin bir Kızıldeniz'in var.

Ve dedin kendi kendine
benim boynum hurma ağacına benzemez
memelerim üzüm salkımları gibi değil
soluğumun kokusu elmaya uymaz
ve ağzım en iyi şaraplara benzemez
ben bir sarmaşığım
denizlerin dibinde geniş yaz göklerinde
külrengi güz göklerinde derin köklerim var
ben gezginci Yahudi
ben Süleyman'ın sevgilisiyim.

M u h i d d i n N e c i p : -

Eski İmparatorluk ve Yeni İmparatorluklar
Keops Kefren ve Mikerinos
Hissoslar Persler Büyük İskender
Ptolemeler ve İskenderiyeli ozanlar
Romalılar Sezar ve Kleopatra
Bizanslılar Fatimiler Memlûkler Osmanlılar
yeni bir Bonapart
İngilizler İngilizler İngilizler
1936'nın yoksul bağımsızlığı
İngiliz Fransız şirketleri bankalar
uçsuz bucaksız pamuk tarlaları
ve Arap'ın damarlarından akmayan Baba Nil
Sudan dağlarından çıkan
Yengeç dönencesini omuzlayıp geçen
ve altı koluyla Akdenizi kucaklayan Baba Nil
Trafalgar Meydanı'nda sislerde sabahlayan
Buckingham Sarayı'nın sarı beyaz taşlarını

mermer bir boyundaki nehir gerdanlığı
ayın on dördü gibi parlatan Baba Nil.

İsmailiye’de doğmak
trahom
sünnet
Kuran-ı Kerim
İngiliz polisi
verem ve belsoğukluğu
İskenderiye genelevler beyaz kadınlar
Port-Said kokain ve esrar
ve daima Süveyş
bu zindan evreninde hiç yıkılmamış yürek.

Ve daima Süveyş!
İngiliz askerine Faruk polisine rağmen
surelere ve öteki dünyaya rağmen
Süveyş!
çocukluğumuzu koruyan
bizi adlandıran
ve biz inandıkça gerçekliğine
çelik bir kule gibi yükselen
yanımda bir kök gibi yatan
iki sonsuz pembe memesi arasında uyuduğum
dudağının üstü sarı ayva tüyü kırağılı
sevdiğim
çoğalttığım
yattığım kadın
Süveyş!

Onlar İskenderiye’de dört mevsim
kahve teraslarında otururlar

Konstantinos Kavafis'den şiirler okurlar
Piramitlerden Tuthanakamon'dan
iri çöl tanlarından bizim kadınlarımızdan konuşurlar
sen onların fildişi boyunlarını görürsün
sen onların bastonuna şapkasına eldivenine bakarsın
kendi öz yurdunda sıladasın uzaksın
kendi öz yurdunda gezginci sürgün fellahsın
ve bütün kıyılarda
ve bütün yangınlarda kıtlıklarda sen varsın

1956

İngiliz Fransız askerleri
bunları tanır bütün Ortadoğu Kuzey Afrika
Hindistan ve bütün Uzakdoğu koca Çin
dostluğun insanlığın davetsiz konukudurlar
dost gibi gelirler düşman gibi giderler
bu kez düşman gibi geldiler
orduları savaş gemileri sestten hızlı uçakları
bize toprak için ölmeyi öğrettiler
şimdi kurşunladıkları göğüslerden
zırhlı arabaların ezdiği killi topraktan
ince cılız otlardan
kara çelik kaburgalı kara muhteşem bacalar
çocuk bahçeleri ilkokullar
ve Tanta'ya doğru küçük bahçeler
leylaklar badem ağaçları beyaz pencereci evler
güller minyatürlerdeki güller
fıskırıyor
baş veriyor.

1956

Yahudiler Sina'da

Yahudiler niçin Sina'da?
büyük kıtlıkta onlara yurdumuzu amadık mı
kadınlarını çocuklarını hayvanlarını doyurmadık mı?

Bir ift boynuzdandır Kızıldeniz
Süveyş ve Akabe körfezi olmuştur
su taş ve toprak buharlaşır
sen buharlaşmazsın
Ürdün taraflarından Sina'da
Ölüm gözlü fırtınalar kalkar
küçük otların yarıkların ve çukurların üstünü doldurur
Süveyş uzanır önünde deve boynuyla
güvercin kanatlarıyla
sabahtır  gledir akşamdır bakarsın
Panama bandıralı  sve bayraklı çift bacalı gemiler
orta boy Aromco tankerleri
büyük  raq Petroleum tankerleri geçerler
büyük çölde sırtlan sürüsünü andırırlar.

Ey Süveyş
su sende titreyiştire Akdeniz'e doğru
silkin uysallığından bir deniz kadar dost ol
o zaman ne  ngiliz ne Fransız
o zaman ne Tevrat'ın çocukları
o zaman ne Katar şeyhleri
o zaman ne Beyrut bankerleri
ne de o karasinekler gibi  ken zaman
ne de soğuk gecelerde içimde ısıttığım açlık.

E f r o n M i l k a : -

Hermann Göring caddesine çıkan köşeyi döndüm

yıllar var ki bir horoz sesi duymadım
taa çocukluğumdan Karpatlar'dan bu yana
ama yüreğimde bir horoz can çekişiyor
ölen sesini duyuyorum
kapılara taş yapılara sığmayan hüznün
gözbebeklerimde sarısını ağusunu çıyanını akıtıyor
kuzey İtalya'da bir gettoda
Milano'da Venedik'te bir gettoda
çevresi etten ve kemikten
çevresi görünmeyen surlarla çevrili
karanlık dar sokaklı kahverengi bir mahallede
başlayıp dönüştüğüm özdeşleştiğim hüznün
açgözlü abraş zorba ve bereketli hüznün
Hermann Göring caddesine sapınca köşede
Mısır'dan Babil'den gene Babil'den
Romalı generallerden
İspanya ve engizisyonundan beri
her kentte bir Yahudi mezarlığı
her vadide bir Babi Yar
bir buğday kadar dolu
bir buğday kadar alınganım
caddede çit yok
ama gestaponun topuk sesi.

Amcam var Lima'da borsa cambazı
Rio'da kardeşim turizim ajanı
keçiboynuzu Amerikalıları ve sinsi kuzeylileri
erkek delisi azman kadınları gezdirir
babam Paris'te cumartesileri yaşıyor
kız kardeşim Alaska'da bir yerlerde
onlardan yaldızlı dalgın mektuplar alırım
bana "git, derler, git

ataların yurduna
çöle kumlara
Süleyman'ın Davut'un yurduna
git Şeria'nın acı sarı suyunu iç
Akdeniz'e bakan bir ulu incir dibinde
bağların kesim gününde
söyle şahdamarlarının dediklerini
seni doğuran toprağa
bahar sellerine kuşun kanat sesine
bir an gibi geçen dişi ceylanlara
söyle şahdamarlarının dediklerini.”

Söyle şahdamarlarının dediklerini!

Burnunda yanık buğday kokusu
hatırlayabildiğin birkaç söz birkaç kelime
hiç görmediğin biçimler
hiç tatmadığın tatlar
gömleğinin sırtında kocaman bir barut çerçevesi
birden son içtiğin kahvenin burukluğu
Çekçe birkaç mısra Nezval'dan
birden açılan gazetenin hışırtısı
Vivaldi konçertosundan bir kız
onun yerçekimli saçları
bir pazar günü öğleden sonra Prag'da.

Radyo'da Hitler'in çilli sesi
meydanlarda üst üste yan yana insanlar
sıkılmış bir yumruk uzanmış bir el ezik bir alın
“işler yolunda” diyor Daladier
“barış bozulmayacak”
ben inanmıyorum

ben biliyorum ki kabak
gene bizim başımızda
“gebertin çıtıtları kurtarın Avrupa’yı!”
hiçbir şey istemiyorum artık
gerçek bir Yahudiyim yorgunum
dünyanın bütün dörtyol ağızlarını
bütün limanlarını son istasyonlarını
biliyorum biliyorum biliyorum
kaçmak niçin
kaçmak nereye
kaçmak ne zaman
kaçmak ne ki
birazdan duyacaksın canavar düdüklerini
sert bir elin kapıya
tak tak vuran sesini
adını soracaklar soyadını baba adını
onbaşı sol topuğu üzerinde sertçe dönecek
selam durup teğmenine teknil verecek
sen hatırlayacaksın susan sesini mandolinin
usunda Efron Milka diye biri
boynunda onun çocuk boynu.

Hermann Göring caddesine çıkan köşeyi döndüm :

Kızlar türkü söylüyorlar
duyuyorum gergin seslerini
buraya geldiklerinde çocuktular
en güzelleri burada kibutzlarda doğanlar
tel örgüler uzakta
buğdaylar iyice sarardı
asmalar üzümlendi
gölgelerin uzadığını fark ediyorum
güneş Akdeniz’e güvercin gibi dalıyor

biri geçiyor yanımdan
“yarın” diyor
“yarın” diyorum
yarın!..

5 Haziran 1967, Pazartesi

Saat 5
kumlar soğuk uykunun en çiçekli saati
saat 5
Tel Aviv
saat 5
Kahire
saat 5
Amman
saat 5
uykulu bir meme gibi seğiriyor doğu
bu çölün iğneden geçtiği saattir
dişi ceylanların cezayirmenekşelerinin saatidir
Arap atlarının saatidir
kayaların dibi sessizdir
otların ucu altına gümüşe bulanmıştır
ve ölümün adı yoktur
ölümün adı konmamıştır.

72 Mirage III – C 20 Super – Mystère, 18 Vautour
55 Ouragan ve 20 Gökşahini
Akdeniz’e doğru havalandılar
pilotların terliydi elleri
deniz bir gümüş siniydi kanatların altında
korkunç bir patlamayla silkindi Kahire
ilk napalm bir işçi mahallesine düştü
ikinci havaalanına üçüncüsü cer atölyesine

bir çocuk anasına sokuldu
küçük gözleri bir günebakan tarlasında kayboldu
dudakları morardı yumrukları kapandı bir işçinin
bir köylü yıkıldı ağaç gövdesi gibi Baba Nil boyunda
epridi sözler sarardı boşaldı
ölüm yazdı adını kanlı bir parıltıyla
benzersiz bir öfkeyle acı bir kinle
duvarın beyazına Nil'in gövdesine suyun sabrına
dökümlü alınlarına çocukların
taze beyazlığına kadınların
ölüm yazdı adını
ölüm yazdı adını.

Akbabalar dönüyor
bir T-34 tankının başında
birden dalıp sonra birden yükseliyor
yan yana yatıyor üç Mısır askeri
dudaklarında tuzlu bir gülümseme
– Duyuyor musun uçan kuşları?
– Duyuyor musun suyun kekre sesini?
yan yana yatıyor üç Mısır askeri
gözlerinde kavun acısı bir soru
gözlerinde sıcak yaman bir umut
yarın Kahire radyosu adlarını okuyacak
Ordu Günlük Bildirisi'nde adları yazılacak
yan yana iç içe şimdi şurada
delik deşik Sina'da yattıkları gibi
Muhammed Riyyad : şehit
Muhiddin Necip : şehit
Ahmed Dib : şehit
ölüm gözledi yollarını
ölüm gözledi yollarını ve yazdı adını
şimdi üç ölü yani üç utku
Kanal'a on kilometre uzakta.

Bir kum tepesinde Efron Milka
gözleri uzakta kara kıpırtılarda

- “
tekmil batarya
tesir atışı
ilerleyen piyade
ihtiraklı...”

birden önünde lacivert bir tül yükseliyor
gökgürültülü bir sağnak
belki de bir kum fırtınası
karlı doruklardan bir tüy gibi kayıyor
taa aşāĖlara zeytin ağaçlarına doğru
denizin ve portakal bahçelerinin olduğu yere doğru
süzölerek kayıyor.

Ölümün adı vardır
ölüm yazar adını!

Fatma Haydar ölümün adını biliyor
yeryüzünün bütün ölülerini
yeryüzünün bütün genç ölülerini
bir bahar seline
bir gelincik mevsimine dönüştürüyor
o dağlara inanırdı
Çöle Baba Nil'e ve “umut” diye yazılan sözcüğe inanırdı
şimdi ölülere inanıyor
ölümsüzlüğe inanıyor.

Sara Levy onu hıştırtısından tanır
atını bağlayışından yamısını çıkarışından
yüreğinde yakan soğuğunu
karnında acısını taşıyor
ölüm onun gölgesidir
savaş onun yalnızlığıdır
ertelenen kara katran yalnızlığı.

Ölümün adı vardır
ölüm yazar adını!

Kumlar soğuk çöl merhametli
kendi dilinde tanık
kendi dilinde yargıç : –

Ziller çalıyor
adamlar yazıcılar toplanıyorlar
dişlerinin arasından konuşuyorlar yazıyorlar
yumruklarını ceviz masalara vuruyorlar
çantalar açılıyor kâğıtlar okunuyor
sayılar yüzdeler birtakım kent adları
sonuçlar boş mermi kovanları
ülkeler
tabutlar
kalkan uçaklar inen uçaklar
bağırıp çağırın
yumruk sıkan kalabalıklar
sırtı partal karnı aç kalabalıklar
pamuk güherçile hurma ve petrol
umut ter kırbaç ve petrol
petrol kokan umut
petrol kokan ter
petrol yazan kırbaç
petrol yazan kan
petrol rengine çalan pamuk
petrol tadında hurma
ve adı petrol olan ölüm
Fatma Haydar'ın ölümü
Sara Levy'nin ölümü
Muhiddin Necip'in ölümü
Efron Milka'nın ölümü!

Akdeniz!

o büyük kıırımlar büyük savaşlar sevdalar görmüştür
şimdi kördüğüm kötürüm belki de yılğın
hem yılğın hem elleri bağı
bak Altıncı Filo Kıbrıs açıklarında
her gün bir gemi geçiyor boğazlardan
Sovyet bandıralı
telsizler sesi gizliyor mızrak ucunda
Fatma Haydar ölüyor
Standart Oil tomurcuklanıyor
Sara Levy ölüyor
Texaco kâr dağıtıyor
Muhiddin Necip ölüyor
Mobil Oil takvim basıyor
Efron Milka ölüyor
Gulf Oil karanfil takıyor
ve ölümün adı vardır
ölüm adını yazıyor.

Ölümün üç adı vardır
her dilde öyle yazılır
ölümün üç vakti vardır
üçü de kanla
ve dört harfle yazılır!..

Aydın, Haziran - Temmuz 1967

dosyalardan
çıkıp bir gün
yazı ve hesap makinelerinde sinema perdelerinde
radyo istasyonlarında ve rotatiflerde
haykırıyordun :

Ey kadınlar, diyordun, etin kara yalnızlıkları
Ey erkekler, diyordun, çürüyen ayrışan dev kurtçuklar
Ey yatak odaları makineyağı ve yanmış barut kokan
Ey camiler kiliseler sinagoglar bütün tapınaklar
Ey içimizi karartan yırtıcı oyalayıcı hüznün
Hayatı bir yara gibideşmek gerek
Hayatı bir buğday tanesi gibi keşfetmek gerek!..

Sen bunları söylüyordun durmadan. Ve ben
dedemden ötesini bilmiyordum soyağacımızda.
Eylül havası büyüyordu yel değirmenlerinde
ateşi kavrıyordu solgun dudakları. Ve sen
bana büyücü ve yabancı atalarımı hatırlatıyordun
büyüyordu olgunlaşıyordu gövden bir yargı gibi
ve nedense çok yukarıda bilinmez bir balıkçıl
gülüyordun bembeyaz güçlü dişlerini görüyordum
birden nasıl oldu bilmem senin öğretmen ellerinden
birden nasıl oldu bilmem senin öğretmen gözlerinden
birden nasıl oldu

anladım ki sendin
hey akça gülüm sendin hey allı turnam sendin
adını ünledim hayat dedim sana
sana ve senden olan her şeye
bir gece vaktiydi güneyde yüksek bir dağ doruğunda
kurtlar kuzular uykudaydı ve adam boyu kar vardı
çam ağaçlarının derin böğründen
sarı reçineler akıyordu
ıslak ve ılık bir döl yatağında buluşmamızı hatırlıyorum

çoğal çoğal, diyordun, çoğalıyordum
kazanılacak bir dünyam vardı benim!

O zaman

Federico Garcia Lorca'yı kurşuna dizmemişlerdi daha
ve Madrid düşmemişti
Nâzım özgürdü İstanbul sokaklarında
yurdunda tek bir parti memurlar ve bürokrasi
Almanya'da Üçüncü İmparatorluk ve Hitler
İtalya'da bir adam Mussolini adında
ve Fransa Halk Cephesi –

herkese iş
herkese ekmek
özgürlük ve şarap –

Dünyanın uzak bir enlem ve boylamında
buzlar çözülüyordu buğdayların üzerinde
geniş yapraklı ormanlarda karlar eriyordu
dünyanın daha uzak bir enlem ve boylamında
gıcırtilı arabalar geçiyordu buğday ve pirinç yüklü
binlerce çıplak yatıyordu tren raylarına
Pekin'de bir Rolls-Royce toza boğuyordu dar sokakları
dünyanın bir başka enlem ve boylamında
ağır toplar asker yüklü kamyonlar tanklar geçiyordu
ve Bursa'da ipekböcekleri perçinliyordu vakti
Toroslar'ın üzerinde kar yalımlarını salıyordu doğaya
güneşe ilk kez çıkanlar oluyordu dört duvar arasından
bir kentin bir sokağında ağır bir kapı gıcırdıyordu rüzgârda
nasıl oldu bilmem tanıdım seni
boynunun yabanıl sıcaklığını duydum ellerimin altında
sevişen bir kadının tok ve sessiz hırıltısı saydamlaşıyordu
ve ustalar vardı

ayrılıkların bilimini dokuyan
kelimeler ve sözler simyasında.

Amansız kıyasıya soğuk bir gecede tanıdım seni
dudakların dünyanın en doğrucu dudaklarıydı
gözlerin dünyanın en yeşil en yiğit bakan gözleri
ellerin dünyanın en becerikli elleriydi
ak kâğıtlar üzere kalemler tutan
gökte uçan turnayı gözünden vuran
ve bir kadının terli parlak karnı üzerinde
insanlaşan uygar ellerin
ve zamanın yavaşlığı
yerleşti yerleşeli bu ülkeye
bu yalnız ülkeye
yüreğin dünyanın en cesur yüreğiymiş
en haklı ve en mutlu.

Dünyanın bir uzak enlem ve boylamında
yaralı kuşlar gibi savruluyordu kitap sayfaları
üst üste yığılıyordu yoksul mahalleler
tortulaşıyordu mahzenlerde çocukların korkuları
kara böcekler gibi sürükleniyordu yorgun insanlar
ama kazanılacak bir dünyaları vardı onların
ama kazanılacak bir dünyam vardı benim
ey hayat cânım sevgilim
ne büyük mutluluk yaşamak!

Ve sonra güneş doğdu
karlar eridi
sular yükseldi dağlarda
samanyolu soyundu yılan derisinden
ve kendi küllerinden doğdu yeni bir Anka
ve her şey başlangıçta olduğu gibi
bir toprak çanak bir bakır sahan
tütüyorum beş numara bir gaz lambasından
ve yazıyorum adımı

Türkçe harflerle :

Adı : Özdemir
Soyadı : İnce

Yaşamak ne büyük umut
kazanılacak bir dünyam varsa benim,

kazanılacak bir dünyam var benim!

Ben elmayı dişlerim elmayı
mayhoş güzün elmalarını
güzün sonsuz elmalarını
mayhoş güzün elmalarını
uzun atlarıyla ordular geçer
az şekerli kallavi
bir paket Serklidoryan
Hitler Mussolini gazlı bomba
Paris Leningrad Saraybosna
Normandiya çıkartması kulaklarda
ve en önemlisi Boğazlar Meselesi
Kars Ardahan Moskoflar konuşulan
ve bir kadının intihar kokan sesi
karneyle bir çeyrek ekmek alan
ve kendini elma dalına asan.

Ben elmayı dişlerim elmayı
güzün sonsuz elmalarını
bir kadın kendini tavana asar
elma dallarında insan leşleri
Leylaların evinde Polonyalılar...

Alı turnam kız gülüm
kazanılacak bir dünyam var benim!

Bütün babalar hapiste midir
bütün duvarlar yüksek midir böyle
bütün babalar uzakta mıdır
sabahları kumrular öter mi damlarda
bütün anneler sabun kokar mı
insanlar neden sıkılır neden hüzünlenir
neden korkarlar ve neden coşarlar bir gün
ve neden görürüm haftada iki kez seni
neden bir çatlak duvar gibisin baba
neden postacılar gelir icracılar gider
ve neden mutsuzdur annemin gözleri
gel yükselim anne
gel yüksek duvarları aşalım uçalım
günler sayılı ve sarı
kazanılacak bir dünyamız var mı
söyle neden hep üzgünsün
Seni seviyorum anne!..

Önemli olan güldür
kalbimin dalgın beynimin kırmızı gülleri!

Toprak ne kadar sert
yoldayım
camlar buz tutmuş
yoldayım
telgraf tellerinde kırlangıç kuşları
yoldayım
üzüm hevenklerinden toprak çanaklardan geçiyorum
yoldayım
Gel işte, tanımla kendini, dövme demirden aşkım benim
işte etin ve kanın
işte etin ve işte kanın
sana kendi etini sana kendi kanını veriyorum
sana sunuyorum çıplak ve yoksul gövdem

aç gözlerimi
yırtık tiftiklenmiş geceye karşı
aç ağzımı
kükürtlü sulara
zımpara taşlarına karşı
bırak ki doğayım cam yeşili toprakta
bırak ki konuşayım cam yeşili toprakta
bırak ki yaşayayım cam yeşili toprakta
Kov kov kov gitsin kış haydi kov onu
adımlarımızda ünlemesin artık ayrılık
ve parmaklarımızdaki yalım dağlasın geceyi.

Allı turnam kız gülüm
kazanılacak bir dünyam var benim!

Hiçbir şey Akdeniz'den daha güzel olamaz
on sekiz yaşımın buruk saatlerinde
taş ve demir işleyenlerin
pamuk ipliğinin dilini çözenlerin
her türlü oymaları en güzel oyanların
servi ve sandal ağacını ve bütün ağaçları en iyi tanıyanların
Hititlerden beri bütün işlerde en hünerli olanların
bir kördüğüm gibi bağlanıp adandığı
ve benim bir sabah Mersin'de gördüğüm
kartal tüylü kocaman bir hayvana benzeyen
ak bir güvercin yavrusu kadar alımlı
ve vermeyi bilen eşsiz ince deniz.

Hatırlıyorum
o zaman güzler ağır geçerdi tıpkı bugünkü gibi
bir savaşçı tüzesiyle hırpalardı yüreğimi
içimde bir şeylerin gıcırdadığını duyardım
bütün dirimi ve hüznü dolu o karanlık kenti duyardım
ve karmakarışık bir sarı kinin tadı ağzımda

ve başlangıçsız sona ermeyen yıllanmış hınçlar
küllenmiş nefretler
açığa vurulmamış öfkeler
yeniden ortaya çıkardı
ve derlerdi toplanıp önümde :

– İşte biz senin etin ve kemiğin
işte biz senin kanın ve diliniz
işte biz kazanılacak dünyanız senin!..

Telli turnam ah acı gülüm
kazanılacak bir dünyam var benim!

– Babamın sendika örgütlediği yıllardı. Bir fotoğrafı var
o zamanlardan kalma (ve bir Ahmet ölüsü fotoğrafta);
mor çizgili bir kravat, saçlar arkaya taranmış, ince
dudaklar, gözlerin ucu aşağıya doğru çekik, Türkmen...
Yazlar birdenbire geçerdi...
ve kış bitmek bilmezdi.
Annem Mısır kabartmalarındaki üzgün kadınlara benzerdi.
Ve onun kendine özdeş siyatikleri...
Onun gibi anlamlı sigara içen yoktu o civarda,
ve belki de bütün dünyada.

Korkardı,
okuduğum kitaplar yüzünden karasevdaya tutulmamdan
ve ince hastalıktan.
Fabrikalar günde iki öğün insan kusardı;
iki ve on dört vardiyasında.

Bunlar
pamuğu halaçlamada, fitil ve iplik yapmakta, ipliği doğanın
en gizemli renkleriyle boyayıp basma ve pazen dokumakta
en hünerli kadınlar, erkekler ve çocuklardı...
pamuk tozlarından gümüş yüreklerle... –

Öğleden sonraları yalnız kadınlar vardı sinemalarda
(şimdi de var)
öğleden sonraları kaçak öğrenciler vardı sinemalarda
(şimdi de var)

O,
bütün haraların en yaman kısırağıydı
Asur yeleli turuncu bir kısırak
bir şamdana benzerdi tıpkı boyu
yürüyüşü suya inen bir ceylana kuşlukta
memeleri sütün ilk beyazlığında

pembe
ve
mor

iki karadut memelerinin uçlarında
bir Malatya elması
bir kış gecesi
formol kokulu karanlık bir hastanede
ölümcül bir hastanın başucunda
dizi dizime karşı
bilen öğreten elleri avucumda
en ilkel dilin yoksul zenginliğiyle konuşurduk
o,

serüvenin en güç en engebeli dönemindeydi
ben,

dosttum amansızdım ve çocuktum o yaşımda
(çocuk düşünmez deney yapar
yavaş yavaş ve ellerin gözlerin alışmasıyla
çocuk düşünmez çünkü elleri düşünür
çocuk üşümez çünkü elleri üşür)

en ilkel dilimizle konuşurduk onunla
hazırlıksız ve acemi ağızlarımızla
terli ve onurlu ellerimizle

Gün dönerdi

tanıdık bir yüzün gelip geçişi gibi sokaktan

mayalanırdı karnındaki bereket
boynundaki soluk
kemik zarları
memelerindeki dirim
kalçalarının direnen sessizliği
ağzında üşüyen tat
ve yükselirdi dizlerin öfkesi birden
su gibi saydam mutluluğun mimarisi...

GENELEV

Zarife Gül

Vizitası : 10 Tr. lirası

Ahşap merdiveni çıkınca. Yukarıda solda. 15 numara.
Duyusal adlar. Duyusal nesneler.
(Nesne belirler tepeden tırnağa)
La tariffa delle puttane di Venegia!..

Ey umudun yakıcı karı! Bir sen vardın
dört bir yanda İstanbul'dan Paris'e kadar
bir sen varsın telgraf tellerinde telefonlarda
yağmur yağar
güneş erir
ve toprak madensi tıkırtılarla dirilir
bu yüzden umurumda değildir başıma gelenler
ve bu yüzden umutsuz edemez hiçbir şey beni dünyada
metrolar dursa da en güzel gene Akdeniz'dir
Şimdi uyandım
bak işte yürüyorum kendi adımlarımla
düşünüyorum :
Arap dillerinde aslan için 50, yılan için 200,
bal için 80, kılıç için 1000'den fazla sözcük
bulunduğunu (bir kitapta okudum)
ve kimi sözcüklerin çürüyen sularını düşünüyorum
yağmur kırılıyor yüksek damlarda

yüksek damlarda kırılan yağmurun altında yürüyorum
ortalık kestane şekeri ezilmiş kâğıt ve ıslak toprak kokuyor
bir gece yarısı tarçınlaşan Montparnasse'ta
tam Dôme'un önünde gördüğüm kadını hatırlıyorum
en katı cisimlerden çok daha devingen
bir gidip bir geliyor ıslak kaldırımında

hiçbir yerden gelmiyordum hatırlıyorum
hiçbir yere gitmeyi düşünmüyordum o sıralar
usumda bir cümle sığınağı

la tariffa delle puttane di Venegia!..

– *Bonsoir Monsieur!*

– *Bonsoir Madame!*

Odanın ortasında bir portakal çalımıyla duruyor
yorgun bir evreni avutuyor kucağında
odanın ortasında çırılçıplagım
o Fransız küfrediyor
ben Türkçe kalaylıyorum
(cânım Türkçe)

incir sütü dudaklarımı yakıyor
yüreğim kan ağlıyor
...sigara...

– Sigaram nerede benim?..

– Neredesin Nicolas saatlerdir arıyorum seni?

Mabillon'da Nicolas'yı arıyorum daha sonra

iki Vietnam'lı bir Bolivya'lı bir de Fas'lı

iki kuzeyli kız ve Nicolas

Vietnam için bir milyon frank sorununu tartışıyorlar
sesinin ılıman ülkesine dalıyorum birden
ilginç olduğu kadar alçakgönüllü
ak mısır patlamasına benzer R'ler seli
kekre ve mavi...

– Kalk gidelim Nicolas
kalk gidelim içgüdüsel Kalmuk
Kalkın gidelim delikanlılar
uçaklar trenler gemiler otomobiller var!..

Buralar ustamın sevdiği sokaklardır
biraz ötede ustamın en çok sevdiği nehir
Paris kırmızı gül ustamın sevdiği şehir
zarfın içinde duran renkli bir resim
yıkanmış yüz
kardeşimin dalgın yüzü.

Hatırlıyorum
güneş yanığı kâğıt gibi buruşuk kirli ovayı
bilgin yüksek karlı dağları geçit vermez suları
isimsiz sayısız ve benzersiz bitkileri
eski kervan yollarının sessiz bakışını
bana bir taşra kentinde Kozanoğlu’nu anlatan ozanı
hatırlıyorum bütün bunları
böğrümde dayanılmaz bir acı gibi ve bu acıyla
hatırlatıyorlar kendilerini
bulvar ıslak ve bomboş
ıhlamur ağaçları korlaşıyor
ve ağzımda gene o acı kinin tadı
bir şeyler var çınlıyor zavallı yaşamımda
kumların toprağın ve suların acımasız varlığını duyan
bir ordunun donması gibi bir dağ başında
bir ordunun yürüyüşü gibi uçsuz bucaksız bozkırda
işte Konya ovası kadar bir ağaç kadar yalnızım
ama kazanılacak bir dünyam var benim!

(B i l g i l e r) :

İnsanın çağdaş tarihi el ile başlar
nesneleri tutan doğayı yavaş yavaş inatla değiştiren
ateşi bıçağı değirmentasını ve sabanı yaratan
oku yayı ve mızrağı tutan
ve geniş böğürlü sazın ince uzun tellerine
mızrabı vuran el
Çin settini ören köylülerin eli
Mısır piramitlerini yan yana dizen eller
Süleymaniye'yi Selimiye'yi okşayan eller
Roma'yı yakan
Sèvres'i imzalayan eller
altını ve gümüşü toprağı ve taşı işleyen
her türlü oymaları oyan
ince uzun
adsız parmaklı
doğurtkan eller
babamın elleri annemin elleri
babamın buruk mürekkep
annemin acı yonca kokan elleri
soğuk kuzguncuk demirlerini sıkan eller
direnme hakkını kullanan eller
bir çocuğun gümrah saçlarını tarayıp
beyaz bir boynun çeliğine su veren eller
insanın çağdaş tarihini başlatan gizemli el
Musa'yı İsa'yı Muhammed'i gördün
vebayı tifoyu yangını su baskınlarını gördün
çölde karanlık soğukta çatlayan kayaları gördün
çağımızın en büyük çılgınlıklarını gördün
sevdamıza acı kattıklarını gördün
ağır demir kapıların kapandığını gördün sırtımıza
ve gecenin kör eden ışıklarını gördün
şimdi ilkçağ yaratığı uykusundasın

tutanak yazıcılarını
gardaki haldeki depodaki hamalları
çelik işçilerini madencileri döküm ustalarını
grayder operatörlerini ve balıkçıları
duvarcılarını kaynakçıları seviyorum
saatler günler gelip geçiyor
takvim yaprakları hızla düşüyor
çalan saati geçen geceyi gelip geçen günleri
hızla düşen takvim yapraklarını seviyorum
hayranlıkla bakıyorum çağımın umut dolu tohumlarına
beyaz bir düş gittikçe koyulaşıyor
duyuyorum kanımda alyuvarların devingen sıcaklığını
bönce bir gençlik yaşamış olsam da
kendimle göz göze gelmekten korkmuyorum
vaktiyle bombok bir hayat yaşamış olsam da
kalbim
bir yüksek fırının baş döndüren sıcaklığında
başım dinç
gönlüm aydınlık
bir halk meydanı genişliğinde sağlam bir yüreğim var
mutluyum
öyle ki

birden uçması gibi

binlerce kuşun havaya!

Allı turnam akça gülüm
kazanılacak bir dünyam var benim!

Kazanılacak bir dünyamız var bizim!

(B i l i y o r u m) :

Gerçek yenecektir
çağlar içinde gitgide ışıyan bir değişim
kendiliğinden soğuktan sıcağa giden ısı

gün gelecek en ince en karmaşık en gizemli yönleriyle
sınırları düşünmenin uzaklığı da olsa arada
çiçektozlarını savuracaktır yeni insanımızın
bitimsiz bir ilkyazda bembeyaz
gökyüzüne alevden bir çarşaf gibi
altın çiçektozlarını savuracaktır
kurşunkalem mürekkep ve yeni kitap kokusu
saracaktır dar sokakları karanlık odaları
çocuklar daha sağlam doğacaktır
anneler daha doğurgan
babalar daha verimli
ve her on çocuktan sekizi ölmeyecektir
bir yaşını doldurmadan
oyunları tanımadan
oyuncaklara doymadan
küçük ipek ayakları yeşil otlara basmadan
diri dağ sularını içmeden
tütün ve şarabı bilmeden
mutsuzluk ve acıyla güzelleşmeden
mutsuzluk ve acıyla çirkinleşmeden
“Seni seviyorum” demeden özgür dudaklarla
el değmemiş sözcüklerle yepyeni bir kadına
yüreğinde binlerce serçe kuşu büyütüp
bir erkekle birlikte yürümenin tadını bilmeden
her on çocuktan sekizi ölmeyecektir
ölürlerse bir gün ölümleri kusursuz olacaktır
yüz yaşında bin yaşında
kusursuz doğal bir ölümle kendi ölümleriyle
solgun yüzlü avcılardan uzaklarda
elleri
gözleri
yürekleri
karınları doymuş
çocuklar büyüyecektir

Çünkü gerçek yenecektir
ve çocuklarımız büyüyecektir!

Allı turnam akça gülüm
kazanılacak bir dünyam var benim!
kazanılacak bir dünyamız var bizim!

Bir gölge gibi yaşıadı dedem
bir gölge gibi yaşıadı annem
bir gölge gibi yaşıadı babam
bir gölge gibi yaşıadım bir zamanlar
ama gene de öğrendim ateşı ve deliliğı
toprağı erdemi suyu ve tohumu
eliğı su nasıl verilir
bir atın yelesi nasıl taranır
nasıl yürünür el ele omuz omuza
ve nasıl suvarılır sürü öğrendim
elim kaleme vardı
elim kalemi tuttu
gözlerim çözdü gizemini harflerin sözcüklerin
ınar gövdesinden ve granitten yontuldu yüzüm
tanıdım kendi öz gövdem
ve g vdemini ağıdaş kurtlarını
işte geldi şimdi saati
sevmenin ve adanmanın saati
yedi kat gökteki umutlar adına
lodos adına karayel adına
dört mevsimi sırtlarında
 l m  karınlarında taşıyanlar adına
ieğı duran ağılar adına
Afrika Asya ve Güney Amerika adına
evrenin tüm kargınmışları adına
işte geldi o
sevmenin ve adanmanın saati!

Önemli olan güldür
Asya'da Afrika'da Güney Amerika'da açan güldür
allı turnam akça gülüm
kazanılacak bir dünyam var benim
kazanılacak bir dünyamız var bizim!

Suçsuzum ve kalkıyorum ayağa!..

Muğla, Kasım - Aralık 1968

KARŞIYAZGI

Birinci Basım : 1974, Dost Yayınları
İkinci Basım : 1991, Gölge Yayınları
Üçüncü Basım : 1994, Can Yayınları

ATARDAMAR

Gel açalım yüreklerimizi sonuna kadar
kutsa böğrümde mayalanan öfkeyi
al, derisini sıyr, kazısını yapalım
korkma toprak kanamaz
boynum vurulmadıkça,
savrulmam bir yaralı kuş gibi
yağlı kement kurumadıkça sehpa
ve birleşmem kadın yüzlü ölümle
sandalyeyi tekmelemedikçe cellat,
dağılmam kopuk kitap sayfaları gibi
sessizliği perçinleyen rüzgârda
gel açalım yüreklerimizi sonuna kadar.

korkma kâğıt kanamaz!

Sessizce bak!

taşıyorum gövdemde direnen koca gövdeni
etin yalnızlığı kargışlı gövdeni
şakaklarıma tortusunu bırakan karabasan
– sen büyük uykucu! hüznün ve gömü arayıcısı! –
isterim dolayarak parmaklarımı yeşil otlarına
göğsünün yaban sıcaklığını elimin altında duymak
avuçlamak umudun yakıcı karını
tadına bakmak ve sonra ona adanmak

sessizce bak!

ey karnında binlerce kuşun yuvalandığı ova
taşıyorum gövdemde büyüyen koca gövdeni

sessizce bak!

ellerin, kuşbazı bütün bilinen göklerin
atar amansız boyunduruğunu birer birer
doruklarından kuşbaz durduğu yüce göklerin
vampirlerin hortlakların kemirgenlerin üzerine
boşaltır turnusolu kırmızıya boyayan asitini
kara sürülerin moloz yığınlarının üzerine
ve boyanır her şey tanın yalım rengine

Gel açalım yüreklerimizi sonuna kadar
korkma asit kanatmaz!

Önleyemez hiçbir şey mutluluğa inancımı
ne soğuk kışın getirdiği katı yalnızlık
ne de demiri bunaltan sinsi pas
önleyemez mutluluk inancımı
Çünkü evreni iğne deliğinde yurtlandıran tansık
çünkü senin karnındaki bereketli ülke
parmaklarımızdaki yalımın dikkati
ağaçlarda fışkıran sürgünler her yıl
atardamarları gürlüten doludizgin aşk
hamarat kadınlarımızın güzel harmanı
kiraz yabalarla savurur sıcak külleri
kiremit damların üzerinden
yelin siyah yelesine doğru
uçsuz buçaksız bengi boşluğa
ve kutsar bizi toprak
alnımızdan öper kan.

Gel açalım yüreklerimizi sonuna kadar
sun bana kendi etini kendi kanını
etimi etinle kanımı kanınla tamamla.

Muğla, 24. 8. 1968

KÖMÜR GÖZLÜ

Orhan Peker'e

Resim değil o
 mühür
 mühür
O (sen) mühür yapar!

Ne güzel!
Hep birlikte kocayacağız
 bir gün.

*Ankara, 5 Şubat 1969
(Orhan Peker'in evinde)*

ALANDAKİ ÖLÜYE

Vaktin hiç kurumaz mürekkebi
hiç durmadan yazar güzel kalemi
bir rüzgârgülü coşkusuyla
yayar utkusunu bir baştan bir başa
eker kendi uygar tohumunu
şaşmaz elleriyle doğaya
vaktin hiç kurumaz mürekkebi.

vaktin hiç kurumaz mürekkebi
ve hiç silinmez masum kan.

Orada senin düştüğün yerde
bir demet kırmızı karanfil var
orada senin düştüğün yerde
hâlâ sıcak alını açık kan
bakıyorum ağlıyorum
gözyaşları su ve tuzdan başka nedir ki
hem neye yarar senin düştüğün yerde ağlamak?

Acı çekiyorum, hapiste gibiyim
bıraktığın boşluğu hiçbir şey dolduramaz
zamanaşımı yoktur senin gerçeğinde
düştüğün yerin bile ağladığı söyleniyor
ben de ağlıyorum ama neye yarar?

Ölüler konuşmaz
ama sırtlarında yaşamın güzelliğini taşırlar
sen sırtında inatçı ilkbaharı
ve binlerce tomurcuk taşıyorsun
binlerce renk binlerce koku binlerce tat
esmer alnında inci çiçekleri
güçlü omuzlarında gelincikler
paramparça yüreğinde karanfiller açıyor
ve ekleniyor soylu dirimin
yel ve su gerçeğine

Biliyorum

soğuyacak etin ve kemiğin
ellerin ırmaklara kavuşacak
esmer gövden güneşte yanmayacak
hiçbir kadını öpemeyecek dudakların
gözlerin anlatamayacak yüceliğini kavganın
ama büyüyecek destansı sesin
bir demir büyüyecek körfezin sularında

Yüzünü yitiriyorum

çoğalıyor yüzün
başka yüzler ekleniyor ince yüzüne
bakışların buluşuyor binlerce bakışla
sesin diriliyor ağaran gecede
sesin diriliyor ağaran gece sesin
sesler diriliyor ağaran gecede
elin dostların eli oluyor
elin şarkı nakaratları
elin âşıkların mırıltıları
elin penceremi açıyor ardına kadar
temiz, pırıltılı hava doluyor odama.

Nasıl da özledim seni bir bilsen
düştüğün kent ateşler içinde sayıklıyor
doyasıya uyumak istiyorum
ve senin uyandığın dünyaya uyanmak

Müthiş özledim seni! Özlüyorum!

Yumdum gözlerimi
bahar buluta girdi
bahar buluttan çıktı
ebemkuşakları içinde

yumdum gözlerimi
ağaçlı yolu örten yapraklar
uzak bir ırmağın hışırtısı
bir gül ve yanık benzin kokusu
bir kadın getirip yıktı yüzünü
gülümsemesiyle dağıldı gece
geldi senin kadının
bakışı destansı
dal gibi
dünya güzeli
senin kadının
getirip yıktı yüzünü

Ölmediğini düşünüyorum
havada sesin var
ölmediğini düşünüyorum
“kanayan yaram benim”
ölmediğini düşünüyorum
dünyayı seninle konuşuyorum
ölmediğini düşünüyorum
adınla çağrılıyor işte çocuklar
öğretmenler senin adına yoklama yapıyorlar
senin adına askere gidiyor delikanlılar
senin adınla umutlanıyor genç kızlar
ölmediğini düşünüyorum
bir demir büyüyor körfezin sularında
ölmediğini düşünüyorum
düşleyerek sen olmayı!

Orada, senin düştüğün yerde
bir demet kırmızı karanfil var.

Muğla, 10. 9. 1969

OZAN

I

Kar yağdı bütün kış. Bir ağır düş.
Kar yağdı bütün kış kederli ülkemize
ormanın soluğu ıslak toprakla birleşti
karayel budayıp geçti bütün yamaçları
ak kefenler sarardı ve çürüdü durup dinlenmeden
buruştu çocuklar silinip gitti çoğu
kızamık gülleri açmıştı omuzlarında

kar yağdı bütün kış
ve ben düşledim seni

Ülkemiz yurdumuz sevdamız kardeşliğimiz
Ülkemiz yurdumuz aydınlığımız gençliğimiz
yedi yaşında otuz yaşında yetmiş yaşında
çağların tuzlu kemiklerinde birleşen
ülkemiz yurdumuz yani yenilmez umudumuz
ülkemiz yurdumuz kocamayan gelinimiz
yazan kalemimiz öfkeli sevincimiz
alinyamız bitmez çilemiz

ülken ve yurdun
ıslak hücreler dar odalar ağır anahtarlar
yitesin diye bu taşlar ormanında
kulak zarın yırtılsın diye sessizlikten
sararsın diye sesin demir parmaklıklarda
kireç tutsun paslansın diye eklem yerlerin
ülkeler ve yurtlar kurdular sana
kara anahtarlar ve soğuk odalardan

kar yağdı bütün kış
ve ben düşledim seni

Ama yitmedin hiç
kendini hatırlatan
Lodos gıcırdadı pencere kanatlarında
çilekleri portakalları vurdu karayel
ama sessizlik direncin oldu mavi çelikten
telgraf tellerine dönüştü demir parmaklıklar
anahtar gürültüsünden türkü
zindancıdan dost yaptın
dizeler sağdın terden ve kandan
şiiirler dokudun umuttan ve sevdadan
pişti yüreğin kavganın yüksek fırınında
mayısta gelincik tarlası açtı yorgun yüreğin
bayramyeri gibi onurlu yüreğin
ekmeğin ve katığın oldu yıllar boyunca

kar yağdı her kış
kederli ovaya

bir madenciydin ayağa kalkışınla
bir sabır yarattın köylü duyarlığıyla
dostlar her zaman dost olmasa bile
metrelerle ölçülse de genişlik
bir işçi bir köylü gibi yaşadın günü-geceyi
umudun işçisi sabrın köylüsü
bayramyeri gibi onurlu yüreğin
dostlara pay ettin yıllar boyunca.

II

Sen memleketten uzak
hasretin bin türlüyle delik deşik yürek
dalgın yorgun ve yalnız bir otel odasında
tepeden tırnağa âşık
sevilen her kadına
tepeden tırnağa aşık
mavi tana köpüren suya yeşeren ota
kırmızı balıkların
kara gözlü karıncaların dostu
trenlerin uçakların vapurların eksilmez yolcusu
on dokuzunda delikanlı
altmışında delikanlı
usanmaz ve uslanmaz sevdalı
belki Paris'tesin St-Michel Rıhtımı'nda
hava güneşli ve sancımıyor yüreğin

Sen memleketten uzak
hasretin bin türlüyle delik deşik yürek
bir güvercin gibi geçer İstanbul
mavi gözlerinin içinden
Sarayburnu Kadıköy Gülhane Parkı
bir acı hüznle geçer
mavi kederli gözlerinin içinden
belki uçarsın karlı Ukrayna ovalarını
aklında Tuz Gölü Konya Ovası
aklında ülken sekiz bin metre yukarlarda
Lejyonerler Köprüsü'ndesin belki Prag'da
Vltava suyunun köpüklerinde gözün
ama aklın İstanbul'da Beyazıt Meydanı'nda
Bursa'da Çankırı'da Diyarbakır'da

yaşarsın en belalıını sanatların
yaşı yorgun ülkenden uzak
ekmeğini kendi öz kanına banarak
kederli bir ırmak gibi çoğalarak
kendi sıcak dost masmavi denizlerinden uzak
yaşarsın en kanlıını sanatların

Sen memleketten uzak gurbet işçisi
hasretin bin türlüüyle yaralı ozan
senden öğrendim umudun sözdizimini
senden öğrendim inancın tatlı dilini
sen on dokuzunda sevdalı ve delikanlı
sen altmışında sevdalı ve delikanlı
sen memleketten uzak gurbet işçisi
hasretin bin türlüüyle yaralı ozan
ustam benim! hasretlerin, ayrılıkların ozanı!

Muğla, 21. 9. 1969

MARMARİS

Arı kovanının kırmızı yarası
dalından kopartılmış elmanın kıpırtısı
uykusuz bir ressamın boyadığı deniz
bir erkek çocuğun bilyasındaki mavi
bir kız çocuğun saçlarının şaşmaz yeşili
bir kadın uyanışının turuncu pırıltısı
su gibi akıp giden yüreğim
yani ürkütölmüş geyik sürüsü.

Gölgesine egemen olamayan dağ
doldurur denizin mavi beynini
ve ıslak gövdesinin tuzlu çizgilerini.
Güneşin silahları yanıtlar onu
eleştirir ve över usta diliyle.

Otelin arkasında (Karaaslan Oteli)
bir çınar vardır yapraklarını dökmez
karayeli imbatı ve lodosu biriktirir
ilkbahar yaz sonbahar kış
bazan salıverir dar sokaklarına denizin
karayeli imbatı ve lodosu
ilkbahar yaz sonbahar kış
otelin arkasında (Karaaslan Oteli)
sıralanmış dört masa yirmi sandalye
saat yedide durdurur günün saatini.

Balıklar!
Orfoz Vlahoz (beyaz ve siyah) Traňa
İnsanlar!
Türk Fransız İngiliz bazan Jamaikalı
Arkadaşlar
İşsiz Mesut Antikacı Ömer Halıcı Salih
Yale mezunu Mustafa Kazanova İlhan

ve ben!
erken sokakların kuyumcusu.

Deniz camgöbeği mavisini getirir
ama unutmaz lodos yosunlarını
Dağ koylarını getirir
dorukların serin bulutlara değdiği yeri
ama unutmaz kılıcını tozlu yolların
ama unutmaz puslu tan boğasını
Mavi unutmaz pullu denizini
Kadırğa Feneri'nden Akdeniz'e açılan
Yeşil unutmaz Günnük Ormanı'nı
sarkar cuma günlerine
ve loş kiliselere
ben de unutmam
ve her sabah beşte uyanırım
ertelenmiş bir çocuklukla.

Her sabah Marmaris
karşısında dile gelmez denizin
vazgeçilmez bir aşk
önlenmez bir öfke gibi
bu yorumlanmayan
değiştirilen dünyada.

Muğla, 23. 8. 1969

BODRUM

Parmağı denizin tetiğinde
terkisinde ak bir yalımın
dam aktarır evrensel terazisi
birden yükselen güneşin.

Bir gözü güneş bir gözü deniz
maviden kırmızıyı
kırmızıdan yeşili
beyazdan bembeyaz evleri ısmarlar.

Evlerin balkonları taşlıkları saksılar
saksılarda karanfiller sardunyalar
sevda çiçeği sabır çiçeği umut çiçeği
ve bir palmiye
şaşkına dönmüş
İodostan uykusuzluktan.

Sabahın beşinde erken
sürme çekiyorum evlerin pencerelerine
kapıları çalıyorum sabahın çekiciyle
bir yelkenli demir alıyor
birden açılıyor denizin kapıları.

Sabahın beşinde erken
bir yaralı boğa tuzlu sularda
kaygan sırtı terli ve dumanlı
alnının ortasında düşlerimin köpüğü
alnının ortasında
fırından yeni çıkmış buğulu güneş
günlerin ve gecelerin köpüğü
sayılı günler
kapı önlerinde beklenen
sayılı günler

balkonlarda beklenen
güneş dolu.

Uyanmıştım gece yarısı
yapışkan sıcak uğultulu terler arasında
çıkıştım sevgilimin sıcak koynundan.

Muğla, 30. 8. 1969

ORFOZ

pullu esmer renkli beyaz etli
büyük bir Akdeniz balığı

gücünü öfke biriminden alan
sırtında erken tanın gül rengi var

ay başlı gövden çizer bir gelecek gibi
adanmamızın yakın çağını durmadan

bir an gibi yaşıyorsun bir öncü gibi
aşksız ve kavgasız üşütür deniz

hiçbir şey daha karmaşık değildir
tekil olmaktan bu göz göz sular da

kent evlerine güven verir boyuna
deniz kendini yüceltir sularında

beyaz düşlerine sığınmış sen
düşlüyorsun gece getirmeyen güneşi

bir anı gibi sökün ederken sen
bir sigara daha yakıyor balıkçı.

Muğla, 8. 9. 1969

DENİZ KIYISINDAKİ KADIN

ezbere biliyorum bütün gizlerini
rüzgârgülünün imbatı tanıdığı kadar

ekmeğin adı susuzluğun adı açlığın adı
dorukları olgunlaştıran baş dönmesi
senin çıplak gövdeni yoğunlaştıran

açık suyun tanığı uzun kolların
toprağın yalnızlığı bacaklarının arasında
doğumun ve ölümün yalnızlığı

yatmışsın orada acı bir öykü gibi tıpkı
mutlu çağların destan kabartmalarında
sıcak çakılların yakıcı kumların arasında
isyanın gerçekliği senin duruşun

büyüyen bir çayırdır yaşamın senin
karanlığın üstüne iner her gece
örter onu tül perde duruluğuyla

deniz kıyısındaki kadın
benim uzak sevgilim
güneş işte böyle doğar darağacında.

Muğla, 18. 9. 1969

KARŞIYAZGI

Böyle yazılır işte karşıyazgı
koparıp atacaksın o büyüü güzel boynundan
yerine yıldız ve çiçeklerden bir kolye takacaksın.

İşte böyle yazılır karşıyazgı
paydos düdükleri çalarken işyerlerinde
rıhtımda tütün ve pamukla boğuşurken işçiler
gün pörsür güneş yıkılır gece kırışırken
sarkarken etli gerdanları kadınların
göklerdeki güzel ayı
menekşeleri gülleri ve ardıçkuşunu
içtiğin ilk sigarayı ilk yudum rakıyı
ilk tuttuğun sıcak kız elini
ilk öptüğün nemli dudağı
insanın yenilmez güzelliğini
ve insanın yenilmezliğini düşüneceksin.

Böyle yazılır işte karşıyazgı
ekmek sadece ekmek değildir
su da sadece su değildir
şarap bardağının dibindeki tortu
dilde bıraktığı doyumsuz burukluk
ufkun ucundaki ikinci tan vakti
sarının pembeye dönüşmesi
pembenin taze kan rengine bürünmesi
bir gün yirmi dört saat ettiğinden değildir
kavakların yaprak dökümünden de değildir.

Böyle yazılır işte karşıyazgı
omuzunda güneş toz ve ter yükü
açlık tükrük ve acılık ağzında
içinde bir şeyler kımıldıyorsa
iç suların derinden derine kararıyorsa
lodosun bir tokat gibi patlıyorsa tedirgin kıyılarda
içinde bir şeyler konuşuyorsa bir başka dilde
dudakların bir şarkı ısıklıyorsa
bil ki karılmaz insanın hamuru artık
katı acılardan, acı sudan ve killi topraktan.

Böyle yazılır işte karşıyazgı
yalnızlığı umutla adlandırarak.

Muğla, 5. 10. 1969

PİR SULTAN

*“Bu ilk ölmem değil, hain
Pir Sultan ölür dirilir.”*

Köylü ozan,
viran suların ozanı!
doğa sevdasının ince ozanı
insan onurunun karasevdası
inanmanın ve coşkunun ozanı!

Köylü ozan, çileli ozan
dertli suların ozanı!
Bir Haydar’dın tam yedi yaşında
uykulu koyunların titrek otların arasında
kırağının, kocaman yıldızların dostu
tansığı meyveye dönüştüren çiçeğin
ve kurdun kuşun anlaşılmaz diliyle
sarı tüylü suskun ayva
ve kırmızı benekli öfkeli narla
karıncaların gizemli diliyle konuşan
köylü ozan, çileli ozan
dört mevsimin ve on iki ayın
haftaların ve günlerin dostu!

Tedirgin gece, kurşun işlemez
bembeyaz uyku, tartıya gelmez
doruğu karlı Yıldız Dağı’nda
uykun ağaçların uykusu
düşün kuşların düşü
bir dolu, kan rengi
bir elma, gecenin sularında
tedirgin gece, bembeyaz uyku
içti uykun kan rengi doluyu
Haydar adında yedi yaşında

uyanışın böldü güzel elmayı
Haydar adında yedi yaşında
sindi gecenin kokusu Yıldız Dağı'na
geyik ve kekik kokusu...

Gecenin kokusu sinmiş
bembeyaz uykuna
baktın
gövdenin gecesi balkımakta
bir çam oluğu avuçta
soğuk pınarlardan su içer gibi
imrenir gibi atlara kuzulara
baktın doğan güne
titreyen suya
Haydar adında yedi yaşında
yüzüne kan yürüdü
yedi yaşında
can gözün açıldı
yedi yaşında
sazın baş kaldırdı
yedi yaşında
sözün ayaklandı
yedi yaşında
gövden baş koydu
yedi yaşında
erenlere kavuştun
yedi yaşında
Pir Sultan'a eriştin
yedi yaşında.

İndin ki kentlere
halk yoksul halk ezilmiş
indin ki kentlere
kuzu kurda yem olmuş
karardı gözbebeklerin
seven göz onuruyla
parladı yüreğin
bir buğday onuruyla
gördün ki haram
gördün ki yetim hakkı
gördün ki dul hakkı
gördün ki onlar...
özü öze bağlayarak
kanını kanlara katarak
dikildin karşılarna
yeniden doğmak için
siyaset meydanında
dikildin karşılarna
yeniden doğmak için
kanın dehşetli bakışıyla
dikildin karşılarna.

Kim bilir senin kadar
yürekten sevmeyi
kim bilir senin kadar
en yavuz sevdayı çekmeyi?

Zincire vuruldun kanlı Sivas'ta
zincir soğuk
zincir çetin
zincir yamandır
ne döndün ne yalvardın

yolculuk uzun ve kanlı
yol vermez duvarlar
dil bilmez hal sormaz kapılar
zincir sıktı boynunu
bileklerine kan oturdu
ne döndün ne yalvardın.

Hasret kaldın dost sohbetine
uçan kuşa oğullanan arıya
hasret kaldın bahar sellerine
hasret kaldın onlara, yoldaşlara
ne döndün ve yalvardın
günler yıkıldı geçti
ve açılmadı kapılar.

Kefenin kesildi Uzun Çarşı'da
kuruldu darağacın kanlı Sivas'ta
yazıldı hükmün bir ak kâğıda
kazıldı çukurun bir tuzak gibi
taşladılar seni
bir seni dost
bir seni düşman
bir gül gelip ciğerini dağladı
Nesimi de Mansur da oradaydılar.

Astılar seni kanlı Sivas'ta
sen miydin asılan ucuna ipin
hırkan mıydı sallanan
o darağacında?

Malatya yolunda gördüler seni
Kardeşler Gediği'nde akşamüzeri

Koçhisar yolunda gördüler seni
Seyfe Belî'nde, korkunç sabırlı
Yeni Han yolunda gördüler seni
Şahna Gediği'nde, gece yarısı
Tavra Boğazı'nda gördüler seni.

Seni mi astılar o darağacına
hırkan mıydı sallanan
ipin ucunda?

Dün görmüşler seni Taksim Meydanı'nda
toprağa sızmış bir kan gölünün başında
yürürken görmüşler seni
(öyle dediler)
ölümsüz bir çığlıkla omuz omuza,
bembeyaz uykudan uyandığında
pir yüreğini görmüşler senin.

Kim bilir senin kadar
yürekten sevmeyi
kim bilir senin kadar
bir mazlum sevda çekmeyi?

Gölge tanımaz otağın senin
bir yaralı hasret ölümsüz ezgin!

Muğla, 28. 8. 1969

Ankara, 6. 1. 1970

DÖNÜŞÜM

Türkiye'nin dağları, diyorum,
eşkıyalar ve geyik sürüleri.
Sonbaharın batışına bakıyorum.

Türkiye'nin ovaları, diyorum,
yitik düş, samanyolu, göksel patika.
Günün doğuşunu kokluyorum.

Türkiye'nin gölleri, diyorum,
bir step kentinin sokaklarından.
Ölü suları düşünüyorum.

Türkiye'nin ırmakları, diyorum,
yirmi dört mart, saat beş, sabahın eşiğinde.
Çaydanlıkta fokurdayan su.

Türkiye'nin denizleri diyorum,
boğa kılığında Marmara, yazıcı Ege,
Akdeniz! bengi limonluğu ilkyazın.

Türkiye'nin gökleri, diyorum,
gül karanfil oluyor, karanfil elma,
kuşlar yuva yapıyor saçlarıma.

Türkiye'nin kadınları, diyorum,
beyaz odamın duvarlarından.
Gövdem ne güzel alışmıştı kanamaya.

Türkiye'nin erkekleri, diyorum,
kar kuyusunun katı hüznü,
kanamaya alışmış gövde.

Türkiye'nin çocukları, diyorum,
portakal kokan ağız, ıslak duvar,
büyüyüp anne ve asker olacaklar.

Türkiye! Anacığım, diyorum,
sevgili kiraz zamanı!
Çıt yok, yollar tozlu, kavaklar sarı.

Türkiye! Babam Türkiye, diyorum,
kesik el, parçalanmış diz, kanayan omuz,
biriken ses alanlarda, bulvarlarda.

Türkiye! Sevgilim, bir tanem, diyorum,
binlerce kuş havalanıyor yüreğimde,
ayaklarım yürüyor binlerce ayakla.

Ankara, 24.3.1970

AŞAMA

Git haber ver, karşılasınlar!
adamak için kendini yeni bir yazda
saçarak yediveren tohumlarını
geliyor o binmiş bir al kısırağa

Geliyor karanlığa binmiş dörtnala
git haber ver
karşılasınlar

Görüyorum
günün bir parçasıdır köpüklü elleri
bakışları
saban demirinin sert topraktaki izi

Büyüyen bir çayır gibidir
aramızda
acıların yüreği
korkunç yanlışlar yapıyorsak
adım başına

ortak kanımızdan
bir ev kuruluyor demektir
uykumuzda bile
paylaşıyorsak
düşlerimizle
emeğimizi

Ayakta durur
ortak kanımız
bekler
ve
olgunlaşır
sıcak limonluğunda
ilkyazın
uykumuz uyandırır bizi
bir al kırağa binmişin anısında
ve ayaklanır
acılı gövdemiz

Git haber ver
geçerek
yash ölülerimiz arasından
geliyor o
karanlığa binmiş dörtnala
yüreğinde yıldız dolu gökyüzü
adanmaya
ve o
adsız
ölümü
yaşamaya

Aç ki pencereleri
ardına kadar
çiçektozları dolsun
bu kıraç odalara.

Ankara, 5.5.1970

GÖZALTI ŞİİRLERİ

“Ama dost bir el de mi yok! Nereye tutunmalı?”
Arthur Rimbaud

BUGÜN DOĞUM GÜNÜM

Penceremden üç kavak görünüyor
Kanım sevinç, hüzün ve özlemle dolu
Penceremden üç kavak görünüyor
Biri yeşil, biri sarı, biri kahve
Karelerle büyütülmüş resimler gibi
Demir parmaklıklarında pencereimin.

Neler var kavakların gerisinde?
Neler var pencereyle kavaklar arasında?
Kavakların ötesinde zalim ve sevgili hayat
Kavakların ötesinde Ankara, karım, oğlum
Pencereimin dışında tel örgüler, nöbetçiler.

Bugün doğum günüm, otuz beşime bastım
Hapisanede ve dostlar arasında
İçimde zalim ve sevgili hayat
Yüreğimde domurmuş, çiçeğe durmuş hayat
Yüreğimde sevgilim, delikanlı yurdum
Yüreğimde, yurdumun sarmaşık kökleri
Bugün doğum günüm, otuz beşime bastım.

Bugün doğum günüm, otuz beşime bastım
Mutluyum, mapusanede bile olsam yurdumda
Mademki “mutluyum” diyorum, gerçekten mutluyum
Yurdumda, hapisanede ve otuz beş yaşımda.

Ankara, 1.9.1971

ÜLKER SALI GÜNÜ GELECEK

Ülker salı günü gelecek
Kitaplar dergiler temiz çamaşırlar
Ülker salı günü gelecek
Yüzünde güneş, bitimsiz ilkyaz
Deniz ve yeşillik getirecek.

Bugün pazar yurdumun hapishanesinde
Yarın pazartesi, sonra salı
Salı günü Ülker gelecek.

Salı'ya Ülker gelecek
Ülker dağların üstü
Ülker'in gözleri yeşil
Ama gölge ve güneşte değişir.

Geçip gelecek zeytinlerin, otların arasından
Eli dağlara denizlere bulutlara değmiş
Saçlarının dibinde buruk reçine kokusu
Duracak demir parmaklıkların gerisinde
Bir yenilmezlik gülü halinde
Salı'ya Ülker gelecek

Bugün pazar, hapisanede ve dışarda
Hapisanede pazar : Kum dolu gözler
Dışarda pazar : Denizin üstü, atardamar
Ülker pazarı onurla karşılayacak
Düşünerek denizleşmesini bir coşkun ırmağın
Oğlum didikleyecek, tozunu atacak
Ülker salı'ya gelecek.

Salı günü Ülker gelecek!..

Ankara, Eylül 1971

DİKKAT KAN ARANIYOR

Haziran! Üşüyorum ben hazıranda
sanki kar tutmuş bir tatil günü
hatırlamışım gibi
kanayan ne varsa

Beynimde ve sırtımda taşıdığım kent
Bir kanser gibi boğazımda
Denizden ve dağlardan uzak
sokaklar, kaldırımlar sürgünündeyim

Saat beş!
Ve birden bir patlama : Bir kıyı imgesi
ve birden bir patlama : Bir kadın imgesi
saçları, boynu balık kokusu içinde
meşe yalımı gerçek bir kadın

Haziran! Ben üşüyorum hazıranda
Usumda beyaz, kireç boyalı bir ev
usumda ortası çukur bir sokak
sırtımda kocaman bir ay
usumda kaynamış mısırı andıran kadınlar
terli boyunlar terli koltuk altları
kasıklar ak köpükler içinde
ve su damarları...

Gittim o gün bir saat yüzüme baktım
kanla yazıldı yüzüm, sonra gömüldü suya.

Ankara, 30. 9. 1971

ÖLMEYECEK KADAR YARALI

Öfkeliyim!

Ama yüreğimde taptaze, bilmediğim bir rahatlama
sanki neşter “tak” diye iniyor ve boşalıyor yara
gömleğim sırsıklam irinden, bayıltıcı bir koku
sanki birdenbire durması gibi bir diş ağrısının
acıdan kıvranarak, uyanmalardan sonra,
ya da bir yangın, bir fırtına sonrası
sokaklarda somyalar, kırık aynalar, masalar
albümlerden dağılmış resimler dört bir yana :
Çocukluk, okul ve nişanlılık resimleri
yani resimlere tutuklanmış mutluluklar
yani bütün bunlar : Sessizliğin amansız yasası,
yüreğimde taptaze, bilmediğim bir rahatlama.

Her çeşit mecazdan uzak, yaygın bir akşam
ranzaların yarısı dolu : Çocuk yüzlü delikanlılar,
koğuştta mayalanmış ter, keskin erkek kokusu,
sırtüstü yatmışım şiir okuyorum ranzamda
kış kanatlı, kara kehribar şiirler
gecenin alnında tel örgüler, nöbetçiler
düdük sesleri, motor uğultusu ve bir uzak sayıklama
şiir okuyorum ve oğlum aklımda;
uyuyor oğlum milyonlarca çocuğu gibi yurdumun
uyuyor oğlum şimdi geçilmez geceyi

(Ama gece de geçilir
çünkü bütün geceler geçilir!)

Öfkeliyim!

Diyorum ki : “Bu bir dirilmedir”, kendime,
Hatırlanması unutulmuş bir sevdanın,
simgesi zeybek gibi diz vurup ayağa kalkmanın
diyorum ki : “Ey kendini yüreklendiren acı, sonbahar tortusu!”
bir umut geçiyor yüreğimdeki iğneden –

eşsiz bir yalım –,
güvercinler havalanıyor yüreğimin bir köşesinden
güvercinler havalanıyor ilkyaz güvercinleri
konmak için başka yüreklere havalanıyor güvercinler
hatırlatarak kuşandığımız acıyı
hatırlatarak yüzümüze, ellerimize sıvanan acıyı
yaylaları, ceviz ağaçlarını, kitapları, ozanları
hatırlatarak dört duvar arasına kapatılmışlığımızı
hatırlatarak adsız ölüleri, hırpalanmış yüreği
güvercinler havalanıyor, sonsuz güvercinler!

Öfkeliyim!
kendime, uğultusuna dünyanın
öfkeliyim!
kendime, sağır duvarlara
öfkeliyim kendime
“müebbed” tüketsem de
ben bu sabrıyla...

Sabrım genç ve yalansız
gerçeğin sabrı
sılasız, katı
kaynayan su, sabrım,
uçsuz bucaksız buğday tarlası.

Yatmışım sırtüstü, gözüm tavanda,
beklenen bir mektup gibi tıpkı
açıyorum geceyi
usulca...

Yatmışım sırtüstü, yüreğimi dinliyorum
sanki bir dağ başı yüreğim,
binlerce yaz, binlerce gökyüzü;
bir serinlik içindeyim, bir sürekli rahatlamada

camların direnen pırıltısı gibi
bir sağnak sonrasında.

Yüreğim
gene de ezik
örselenmiş bir yaprak
güvendiğim yüreğim ezik bir yaprak da olsa
biliyorum ki
kendi küllerinden yeniden doğar Anka!

Dayan ey benim yüreğim
sulusepken karlara
dayan ey benim ayaklarım
bu yamaçlara, bu sarp doruklara
Dayan ki
uzaklar yakın olsun
dayan ki
yokuşlar düz olsun
dayan ki
karalar ak, gülpembe olsun
şenlensin dağların üstü
şenlensin örenler, yangın yerleri, yıkıntılar
dayan ki
öğrensın dayanmayı yüreğim
unutmasın
kayaların toprağın ırmağın anısını
unutmasın
benim canan sabrımı
unutmasın
yüreğim!

Öfkeliyim!
Ve birden yüreğimde taptaze, bilmediğim bir rahatlama.

Ankara, Eylül 1971

ZORDUR

Birden gün değişti aynada
Birden geceler uzadı, her şey
Zordur bir tutuklunun oğlu olmak

Ne de güzel gözlerin var ey çocuk
Çilli yanakların unutulmaz alnın
Zordur bir tutuklunun oğlu olmak

Kumru ağzın kanat çırpıyor
Uzakta ötesinde tel örgülerin
Zordur bir tutuklunun oğlu olmak

Ayakta sarsılmadan duruyorsun
Aklında pul pul dökülen güneş
Zordur bir tutuklunun oğlu olmak

Yalnız mısın kurşun geçmez yalnızlığında
Umutla sen iki eski dost, kan kardeş
Zordur bir tutuklunun oğlu olmak

Gece kuş kanatlarında gelir
Bir cüzamlı gibi süzölür içeri
Zordur bir tutuklunun oğlu olmak

Ders kitaplarından insanlar geçer
Etleri binlerce gözle lekelenmiş
Zordur bir tutuklunun oğlu olmak

Dışarda hava böğürtlenlerle dolu
Ağaçlar saçlar gibi kararmış
Zordur bir tutuklunun oğlu olmak

Eli dağlara değmiş annen
Bir dantel kadar güzel
Zordur bir tutuklunun oğlu olmak

Bakıştan da uzun bir yolda
Tutukluların beyaz sesi kulağında
Zordur bir tutuklunun oğlu olmak

Bir ölümsüz kuştur tutuklunun yüreği
Küllerinden her sabah tekrar doğar
Zordur bir tutuklunun oğlu olmak

Gel uçurtmalar çizelim göklerine
Seninle yakından bakalım güneşe
Zordur bir tutuklunun oğlu olmak

Korkma kanasın acısın bir yerlerin
Omuzlamak! tek işi bir atılgan yüreğin
Zordur bir tutuklunun oğlu olmak

Bir gül var dört mevsim açar, solmaz
Yüreğinde ısınan bu acı güldür
Zordur bir tutuklunun oğlu olmak

Ankara, 1. 10. 1971

DURUM

Pazar günü geçmek bilmiyor
Birden bir kavak fışkırıyor pencereden
Hızla kapıyı örtüyor bir sokak
Bir kız saatine bakıyor alanda
Gençliğim, güneşim, rüzgârım benim!
Bu çiraklık sabah-akşam sürüyor.

Pazar günü geçmek bilmiyor
Toprağın altında eriyor güneş
Sevdiğim uzakta, bir an kadar yakın
Aramızda sessizliğin amansız yasası
Aklımda denizle donatılmış kentim
Alışıyor sevgilim yaprak dökümüne.

Pazar günü geçmek bilmiyor
Nerede o ölüme yürümek öyküsü
Ölüme yürümek, bir tarla açarmış gibi
Yürümek, genç ve mutlu, yürümek, sessizce.

Pazar günü geçmek bilmiyor
Gecenin güne değdiği yerde
Saatler geçiyor parmaklarımın arasından
Paslanmış demir renkli saatler
Taze kan kokusu yoğunlaşıyor aklımda
Bir pazar, yanmış küllenmiş bir gövde,
Bütün pazarlar gibi geçiyor,
Bütün aylar, bütün yıllar gibi geçiyor.

Kentim biraz uzakta, donatılmış bir gemi.

Ankara, 3. 10. 1971

RÜZGÂRA YAZILIDIR

Birinci Basım : 1979, Cem Yayınları
İkinci Basım : 1991, Gölge Yayınları
Üçüncü Basım : 1994, Can Yayınları

ŞİİR SANATI

Alain Bosquet'ye

Bir şiir, bekçisi bir sürekli yalımın
Gökyüzü kadar karışık ama akışkan
Yani duvar saatlerinin tozlu yalnızlığı.

Bir şiir, gergin pazar sessizliği
Yüreğiyle yarışamayan gövde
Ölüm için yaratılmış bir hayvan.

Bir şiir, çığırkan bir duvar afişi
Güneşli öğle parkında koşan
Bazan bir cami avlusuna bırakılmış.

Bir şiir, buğday tenli, bir seksen boyunda
Arananlar listesinde geçer adı
Yüreğinde seğiren gözü sokakların.

Bir şiir, yaralı omuzlardan sızan
Yorgunluk ve acının dinlendiği umut
Sırtlardaki kırbaç gibi duyulan.

Bir şiir, fabrika kapısında tan vakti
Uykusuz bacakları geceyi kıskandıran
Savrulan sıcak külleri Anka'nın.

Bir şiir, kapalı kapılarda pencerelerde
Ateşi suyu ve toprağı duyan
Gönlü yeşil çayırlar bir bayramyeri.

Bir şiir, orada acı çektiğin yerde
Tüm öpüşler ve kucaklaşmalarla akraba
Sevgilinin kokusu kendini savunan.

Bir şiir, bir sis çanı duvarlar arasında
Yazmak için bir yürek yatmak için bir ömür
Unutma : Şiirler de yatar zindanda.

Ankara, 18. 1. 1977

İNSAN HOŞNUT DEĞİLDİR YERYÜZÜNDEN
ONU, EYLEMİYLE DEĞİŞTİRMEYE
KARAR VERİR –

AMA ONU DEĞİŞTİRİRKEN
KENDİSİ DE DEĞİŞİR

İnsanın geleceğidir tarih coğrafya kitapları
sevgilimin geleceği yüze çarpan yaz sıcaklığıdır
işte, çiçektozları içinde yürüyorum tek başıma
işte, çiçektozları içinde üstümüz başımız
bana “sakın yeli kavramaya çalışma” diyorlar
işte ben yeli kavramaya çalışıyorum.

İki güvercin göğü geçiyor çarpışmadan
ter ve tebeşir kokan iki öğrenci
bir aşk ve bir çocuk yeter, diyorum, kendime ve sana
gölge ekip kiraz toplayamazsın
ezen bir sessizlik var, orası doğru,
ama hayatımız umutsuzluğun öte yakasında.

Ankara, 19. 1. 1977

AĞIT

Bazen yeni bir günün solgun eşiğinde
kanayan bir gece panayırında bazen
bir okul dönüşü bir kent ırmağında
bir dolmuş durağında çiçekli bir akşam üzeri
bir dükkânın önünde bir okul avlusunda
savrulan kâğıt parçaları ve tanıklar arasında
yağmur çiselerken kar serpiştirirken
sarartırken güneş beyaz duvarları :
Bir güneş tutulması
Bir beyaz dudak
Bakır bir bakış
Bir deprem;

Sandalyenin arkasında tütün kokulu kazak
temizleyicideki elbiseyi nasıl almalı
çarşaflar sabun kokuyor mavi ve beyaz
boş yerler var yemek masalarında
işte tabakları çatalları kaşıkları
bak, bardağa su dolduran bir abla elidir bu
bu da bir anne gölgesidir balkona konan:

Ve kapının önünde bir baba; bir kum saati.

Ankara, 11. 2. 1977

ŞUBAT AYINDA ANKARA'DA YAZILAN BİR ŞİİR

Bu yıl erken bastırdı kış;
Yağmur yağıyor, yağmur yağdıkça seviyorum seni,
kar yağıyor, kar yağdıkça seviyorum seni,
karaya vurdukça, sular dondukça
üşüdükçe, birşeyler yitirdikçe, umudum kırıldıkça
çıkmaza girdikçe yaşam, yüreğim sıkıştıkça,
sen değiştikçe daha çok seviyorum seni;

Donmuş suda çelik tadı var
ağızda eski tütün ve buruk çay tadı
her sabah yaya geçiyorum bütün Ankara'yı
kömür ve kükürt kokuları arasında
her akşam yaya geçiyorum bütün Ankara'yı
okuyarak bildirilerini direnen öğrencilerin
bakarak yırtık afişlere, şarkıcı resimlerine,
nereye gitsem içimde bir geç kalmışlık duygusu
bu yüzden bir saat erken gidiyorum gideceğim yere
ne zaman, nerede ve nasıl bilmiyorum, ama birden
yaşamın korkunç bir hızla değiştiğini düşünüyorum
ve ikimizin aynı kişiler olmayacağımızı yarın;

Bu yıl erken bastıran kışı yaşıyoruz
sanki olumlu kahramanlarıyız kötü bir romanın
yeni bir dilin sözdizimine çalışıyoruz
gökyüzünü verip yüzünü alıyorum
görüntünü verip acıları siliyorum
yüzünü koyuyorum umutsuzluğun yerine:

Usumda sesinin ve gövdenin
usumda sesinin ve gövdenin görkemli atlası!

Ankara, 11. 2. 1977

YENİ BİR SİLAH YARATTIM YAŞAMAKTAN

Yeryüzünün bütün işlerini gördüm
toprağın durmadan kanadığını gördüm
ve tozlu bahçeler, kırık kapılar, susuz testiler
sesimiz kumlara gömülüyordu
her gölge yeni bir kan lekesi bırakıyordu
kan alfabetine çalışıyordu insanlar.

Yeryüzünün bütün işlerini gördüm
ırmakların deniz olduğu yerlere kadar gittim
insanlar gördüm katran yapıyorlardı odundan
üzümden şarap buğdaydan un yapıyorlardı
çocuklar gördüm parmakları mavi mürekkep boyalı
kitaplarında menekşe kurusu taşıyorlardı
insanlar gördüm kapı eşiklerinde bekleme durumunda
gözleri irileşmiş çocuklar gördüm acı ve korkudan
sokak aralarına kaçan köpekler gördüm
kepenklerine sığınan dükkânlar gördüm
yakılmış kitaplar gördüm, çürüyen gazeteler sularda
alışmamak için gözyaşı ve kedere
ölmek için o ısırgan acıdan
yeni bir silâh yarattım yaşamaktan:

Deniz dibindeki batık gemi
ağız kıyısındaki küçük gülümseyiş
aynalardan geçen kırılğan soluk
çocuksuz tedirgin alanlar
çiçek gömütü kitaplar taşıyanlar
iç çeken, öfkeli, direnen Türkiye
nasıl dile getirmeli o yaslı öykünü
ve nasıl çizmeli o ikilem yüzünü?

Ama unutulmuş bir yazı olmasın diye kan
acıyla kopmasın diye günler haftalar yıllar
sözcüklerden bir gerdanlık takmalı güzel boynuna
bileklerine bilezikler gene sözcüklerden.

Ankara, 13. 2. 1977

İLK YAZDA ÖLMEK

I

Mutlak olan bir şey var dünyada :
Sonsuz bir yürek gibi atarken doğa
binlerce rüzgâr binlerce tohum
yükliken gizli gövdem
her gün yeniden öğrenirken
suyu ve ateşi insan
yaz kuytu yollardan yaklaşırken
zordur ilkyazda ölmek
ve teslim olmak kanın yasasına.

Mutlak olan bir şey var dünyada :
Sonsuz bir yürek gibi atarken acı
mutsuzluk kutsarken alanları sokakları
ve kırka girerken biriken yaşım
birdenbire kararırken taçyaprakları
gerçek olan aşktır
gerçek olan aşktır
gerisi yalan.

Benim işim
kalabalık sokaklardır alanlardır
benim yurdum
mavi tan vaktidir
benim aşkım
değiştirmektir doğayı bir baştan bir başa
benim dönemim
kabul etmektir yaşamayı
boyun eğmeden
çiçekleri denemek
gördüklerimi bir bir yazmaktır
ve kendime kıymamak
teslim olmamak kanın yasasına.

Mutlak olan bir şey var dünyada :
Acı varsa katmerli güller de var
karanlık varsa şiirlerimiz de var
toprağımızın verimli kökleri
direnen omuzlarımız yürüyen ayaklarımız var
nisan soluklu kadınlarımız var
gözleri güvercin, sabah yapılı
terli sıcak ellerin buluşması
sessizliği delen dudaklarımız
ve çalışkan yüreklerimiz var;

Mutlak diye bir şey yok dünyada!

II

Hölderlin demiş ki –
(İşi ne bu şiirde bu kederli ozanın?)

“Aradığın yakındır, seni karşılıyor bile.”

Ankara, 26. 3. 1977

DÖNEMLER

İşte böyle sevgilim, böyle geçip gidiyor hayat
Günler paramparça ve çakıllaşıyor suyun tadı

Başım dönüyor, belki de yalnızlıktan. Masamda
Hayatı ve insanın durumunu anlatan kitaplar.

Yeni öğrendim yıllar olmuş öleli köylü dedem
En iyi o bilirdi ekmeğin ve şarabın tadını.

Gözümü kapatsam bir dostun yüzünü görüyorum
Kanmaz düşlerini, kararlı umudunu, çıplak öfkesini.

Gün yaralı, gece kaygan, tedirgin bir gerilim süre
Sanki ayağımızın altından kayıyor toprak.*

Sandığımdan çok daha karmaşık çıktı hayat. Ama
biliyorum, oğlum bizim kadar yalnız olmayacak.

Ankara, 5. 4. 1977

(*) "... sanki herkes aklını oynatmıştı yahut bastıkları yer ayaklarının altından kayıyordu." (Dostoyevski, *Ecinniler*, cilt II. s. 179. M.E.B. yayını)

GÖN

Yorgun değilim
seni beklemekten seni düşlemekten geçen günlerden,
yeniden başlasam da bir başka yenilgiye.

Yorgun değilim
ne aşktan ne dostluktan ne de ölümden,
geceye gözlerimi açarak bakıyorum.

Yorgun değilim
ne acıdan ne umuttan ne de korkudan
sonbaharla birlikte kazıya başlıyorum.

Yorgun değilim
ne geçmişten ne şimdiden ne de gelecekten;
bir yalnızlığım vardı, gittikçe aşıyorum.

Ankara, 8. 11. 1977

ÖLÜ ÖLDÜ

Küller başıma! Toprak başıma!
ellerim ayaklarım da küllerle yıkansın,
beyaz patiskayla bağlansın çenem.

İşte ölü öldü! Yürek pınarımda büyüttüm
canevimde yaşadım seni, istersen gene yaşarım,
girdikten sonra bir kez güneşli yaşamına.

Son görüntü bu, nasıl gideceğini bilemeyen,
üzerindeki kirli duvarların, ıslak taşların:
Ne gözyaşları, ne kolları ekmek dolu şarkılar!

Küller başıma! Toprak başıma!
öyle zor ki hasretine göz yummak; aldırmmamak
nisan gövdene bir kez sarıldıktan sonra.

İşte ölü öldü! Yaşsız gezgini, aşksız süvarisi
rüzgârsız alanların, çiçeksiz balkonların;
geride, ne bir ad, ne bir adres, ne bir imza.

Bir mektup yalnızca, belki de bir isyan :
“Çiçek göndermeyin cenaze törenlerine sakın,
kent sellerinde boğulmuş olanların!”

Ankara, 12. 11. 1977

BUZ ÇİÇEKLERİ

Sular vardı
deniz, göl, ırmak suları,
balığıyla teknesiyle
yelkeniyle yosunuyla
çeşmesi pınarı
sağnağı tufanıyla
acı, tatlı, kireçli, kaba.
Toprak vardı
bire bin veren, ipek, som,
doğurgan üretken verimli
dağıyla ovasıyla yaylasıyla
keveni kekiği ve nanesiyle
fıskını fidanı ve ağacıyla,
meyvesiyle : Acı, tatlı
sert hoş mayhoş,
ve havanın gündoğusu, poyrazı,
keşişlemesi, leylek fırtınası,
sümbülî serin soğuk sıcak güneşli,
ve bağbozumu öfkesi vardı
hasat sevinci vardı
nadas kıvancı vardı
ve gönenci
döl bereketinin...
Çekip gitmiş hepsi
bir daha dönmemek üzere
ocakta tüten
sıcak külleri var.

İnsanlar vardı : Vakur, safrasız,
sütçü peynirci şarapçı
çiftçi çiçekçi bahçıvan, emekçi,
sürgün veren, aşılı insanlar...

kokusu sinmiş kokuna
yorgun kentin
belediye otobüslerinin
kirli dolmuşların
çolak lokantaların,
küf, pas, toz, çapak,
günün serpintisi
günün kalıntıları
işte bunlar
ve cebinde
tütün tozları
nemli paralar
ve beyinde
kükürt ve
mazot.

Bir yenilgi misin artık,
atsız ve adsız
bir süvari?

Sokaklarda
sonsuz bir salgın
evler tıknefes
küflenmiş umut,
marazlı düş,
ve kent
işleyen bir yara,
kabuk bağlamış,
sağır, kör, teneşirlik;
günün serpintileri
günün kalıntıları

işte bunlar
ne bir at
ne bir tekne
ne bir davet...

Kamaşır gözlerin
güz yansımalarından
başın döner
alacakaranlıktan,
hatırlıyor musun
sular vardı
baba dostu
karagün dostu
dert ortağı
kan kardeşi
can yoldaşı
toprak
et-tırnak?

Senin serpintilerin
senin kalıntıların
işte bunlar
küllerin senin,
ölü dalgan,
ve penceren,
baştanbaşa
buz çiçekleri!..

Ankara, 7. 12. 1977

KARŞISEVDA

Kan sağar gece gündüz yüreğim,
tuzaklar gözyaşlarına kurulmuştur;
dalĖın durur deli gönlümün aynası,
kavuşmak bir başka yaza kalmıştır;
ne kadar kulak kesilsem de dünyaya
sözcüklerden daha gerçek değildir aşk
sözcüklerden daha gerçek değildir lm.

Dilim pas içinde, doyum bulunmaz ona,
bir ateştir ki yrin gl ağzı
korkmadan öpmek bir serüven, bir bel:
Bir sancıdır aslında belki de bu mutluluk,
Çünkü bir gaflet, bir öfke tutturmuşum,
başlarken her gün bir başka yenilgiye
dağ başlarına, ummanlara adanmış huyum.

Artık, bulmasam da olur fidesini sevdanın :
Gövdem olan o ağacı soğukla vurdum.

Ankara, 15. 12. 1977

İNTİHARI DENEYEN KÜÇÜK KIZA

Bir anıt düşledim senin için
mor bir tanyerinin kıyısına diktim,
geldi saçlarına yuva kurdu ay,
kuşlar, çiçekler seninle konuştu;lar;

sen anladın onların yarasını.

Sabahın beşi kardeşin senin
çakıl taşları da kardeşin
gün batarken menekşe olacaklar
ve basma gömlekler giyecekler;

bir sen anladın onların yarasını.

Yeni bir sözlük yarattın kendin için
kuşlara, çiçeklere, çakıl taşlarına da öğrettin
sizin için bir dünya kuruldu sözcüklerden :
Ev : Soluksuz bir at
Okul : Sürgün yeri
Gökyüzü : Yok
Sokak : Çıkmaz
Dünya : Surlar
Düşler : Sığınak.

– Ölümünden korkmadın mı küçük?

– Hayır, çok ölü gördüm ben.

Gökten yağan kuşları,
can çekişen kediği,
sesi kesilen ağaçları görmüştür,
bir kentin öldüğünü görmüştür
ölümün öldüğünü görmüştür.

Bir anıt düşledim senin için
Mor bir tanyerinin kıyısına diktim.

Ankara, 5. 4. 1978

BİR KENTİN DURUŞMASI

*“Başka diyarlara, başka denizlere giderim,” dedin.
Bundan daha iyi bir kent vardır bir yerde nasıl olsa.*

– Konstantinos Kavafis

BEN MERSİN'E GİTTİĞİM ZAMAN

Dönersem Mersin'e kışın giderim
yanımda kitaplar sevdiğim ozanlardan.

Dönersem Mersin'e yazın giderim
buğday tanesi yere düştüğü zaman
yanımda “istersen burada kal” diyen biri
arkamda kumru ve havuz sesleri.

Ben Mersin'e gittiğim zaman
kış sen de gel benimle
bir yol aç bana geniş ve uzun
kara servilerden portakal çiçeklerinden.

Ben Mersin'e gittiğim zaman
sen de gel yaz benimle
denizin pencerelerini göster
balıkların adını yazdır bana.

Ben Mersin'e gittiğim zaman
bir portakal fidanım olacak
üzerinden kuşlar uçacak her sabah
bazan bulutlar geçecek dağlara
bir de bir badem ağacım olacak.

Ben Mersin'e gittiğim zaman
yüreğimden geçecek samanyolu.

Ankara, 9. 2. 1977

KENDİNİN AVCISI

I

Yüreğine gömdüğün ne
köşkerler çarşısı mı,
köşkerler çarşısı nerde?

Deniz nerde?
deniz yok artık
göz nuru deniz
ve sen
bir yabancısın
toprağın yok
ne de bir dahn.

Yüreğine gömdüğün ne,
bir öğrenci mi,
bir kaçak gölge mi,
yağmurlar mı yoksa?

Yüreğin mi o,
on iki burç mu
bir yazı mı
yayımlanmayan?

Gömülmekten korkmamak gerek,
gerekirse süzülüp gitmek,
kardeşler aramak yalnızlığa,
bir dili unutup
bir başkasını öğrenmek,
yeni bir evren yaratmak
sözcüklerden.

Çünkü evrenden de büyüktür
ozanın yüreği
bir başka kente de
yer vardır
bir başka ozana da.

Git, kendine bir başka kent bul
git, kendine bir başka burç yarat
adını sildir o tarihsiz defterden
git artık yenilgiler atlasına yazdır!

II

Bir öğrenci fotoğrafı duvarda,
kapının önünde bir kadın
kalbi çiçeklerden güzel,

mevsimleri sayıyoruz
parmak hesabıyla,
bir gün bir başka günü öldürüyor,
su kesiliyor,
ekmek kuruyor sofrada,

elim gözlerimi uyandırıyor
gözlerimse yüreğimi
yüreğim tanıyor duvardaki kanı,

duvardaki kan mı?
gökyüzünden sızıyor
senin öğrenci parmaklarından,

türkü ile suskunluk arasında
bir kadın,
ırmakla ölüm arasında
bir adam,
kâğıtla kalem arasında
bir çocuk,

parmaklarındaki kan mı?
onu unutma!..

III

Mersin'de babam
bütün bozgunlarla yaşıt
yenik kahramanı
halk masallarının.

Ayağını uzat baba
üşüse de parmak uçların
boynunu çekme içine
başını kaldır biraz
tanıktır ozan oğlun
demir parmaklıklara
tanıktır ozan oğlun
yüzüne örtülen kapılara
yerin var
emeğin tarihinde
yenilenlerin tarihinde
olduğu kadar.

Bir eski yapıdır Mersin'de babam,
kapısı vurulmadan girilen.

IV

Bir eski yapıydı babam
kapısı vurulmadan girilen;
13. 3. 1978, kapandı artık.

V

Mersin’de annem denizi bilmez,
geceleri hiçbir sokağından geçmemiştir.
yazlık sinemalara da gitmemiştir.

Işık karanlıktan ayrılmadı anam için,
yağmurlar hiç vaktinde gelmedi.

Bir avuç yelden yaratılmıştır annem.

VI

“Ben Mersin’e gittiğim zaman”,
bir şiir adı, bu kitapta yer alan,
bir kor gibi dağılıyorum yüzünü,
vazgeçiyorum hem ondan
hem de adından.

Her zaman yetmez bir şiir
taçlandırmak için yaşamı!

VII

(Ölü babam ve kırmızı horoz)

Biz yıkarken ölü babamızı
taş yapılar ve portakal çiçekleri arasında,
bir horoz ötüyordu duvarda,
kırmızı ve kocaman.

Öten horoz, kucaklaştırmak için
bir rüzgârla şimdi bir dorukta yatını,
öten horoz, bir yüz yaratmak için,
uzay dolu sesinden dağınık acımıza.

Ankara, 7 - 13 Mart 1978

TANIK YÜZLER

YERÇEKİMİ

En çok kışları düşünüyorum seni
hava karladığı zaman doruklarda
deryada boğuşurken tekneler, denizciler
kentim yiterken sis ve dumanda
hep düşünüyorum düşünüyorum seni
kayın ağaçlarıyla kavaklarla birlikte.

Kavak var ama kayın ağacı yok Ankara'da.

Gene seni çalışıyorum, gene acemiyim,
tutuk, sakar, yüzüne gözüne bulaştıran,
birşeyler öğrenmeye çalışıyorum gene senden;
bir sis çanı gibi yaşıyorsun aramızda,
sağlam, sıırım gibi, eski toprak...

Her gün “*ustam*” diyebilmek isterdim sana
dükkânlar açılırken bedestende, çarşıda
paylaşmak isterdim gurbet ve kederini,
sen demirci olsaydın ben de çırağın
sen duvarcı olsaydın ben de çırağın
ellerine su dökseydim günbatımında
havlu tutsaydım hünerli ellerine,
ve elimde sepet akşam üzeri
erzak götürseydik eve
akşam yemeğine.

Tek oğlum senin öldüğün yıl doğdu
oğlum senin ölümünle yaşıt,
bayram yerine dönerdi haylaz yüreğim
tanıgım sen olsaydın nikâh günümde
ve adını sen koysaydın güzel oğlumun.

Ankara, 11. 12. 1977

ABİDİN DİNO'NUN ÇİÇEKLERİ

I

Nereye dokunsan binlerce çiçek
toz pembesi, rüzgâra karşı çiçek
yüreğimizde çoğalan çiçek, lâleler :

Dağlarımızda açan.

Tebeşir kokusu, silgi hışırtısı
lâlesinde sonsuz karatahtaların
kanatlı çiçek, çiçek içinde çiçek :

Okul avlularında açan.

Mutluluğun çiçeği, Nâzım'ın sorduğu
tan vaktini dinleyen çiçek
yeşeren umudumuz ballanan aşkımız :

Bakışlarımızda açan.

Kanlı çiçek, çiçeksiz çiçek
toprağa karşı çiçek insana karşı çiçek
belleksiz, bir kar sessizliğinde :

Yoklukta açan.

Umudumuz, soldukça açan çiçek
direncimiz, gün doğarken açan çiçek,
beynimin kırmızı kalbimin beyaz gülleri :

Biz dayandıkça açan.

Nereye dokunsan binlerce çiçek!

II

Bir çiçeği izliyorum sürek avında :
Susuz çiçek, içinde güneş özlemi.

Gece vakti kapımı çalan çiçek :
Gecenin içinde yalnız çiçek. Bir gül!

Kapının önünde oturan çiçek, gün ikindi vakti :
Yağmalanmış çiçek, öksüz çiçek.

Torununu seven bir dede, bir çift göz :
Dünyaya açılan çiçek, çoğaltan çiçek.

Yakasız karanfilli adam, ses ocağı :
Anası kara yas tutmayan çiçek.

Önüm sıra mavi yolların çiçeği :
Övdüğüm, yücelttiğim onurlu deniz.

Kurşun çiçeği, öldüren el, soğuk tetik :
Şiirsiz yaşayanların çiçeği.

Kalabalığa karışan çiçek, taşkın çiçek :
Evler, çocuklar, çiçekler, tüm yolları yeryüzünün :

Bir çiçeği izliyorum sürek avında!

III

(İncir ağacının altında)

Gün döndü, zakkumlar karardı ağaçların ötesinde,
kırlangıçlar geçiyor damların üzerinden;
orada oturuyorum saatler boyu tozlu gölgesinde,
eski bir günnük ormanı olan gövdesini okşuyorum,
çeneme dayayıp ellerimi birşeyler düşünüyorum:
çiçeğin değişimi : Babadan oğula yeni dünya çiçeği
anneyi uyandıran çocuk bakışı, ses veren çiçek;
geleceğin gözü, rengini arayan çiçek;
kanlı çiçeğe ağıt, denizden çıkan ceset.

Gözlerim görüyor, ellerim dokunuyor : Buz çiçeği,
Bir yarayım, kocaman, zonklayan bir yaradan başka;
yaprağını seven bir çiçek, altında incir ağacının.

IV

Çiçekleri görmeye gittim taşlı sokaklara,

Narlıkuyu'ya denizi görmeye gittim,
deniz uyuyordu taşların arasında.

Kırk yaşımda sonsuz bir çiçek olmak isterdim
bir pencere içinde bir toprak saksıda
çevresine bakan bir çiçek belki de bir çöl lâlesi,
bir yel gibi çıplak görünmek güneşin altında
yitmek boş avluda sararan gazete artıklarında
iç savaş görüntünü kendi gözlerimle görmek,

ölümü gibi değil bir aşkın bir deniz lâlesinin
anısı olarak değil gül yanığı ellerin,

bir masada unutulmuş erik çiçekleri için yalnızca.

V

(Açıkta demirleyen kuşları tanıyan,
“uçsuz bucaksız hızın renklerini” döktüren,
ekmeğin suyun ve tuzun tadını bilen,
geceye gözleri açık bakan
bir gurbet işçisine sorular) :

“Mutluluğun resmini” yaptın mı Abidin?

Ankara, Mayıs-Ekim 1977

YANNİS RİTSOS'UN MEKTUBU

Yannis Ritsos'tan bir mektup geldi bugün;
açık sarı kâğıda siyah mürekkeple yazılmış,
el veren bir yetki belgesi – bana –,
bir duyuru sulara, otlara, dağlara,
bir ferman ceylan derisine yazılmış,
bir yüreğin giriş kapısında bir tuğra!

Yannis Ritsos'tan bir mektup geldi bugün;
bir mektup özgürdür her şeye benzeyebilir:
Acıyı yenmiş ses kadar saydamdır bazen,
içilmeyi bekleyen bir testi suyu, serin,
yüzü belki Athena Panagulis'in yüzler arasında,
annemin sabun kokan elleri eller arasında,
denize doğru bakış Santorini adasından.

Yannis Ritsos'tan bir mektup geldi bugün;
tam yirmi satıra sığdırılmış bir dünya!
Gidip kapısını çalsam, evine konuk insem,
“Usta, desem, koruyalım barışı ve özgürlükleri,
öldürmesin çocuklarımız sakın birbirlerini,
bir masa donatalım : Zeytin, domates, beyaz peynir,
toplanalım bir reçinanın, bir rakının başına,
rüzgârlara, denizlere, dostluklara içelim,
istersen bir tütüncü dükkânı açalım ortaklaşa.”

Biliyorum vereceği cevabı, ak sütü gibi anamın,
işte bu yüzden erken kutladık bayramı dostlarla,
kadehlerimizi komşu kıyının sağlığına kaldırdık,
işte bu yüzden bir Ege mavisini var ellerimde, alnımda.

Yannis Ritsos'tan bir mektup geldi bugün,
bir ozan yüreği eklendi on iki burca!

Ankara, 24. 2. 197

NADEJDA MANDELSTAM'IN OSSİP MANDELSTAM'A SON MEKTUBU

Yerine varamayan bir mektup
iki yaprak samanlı kâğıda yazılmış
belki de bir rüzgâra, uykunun sınırlarında
milyonlarca kadının Türk, Fransız, Rus, Alman,
kocalarına oğullarına kardeşlerine babalarına
yazdıkları milyonlarca mektuplardan.

Gönderilemedi ama bu mektup
iki yaprak samanlı kâğıda yazılan
tam otuz yıl bekledi
bir sandık köşesinde
arasında öteki kâğıtların
şimdi yer alıyor son sayfalarında
Nadejda imzalı bir kitabın :

(22 Ekim 1938)

("Ossia, sevgilim, uzak dostum benim!
sözcükler uçup gidiyor, sevgilim,
yazarken belki de hiç okuyamayacağın bu mektubu,
ama ben boşluğa postalayacağım gene de onu.

Hatırlıyor musun Ossia çocuk hayatımızı
nasıl da mutluyduk, sen ve ben!
Kavgalarımız, oyunlarımız ve aşkımızla!
Şimdi gökyüzüne bakmıyorum artık,
bir bulut görsem gösterecek kimim var?

Hatırlıyor musun Ossia, o kara ekmeği,
katıksız yediğimiz,
nasıl da güzeldi, bir mucize;

Ve son kışımızı Voronej’de,
mutlu yoksulluğumuzu ve şiirimizi?

Hayat uzun Ossia, sevgilim!
Sonsuz uzun ve güç, engebeli,
tek başına ölmek,
yalnız ölmek.

Her gece düşüme giriyorsun,
ne olduğunu soruyorum sana,
cevap vermiyorsun.
Son düşüm de şu :
Yiyecek alıyormuşum kirli bir dükkândan,
çevremde karanlık yüzler, yabancılar,
parayı verip yiyecekleri alıyorum
ama birden anlıyorum ki
dayanılmaz bir acıyla,
götürecek bir yerim yok bunları
çünkü sen yoksun
ve bilemiyorum artık nerede olduğunu.

Neredesin Ossia?

Uyanınca,
“Ossia öldü,” dedim, Şura’ya,
bilemiyorum hayatta mısın hâlâ
ama o günden sonra yitirdim izini
bilmem ki duyacak mısın beni?

Bir bilsen seni ne çok sevdiğimi,
yeteri kadar vaktim olmadı, biliyorum,
seni nasıl sevdiğimi söylemeye

sadece `sen` diyorum,
hep yanımdasın, bir gömlek gibi,
hep yabanıl ve katı olan benim yanımda
doğru dürüst ağlayamayan benim yanımda
şimdi bak, ağlıyorum, ağlıyorum, ağlıyorum...
Benim, Nadia, sen neredesin? Elveda!
Nadia.”)

1943 yılında öldü Ossip Mandelstam
sürgünde, Sibirya’da
okuyamadan Nadia’nın bu mektubunu.
Çoktan silinmişti zaten
telefon rehberinden
adı, adresi ve numarası
ve yeri yoktu hiçbir kitapta.

Seviyorsanız eğer geç kalmayın sakın
aşkınızı söylemeye!..
Telgraf çekin, telefon edin, mektup yazın,
uçaklara, trenlere, tüm taşıtlara binin,
koşun, arayın, bulun, haber gönderin, birine anlatın,
duvara yazın, ağaçlara kazıyın,
yani deneyin bütün olanakları,
hiç olmazsa iki yaprak samanlı kâğıda yazın,
yaptığı gibi Nadejda Mandelstam’ın
ama sakın geç kalmayın aşkınızı söylemeye!..

Ankara, 25. 1. 1978

JORGE SEMPRUN'UN
“ÖLÜME YOLCULUK” ADLI
ROMANINDAN BİR ALINTI

*Federico Sanchez'e
Nedim Gürsel'e*

Issızdı bomboştu
ilkyaz güneşinde
yoklama alanı,
durup
kalbinin atışını
dinledin
kaç yıldır
hiç böyle
bomboş görmemiştin,
gerçekten
görmek denilemezdi
daha önce baktıklarına.

Bir ezgi duyuluyordu
karşı barakalardan birinden
incecik bir ezgi
ve rüzgâr
dikenli tellerin ötesinde,
uzakta
gürgenlerin arasından
geçip gelen
işte o rüzgâr
ve yüksek ağaçlar
ve nisan güneşi.

Karşında duruyordu işte dünya
ve o sürekli görüntü
yaşamının bir parçası olan
yıllar boyunca,

işte sen
ilk kez
gerçekten görüyordun
daha
düne kadar
bütün yaşamının
indirgendiği manzarayı,
ama şimdi
sanki
öte yanındaydın aynanın
ve dışarıdan bakıyordun
zulmüne cellâtların.

Bu ezgidir
düne kadar süren yaşamını
bugüne bağlayan,
çünkü
bir akordeondan
bu ince ezgiyi,
uçsuz bucaksız
bir ovada sallanan
buğday başaklarının,
karlar arasında boy veren
sarı sümbülün,
kayın ağaçlarının
içinden geçen
rüzgârın
bu içli ürpertisini
ve buruk kederini
katı günlerin,
bir tutsak
çıkartabilir
ancak.

Seni okuyorum Jorge Semprun
Ankara'dayım,
seni okuyorum
Federico Sanchez
satırların arasında,
Ankara yalnız ve buz gibi
tıpkı senin yoklama alanın
ülkemde
otuzların İspanya kokusu
ülkemde
otuzların İspanya sıkıntısı
bildiğin sesler, kokular,
yine boğazlanmış anılar
tarih kitaplarında,
kanayan bir gülün vasiyeti
umudumuzda.

Kar yağıyor camlara kaç gündür
parklar ve geceler bembeyaz,

kalbimin atışlarını dinliyorum.

Ankara, 5. 3. 1978

YANNİS RİTSOS İÇİN ON İKİ ŞİİR

*(Ozanın yetmişinci doğum yıldönümünü kutlamak için,
1 Mayıs 1979)*

KARLOVASSİ'DE

Yol boyunca böğürtlenler var, çitlere tırmanmış
sulanmış küçük bahçeler, bostanlar, bağ evleri.

Bunlar senin yıllardır görmediklerin kendi yurdunda bile
duymadığın kuş sesleri, böcek sesleri
sıcak kokusu incir sütünün seni köprüde tutan.

Hiç böylesine bakmamıştın doğaya, bunca çalışmamıştın.
Önünde duruyor gece, sırtında serin parmakları;
durma, sağa dön kiliseden, yürü çakıllı yolda,
ağustosuna içine çek, başın dönsün, yürüsün ayakların;
orada, şu bahçeli evde, duvarların dışında, yaşıyor,
Akra Minoa'da* doğduğunu söyleyen adam.

*Akra Minoa : Ritsos'un doğduğu Monemvassia'nın antik çağdaki adı.

KARLOVASSİ, 2 EYLÜL 1978

Üç gün önce hiç bilmediğin bir yerdi Karlovassi,
adını bilirdin ancak, bir de haritadaki yerini,
adıyla çakıştığı için bir bilge ozanın.

Geldin. suyunu içtin, ekmeğini yedin, tuzunu tattın,
insanlarla konuştun küçük alanlarda kahve masalarında,
uyumlu saatlerdi paylaştınız köylülerle balıkçılarla.

Üç gün önce yaşanmamış şeylerdi bunlar
üç gün sonra senin de yaşadığına tanık olacaklar.

Karlovassi duruyor önünde, yok artık jandarmalar,
bilmiyor bir kez daha gelir misin gelmez misin,
bunu bir maltataşlı o küçük köprü biliyor,
bir de 8 Mayıs Alanındaki o küçük çinko masa.

BİR KUŞ

Bir kuş uçuyordu Sisam’la Kuşadası arasında,
anlayamadım bir türlü Türk müydü yoksa Yunan mı,
bir başka yerden mi yoksa? Hiçbir belirti yok.

Denize sordum onu : “O bir dalıcı kuştur, dedi,
danteller örür durmadan bağrımda,”
Gökyüzüne sordum onu: “O benim ulaşımdır, dedi,
mordan, gültrenginden eflâtuna kadar.”
Balıklara sordum onu, öteki kuşlara,
teknelere sordum bayraklı flâmalı,
hepsi bir şey söyledi bir cevap alamadım.

Bir kuş uçuyordu Sisam’la Kuşadası arasında,
anlayamadım bir türlü Türk müydü Yunan mı,
bir başka yerden mi hangi milletten?
“Ey kuş, dedim, kimlerden olursun, hangi ülkeden?”
“Ben bir martıyım, dedi, yaşımla evrenin yaşında,
ülkemi sorarsan : Yeryüzü, gökyüzü ve deniz,
sınırlarımı sorarsan : Topraktır, su ve hava.”

TANRIÇA KALYPSO'YU BIRAKAN ODYSSEUS'U ÖRNEK ALARAK

Saklı tanrıça mı saklayan tanrıça mı demeli
Odysseus'u bunca seven bu anaç kadına,
onu mu övmeli yendi diye dişi kıskançlığını,
yoksa erkeği mi onu bırakıp gitti diye?

Bir seçim yapması gerekiyordu ünlü yiğidin
ölümsüzlükle baba toprağı arasında :
Kadını seçse ölümsüz olacaktı, bir yarı tanrı
o toprağı seçti, kendi ölümünü aynı zamanda,
bu akıllı, bu sabırlı, bu alçakgönüllü adam.

Bunun gibi birçok örnek gördük çağımızda,
kaç kez Türkiye'de kaç kez Yunanistan'da,
seçim yapmak gerektiğinde kişisel mutlulukla
zindan, sürgün, işkence ve ölüm arasında
toprağı seçti hepsi hiç duraksamadan,
zindanı, sürgünü, işkenceyi ve ölümü.

İşte bu yüzden ölümsüzdürler hem burada hem de orada.

İKAROS, İKARİA VE BİR ADAM

Kim bilebilir gerçeği bunca yıl sonra;
başarı gururu muydu onu çıldırtan,
hava sarhoşluğu muydu yoksa tutulduğu?
Yükselmişti aldırmamıştı güneş ışınlarına,
özgürlük mutluluğundan mıydı bu,
doğayı yenmek tutkusu muydu yoksa?

Dokundu güneş tanrıya bunca tutku, bu gurur,
bunca güven, bunca mutluluk, bu sarhoşluk,
eritti balmumlarını iki kanadı tutan
ve ödeşti İkaros denize düşüp boğularak.

Şifalı sular çıkmış düştüğü yerden,
böyle yazıyor bütün gezi kitapları
salık veriyor etkisini ölümcül hastalara,
doğal güzelliğini de övüyor küçük adanın.

Hiçbir yerde okuyamadım öyküsünü ama
bir kahvede balıkçılardan dinlediğim adamın
neler düşündüğünü bir kediyle çırılçıplak
bir çuvala konulup denize batırıldığı zaman
İkaros'un içine düştüğü tuzlu sularda.

Kitaplarda bir acılı yazgısı var İkaros'un
bir de övgüsü çıkarttığı şifalı suların,
ama öyküsü yüreklerde gizli öteki adamın.

Bilseydi eğer bizim ilgimizi kendi öyküsüyle,
oturmazdı böyle, gülümsemezdi çocuklar gibi,
öfkeyle çekip giderdi bakmazdı arkasına,
masada kalırdı sigarası, çakmağı ve kurşunkalemi.

KENDİME OKUNTU

Hiç olmazsa ders al sombalıklarından,
beş yıl süren serüvenden sonra denizlerde,
nasıl savaşıyorlar doğdukları göle dönerken;
üremek ve ölmek için dişisi erkeği,
su ve taştan oluşan duvarlara karşı,
aşılmaz akıntılara karşı; sayısız düşmana,
direnmelerini düşün ve gücünü
ertelenmeyen gücünü geri dönüş güdülerinin.

Gel dönelim artık biz de baba yurduna
izini sürerek çiçektozlarının, açtıkları yoldan,
ama ölmeye değil, yaşamak ve yazmak için,
anlatmak için gülen ayva ile ağlayan narı.

İKİ

Sevginin binlerce adı var. Bu yüzden biri
“sarmısak, biber ve yanık yağ kokan samanyolu” derken,
sokaklarına yayar öteki bu çingiraklı kokuyu.
İkisinde de bir yıldız harmanıdır yaz geceleri,
ikisinde de tilkiyi ininde bırakır soğuk rüzgâr,
ikisi de gücenmezdir, yüreklidir, yenilmiştir.

Bu parmakları tanırım ben, çok iyi tanırım,
üstüne yoktur tütün kırmada sigara sarmada,
verse de yavaş yavaş öldürürler onu vermese de,
bazan umutsuzluk çığlıkları atar
umut narası bazan,
öfkeyle aralar dünyanın kapısını, ama coşkuyla,
kavrulmuş bir lâledir yaz sıcağında ince gövdesi,
soğuk donup kalmıştır yüzünde gülümseme halinde.

Ben bu kadını da tanırım, çok iyi tanırım,
üstüne kimse yoktur asker yolu gözlemede,
en çok istasyonlarda, hapisane kapılarında görülür,
oğlunu kocası, kocasını oğlu gibi sever,
yalnızlık, sabır ve acı hep onda barınır;
anam, bacım, güzelim bir tanyeri hallacıdır.

Sevginin binlerce adı var, sayısız ülkesi var,
aldırma “senin bir tek yüreğin var” deseler de,
benim sende barındığım gibi yüzlerce yıldır,
sen de bende sürüyorsun bir kök gibi; yaşıyorsun.

GÖZALTI, 11.8.1971

Sesler geliyor dünyadan;
kendi kendine homurdanan bir eksik dünyanın.
Sesler geliyor dünyadan;
telsiz konuşmaları, cızırtılar,
bozuk bir musluktan damlayan su.
Sesler geliyor dünyadan;
çatal, bıçak, kaşık,
çalan bir zil, örtülen kapı, kapanan perde.

Sandalyenin sert kayganlığını duydu
derisinin altında,
bir kuyunun yanında sanki
üstü açık, susuz ve karanlık.

Pişmanlık mı?

Hayır, hayır, o değil,
gökte bir bulutun birden kayması,
belki bir tökezlenme.

O kadar.

Binlerce sesle çevrili, duvarlarla,
gürültülü, saydam bir dünyanın içinde;
ve geçmiş
bozuk bir saat zembereğine sıkışmış, orada kalmış.

YENİ BİR BAKIŞ, YENİ BİR AŞK

Sevdiği ne varsa yok olup gitti,
her şey kir, marsık ve küf.

Dağlardan geldiler, ufkun öte yakasından,
ırmakları, gölleri aşıp geldiler,
yakışmıyordu hiçbir şey yumru gövdelerine,
düztbandılar, uğursuzdular, sakardılar,
üzerlerinden dökölüyordu giydikleri.

Tuttukları ellerinde kaldı,
kırdılar çin porselenlerini, çiçekli vazoları,
kırdılar yontuları, masaları, dolapları,
evlerin dili değışti, duruşları,
sokaklar, bahçeler, balkonlar : Her şey.

Dağlardan geldiler, ufkun öte yakasından,
ırmakları, gölleri aşıp geldiler;
sevdiği ne varsa yok olup gitti,
her şey kir, marsık ve küf.

Artık bahar temizliğine başlamalı kadınlar.

BİR BAŞLANGIÇ

Gençti, tarihin taşlarından geçip gelmişti;
gençti, aşağılanmıştı, çok hastaydı,
tenindeki acıyla – bir yalnızlık kuyusu –,
bir silgi aradı silmek için kendini,
yenmek için kendini kendi yongalarıyla;

yenilenmek aslında.

Bilmiyor muydu?
Delilik, intihar ve ölümün karşısında:
Şiir ve yıkım; bir Anka dirilişi.

Bilmiyordu, yolda öğrendi.

NE KADAR YALINSA O KADAR İYİ

Bir şiir, çiçeklerle el konulmuş,
bir şiir, dudaklara dağlanmış, paramparça,
bir şiir, darağacının ucunda.

Böyle sınanıyor artık aramızda,
böyle tanımlanıyor yenilmezlik.

ÖNSÖZ

Bazan bir sözcük arar ozan, bekler,
bir anahtar sözcük, başlamak için şiire,
bir görüntü bazan, bir ses, bir koku,
bazan da bir şey, bir devinim izi.

Hepsi var, hem de istemediğin kadar;
kireç yanığı görüntüler : Lemnos, Ayios Istratis,
üç tanık sözcük : Makronissos, Yaros ve Leros;
sürgün ve işkence öyküleri, burun sızlatan.

Ağaçlar : Zeytin, çınar, incir, okaliptüs
Duvarlar : Ak badanalı bahçe duvarı
Sesler : Saban, çingirak, keçi melemesi
Başka şeyler : Kireç taşları, mavi ve yeşil.

Bir de fotoğraf var, eski biraz :
Gülen bir kadın, saçları kısa, tatlı esmer,
bir çocuk, kıvrıkcık saçlı, üç-dört yaşlarında,
ve bir erkek, kısa pantolon giymiş,
kolları çapraz, gövdesi çıplak
ve belinde bir asker palaskası.

Bir asker palaskası : Tıpkı o
parmağa dolanan beyaz iplikler gibi,
hatırlamak için, unutmamak için
bir tarih yorumcusu gerektiği zaman.

Gülüyor adam, mutlu olduğu da söylenebilir,
“daha az gökyüzü istemem” der gibi sanki.
Ancak bir emekçi ozan böyle durabilir ayakta,
bunca deney ve bunca sınavdan sonra.

Karlovassi, Sisam Adası, 31. 8. 1978
Ankara, 28. 9. 1978

ELMANIN TARİHİ

Birinci Basım : 1981, Cem Yayınları
İkinci Basım : 1994, Can Yayınları

TARİH

Eşkîya, göçebe, talancı ve çocuk atalarım,
kızıl külâhlı, çarıklı süvariler;
bazen ücretli asker tekfurların yanında,
bazen asarlar kapısına bir tüccar kentin,
bazen da bir dipnotu, elyazması kitapta.

Eşkîya, göçebe, talancı ve çocuk atalarım,
aşiret kökenli yoksul halk azapları;
kapıkulu olmamış geçip giderken tarih,
ne ahî Selçuklu'ya ne fatih Osmanlı'ya,
bir zaman dayanağı tıpkı sınırları olmayan,
zulmün, zorbalığın, açlığın pususuna.

Çocuktur atalarım, yurtları sırtlarında,
uzun saçları uzar atların terli boynunda,
bıçak gibi bakarlar suskun bakışlarıyla,
soylu beylere karşı “kara budun” denilenler,
bir ırmak serinliği geçer gözlerinin içinden,
sevimli olduğunu bilmezdim atalarımın bu kadar.

Eşkîya, göçebe, talancı ve çocuk atalarım;
derisi yüzölüp samanla doldurulan şaman
ve eşek üzerinde kent kent dolaştırılan,
kızıl külâhlı, çarıklı süvariler,
aşiret kökenli yoksul halk azapları,
uygarlıkları arasında bu tüccar gölgelerin.

Ankara, Ocak-Eylül 1978

ATIN DURAKLAMA ÇAĞI

Bir at, bakla kır, kalem kulak,
koşu kazanmamış atlara mahsus yarışta.
Üç yaşında safkanlar ve daha yukarı,
koşacaklar koşacaklar kent yüzü çayırında.

Koşu kazanmamış atlara mahsus yarış,
üç yaşında safkanlar da katılabilir,
hiçbir ayağı olmayan üçlü ganyanda.

Ahır yemlik tımar kaşığı kantarma!
Bir at, bakla kır, kalem kulak,
yayılmak ister tanyeri otağında.

Yarışsız bir koşucu yeryüzü sokaklarında,
adaçayı kokmaz teri, yelesi rüzgârsız,
bir gökyüzü haritası istemişti sağrısına,
sırtına kekeme, şaşı bir çocuk,
koşmak için burçlar kuşağına.

Gülmenin yaşındaydı at. Şimdi artık
ağlamanın yaşında
buğday saplarıyla yarışmanın.

Ankara, 27. 6. 1978

AT HEYKELİ

Atlı tramvaylar kalkmıştı :
Cumhuriyet miydi, Meşrutiyet miydi yoksa?
Bu kaçınıcı dünya savaşıydı?

Son mekkâreyi Cilo Dağında görmüşler,
pörsümüş kudretten sürmeli gözleri,
bir onbaşı gölgesiyle yan yana,
1915 çölünde kalmıştı dedesi.

Koşmak istemiyor bakla kırı,
flâmalar, bayraklar umurunda değil,
ne mavi, ne sarı, ne kırmızı, ne de siyah.

Ayaklarına yaldızlı bir gökyüzü gerek onun,
yelesine dört mevsimin ermiş yeli,
kulağına uğultusu bir çam ormanının.

Gözünde bir çocuk imgesi.

Bir gün dikilecek tüm alanlarına yeryüzünün;
yüreklerimizin alanlarına bir at heykeli.

Ankara, 28. 6. 1978

KALIT

Sana baktığım gözlerimle
sıcağı kokladım, toprağı kokladım,
yaprak ve saman kokuyordu.

Atlar geçiyordu zeytinliklerin içinden
yüreğinden bağlara doğru,
kantarmaları köpüğe batmış atlar,
kırır, kulası, yağızı, dorusu:
binektaşına oturmuş bekliyordun.

Günler geçmiş : yağmurlar, trenler,
çok sevda, birkaç zeytin, yenilgiler;
gökte nakışlanmış bir turna katarı;
bir yansıma, bir kırılma, o kadar.

Yarın kim göçmen yine, kim konar-göçer?
Harmanın mıydı yoksa sen miydin
bağbozumuna erişecek, göçüp gidecek?

Atlar da gitti, tekneler gibi.
Sana kalan – sana kalan mı? –
tozlu bir incir gölgesi sana kalan,
temmuz güneşine karşı, o kadar.

Ankara, 29. 6. 1978

KENTSOYLU SINIFIN YÜKSELİŞİ

Mersin'e

I

Kırlangıçlar da geçmiyor artık,
sokaklara beyaz izler bırakarak karınları,
denizle dağ arasında uçan kırlangıçlar.

Bütün evler işyeri şimdi, dükkânlar :
bakkal, nalbur, toptancı, danışmanlar;
fasıl sesi gelmiyor arka odalardan,
ne ağlayan bir çocuk, ne de bir anne sesi,
ne nane, ne sarmısak, ne limon, ne de
akşamları pencerede bir kadın gölgesi,
perdeyi kaldırıp karanlığa bakan.

Kırlangıçlar da geçmiyor artık, onlar da.

II

Yirmi üç yıl öncesini düşündü,
ömrünün ilk on sekiz yılını bu kentte,
kentler de değişiyor, dedi, insanlar gibi,
daha çok değişiyor belki de.

Böyle olmasaydı eğer, nasıl bilebilirdi
artık kırlangıçların da gelmediğini
ve alt katlardan yükselen bozuk para sesini?

Ankara, 27. 7. 1978

BEDRETTİN CÖMERT, TÜKENMEZ GÜZEL İNSANIN BAHARI

I

Çiçeklere sordum Bedrettin'i,
“O bir karanfildir,” dediler,
“kırmızı, yanık kokulu,
durur çağımızın yakasında.”

Çağımıza sordum Bedrettin'i,
“Biriken iki oldular, otuz, kırk oldular,
yüz oldular, bin oldular, çoğaldılar,” dedi,
“tükenmez güzel insanların baharı.”

Kurşuna sordum Bedrettin'i,
“Ben bir aracıydım,” dedi,
“bütün aracıları gibi yeryüzünün,
kimliksiz, kişiliksiz bir tutsak.”

Ölüme sordum Bedrettin'i,
“Gitti,” dedi, “ama yine gelecek,
bir gün tekrar geri dönecek,
ben istemedim, gönderdiler.”

Bedreddin'e sordum Bedrettin'i,
“Birlikte geleceğiz,” dedi, “sûr çalmadan,
etiyle, kemiğiyle, soluğuyla halkımızın,
nasıl gittiysek öyle geleceğiz,
eksikli değil ama mutlaka fazla.”

Sormam artık kimseye Bedrettin'i
Bedreddin böyle konuştuktan sonra,
nasıl gittiyseler öyle gelecekler demektir;
beden dağılmıştır belki yok olmuştur suret,
ama tükenmez bir cevherdir onların baharı:
etidir, kemiğidir, soluğudur halkımızın.

II

İnanmasam da olur ölümüne – inanmıyorum –,
çıplak ölüyü çıplak atın üzerine koyan gibi,
inanmasam da olur ölümüne – inanmıyorum –
ölüm senin ölümsüzlüğüne inandıktan sonra.

Temmuz - Eylül 1978

ÖĞRETMENLERİM

Sıdıkânım, Behiyyânım, Macidânım, Kadriyanım, Ayşanım :
ilkokul öğretmenlerim benim, anaç, sevecen, çocuksever,
yurtsever kadınlar,
orta yaşlı, gözlüklü, balık etinde ve şişman,
konuşkan ve en çok öğretmenlik sanatının erdemlerini
anlatan,
kırk üç yaşında gelseydim önünüze, bana anlatsaydınız
Türkiye'yi tekrar,
ben de anlatsaydım size işlerimi sizlerden bu yana.

Salih Aga, Göbek Emmi, Ördek Kemal, Boncuk Samime,
Zeynep hanım :
tarih, coğrafya, türkçe, fransızca, matematik, tüm
öğrendiklerim ve öğrenemediklerim,
korkak, sinirli, kahraman ve küstah, sevgili öğretmenlerim!
Unutmak istiyorum tüm öğrettiklerinizi, ne varsa öğrendiklerim,
yüklemi sadece gelecek zamanda yazmak istiyorum,
geçmiş okumak, anlamak, öğrenmek, değerlendirmek ve bilmek,
yazmak için yenilgilerin tarihini, bu çok sesli tarihi,
kutlamak için tüm bozgunlarımızı, yenilgilerimizi,
unutmak için “zafer” denilen şeyleri,
yazmak için tarihimizi bir kez daha, ama sondan başlayarak,
anmak ve kutsamak için yenilgilerimizi ve ölülerimizi,
yazmak için gerçek, gösterişsiz, insancıl bir tarih,
almayan, zaptetmeyen, meydan savaşı bir tarih,
gidişlerin değil, kalışların, kök salışların tarihini
yazmak için alçakgönüllü, sevecen, yardımsever ve çalışkan,
yazmak için bir tarih, sorumlu olan, yaratıcı ama sıkılğan,
öğrenmek için ev yapmasını, duvar örmesini, alanlı kentler
kurmasını,
öğrenmek için “Günaydın” demesini dosta, düşmana,
böyle bir tarih işte : sevimsiz, gösterişsiz ama gerçek.

Sıdıkım, Behiyyım, Macıdanım, Kadriyanım, Ayşanım,
Salih Aga, Ördek Kemal, Boncuk Samime, Zeynep hanım,
ötekiler,

İstanbul, Yavuz Zırlısı, Keriman Halis, Bombacı Bekir,
Koca Yusuf!

Bir tarih : yok etmek için her şeyi yepyeni bir insan adına,
yüreği olan, sevecen, alçakgönüllü ve yurtsever
“Yurtsever” diyorum, çünkü bir yurtsever bütün yurtları sever.
Böyle bir tarih işte, işte böyle bir insan :
Yeni bir insan için yepyeni bir tarih yazacak olan!

Tavşanburnu, 7. 9. 1978

KUŞADASI'NA AĞIT

Hiçbir anısı yok
yaşadığına tanıklık edecek
yalnayak yürüseydi keşke
bugüne gelseydi.

Kim sürmüş bunca rengi
birbirini kirleten,
kim boyamış gözlerini,
kim taramış saçlarını böyle?

Şirin bir kasabaydı, kıızıydı,
basma, pazen ve kına severdi,
ah! demir ve beton şimdi,
kaşarlanmış bir yosma.

Tavşanburnu, 15. 9. 1978

DUVAR YAZILARI ÜZERİNE

Gözlerini kapıyorsun, duvarlar geçiyor gözlerinin içinden;
siyah, kırmızı, sarı, beyaz yazılar, resimler de var,
bazıları okşuyor içini, kimileri katı, övünge ve kof.

İnsanı arıyorsun : onurlu, dirençli, alçakgönüllü, sevecen.
Bulduğun ne duvarlarda, insan mı, sevgi mi, adanma mı?
Bir kararsızlık : o duvarın önünde seni de indirmek isteyen!

Tavşanburnu, Eylül 1978

GÜMÜLCİNE'DE TÜRK EVLERİ

Çatı bel vermiş, kiremitlerin yarısı kırık, yarısı dökülmüş yere,
pencere camları eksik, rüzgârda vurup duruyor kapakları,
duvarın çatlak yerinde yapraklı incir fidanı,
kertenkele delikleri de var ve örümcek ağları :
yaşanmış bir çağın külleri bunlar, inatçı tutanakları.

Birden bir ova köylüsü karşında köşeyi dönerken,
tütün sarısı bıyıklar ve kemikli parmakları.
Dıştan görünüş bütün bunlar, bir ağustos aynasında,
Rumeli türkülerindeki sürgün kederi anlatan.

Tavşanburnu, Eylül 1978

BİR TARİH YORUMU

Başkaları karar veriyor senin yerine
seni bildiğini tanıdığını sananlar
seni değil sadece kendilerini savunanlar
ama ne su içmişler seninle, ne yola gitmişler,
o, diyorlar, şunu yapar bunu yapmaz
o, diyorlar şunu sever bunu sevmez
o, diyorlar, kışın hiç güneye gitmez
sıcak bölgelere göçmen kuşlar gibi;

senin ceviz ve çınara hasret göçmenliğini,
senin eller yakan hasretini anlamayanlar.

Ankara, 1. 10. 1978

ANNE OLMAK

Birden soğudu hava güneş doğarken,
toprak ansıdı dün akşam geleni,
görünmez kökleriyle su da, o genç gövdeyi.

Bu gece de uyumadı anne, bir gece daha,
yün atkı ördü durmadan çorap yamadı,
kasıklarında ilk doğumun biriken sancısı.

Kış erken bastırarak, dedi, kendi kendine,
düşünerek kanat sesini göçmen kuşların,
bir çift çorap, bir de kazak örmeli.

Oğul bir türlü gelmiyor.
Gece kapılarını örtüyor.
Süt damarları zonkluyor yaşlı annenin.

Ankara, Ekim 1978

BABA OLMAK

Ayakta dur aynanın önünde,
ıslak saçlarına dokunayım oğul.

Sözcüklere benzeyen oğul,
nesneler sensiz de konuşurlar,
aklında tut sözlerini, unutma,
ne kendi sesini boğdur
ne de sesinle boğ onları.

Bütün yüreğinle neyi seviyorsun?
Bütün yüreğinle neyi seviyorsan
yolun onların yoludur.

Çıplak sözcüklere benziyorsun oğul,
sözcüklerden doğdun
ananla benim aramda
onlar kadar onurlu yaşa
ve öylesine git ki
hiç belli olmasın gidişin.

Ankara, Ekim 1978

KEKLİK SESİ

Keklik sesi geliyor alt katlardan.
İşi ne bu alacakaranlığın,
bu taş, demir yığınları arasında,
mazot ve kükürt kokuları arasında?

Uzlaşma,
yıkıntılar ve bozgunlar ortasında,
uzlaşma, yeni bir direnç için ölüme.

Ankara, Ekim 1978

İNTİKAM

Kaç kişi daha gömdük dün, bugün,
sayısını unuttuk sanki ölülerin.

Günler : morg, cami, mezarlık
ve ölü evleri arasında, sulfata.

Gazetelerde ilânlar, kalkan yumruklar,
duvarlarda kof sözcükler : intikam!

Sayısı unutulabilir mi ölülerin?
Hayır, çetele tutulmak yakışmaz onlara.

Ankara, Kasım 1979

YAKARI

– Şairler esnafı pîri
Hasan bin Sâbit'e –

İdris peygamber, terzilerin pîri,
izin ver güzel bir şiir yazayım ben de,
yaşım kırkı geçti yaşılanıyorum artık,
izin ver güzel bir şiir yazayım ben de,
“ozan” desinler bir kez ölmeden önce.

İdris peygamber, terzilerin pîri,
el ver artık kendi dükkânımı açayım,
bir kaftan keseyim kendime ben de,
astarı sözcüklerden dikişi ibrişimden.

Ben de güzel bir şiir yazayım artık,
okudukça kıskanıyorum öteki kalfaları,
şarapları bol, ilham perileri oturaklı,
biliyorlar geceler kaç saat sürer
günler kaç fersah. El vermiş ustaları.

Ben de güzel bir şiir yazayım artık,
cebine kuş üzümü, sarı leblebi doldurayım,
parklara götürüp simitler alayım ona
kıvırcık saçlarını rüzgârla tarayayım.
Ben de güzel bir şiir yazayım artık,
son günlerimde yalnız kalmayayım.

İdris peygamber, terzilerin pîri,
ey bütün pîrleri bütün mesleklerin,
izin verin bir tek dize yazayım, tek bir dize,
bir kez “oldu” desinler ölmeden önce.

Ankara, 2. 3. 1979

BODRUM'UN SON GÜNLERİ

Bodrum'da hiç şiir yazmadım şimdiye kadar; çünkü güneşin gölgesi yok, derinin üzerinde zımpara taşı, o kadar. Üstelik çok açıklardan geçiyor kekik kokusu da insanın gözünün içine baka baka, denizin üzerindeki pıtrak kabarcıklardan anlıyorsun.

Balıkçılar vardı, kasabanın uzak kesimlerine, bazı küçük köylere çekilmişler, Rodos şövalyelerinden kaçarmış gibi, hiçbir iz yok yaşadıklarına tanıklık edecek, gerekli anlarda yeterli belgeleri gösterecek;

Her şey “*Kentsoylu sınıfın yükselişi*” şiirimde olduğu gibi, kapalı gerçek kahveler, aş evleri. Nereye baksan sanki son günü bayramın :

kırık oyuncaklar, şişe artıkları, ezik meyveler, kanlı bezler, kumsalda sürünen gazeteler;

evler baskına uğramış, el konulmuş, kimlik değiştirilmiş yabancı. Alanlar, sokaklar işgal altında. Dünyayı değiştirebileceğini sanan bir kadın memesi, dengeyle boy ölçüşmeye kalkışan kalın kalça,

ve meni izleri var Kale burçlarında, kapı tokmaklarında, kumlar arasında;

örselenmiş, gücendirilmiş dirim : yıkıntının dirilmeyeceğini anlatan şeyler.

Demek ki niçin yazılsın bu Bodrum'un şiiri?

Yaşlandıkça, unutmak için bütün bunları, kendi aramızda yitik bir destandan parçalar okuruz artık,

kendi aramızda uzun uzun konuşuruz, “bir zamanlar böyle böyleydi” diye. Ama biz kaç kişiyiz?

Bodrum, 15. 6. 1979

EVREN YORUMCUSU

Atlayarak çiz dünyayı,
gerçekler söylenmeyen alanlarda kalsın,
yani gerçekleri söyle, sadece onları;

Bana sorarsan – ki sormasan da olur –,
yüreğindedir yaşamın bütün ipuçları.

Bodrum, 19. 6. 1979

1940'LARDA BİR DOĞUM GÜNÜ

Firketeyle tahtakurusu arıyor
duvarda annem,
babam evde yok, cibinlik altında bir gölge,
cebimde kuş üzümü, simit kırıntıları, susamlar,
yıkılmış saçlarım rüzgârlar dolu;
yıkık bir çocukluğun tortuları bunlar.

Böyle bir yaz işte, böyle bir ağustos
bir şeyin bitip bir şeyin yeniden başladığı.

Başka şeyler de var, küçük ayrıntılar :
gaz tenekesinde büyütülmüş karanfiller, fullar,
küçük bir turunc fidanı bir de.
Dişim ağrıyor, kulaklarım zonklıyor,
gece kuşları uçuyor göç ateşlerinin üzerinde.

Bir savaş alanındaayım,
ne yapacağını bilmiyor küçük gövdem.

Ankara, 23. 7. 1979

RUS RULETİ

I

Sebze ayıklıyor balkonda kadın,
iki ter damlası memelerinin arasında.

– Saat kaç? Nerede kaldı topal eskici?

II

Başak burcuna yerleşti güneş,
benim tedirgin, içe kapanık burcuma;
incir yapraklarıyla örtüldü deniz.

III

Bacaklarımın arasında ağustos güneşi,
durmadan su çekiyorum bir soğuk kuyudan.

IV

Göbekli halk adamları bunlar,
ne utku söz konusu,
ne de yenilgi.

Bodrum, 9. 8. 1979

YENİ BİR ÖĞRENCİLİK

Şarkı söylüyor çalışırken duvarcılar
ama sesleri yankılanmıyor duvarlarında
ama bilmiyorlar ne işe yarayacak
ördükleri odalar.

Sabah. Sabahın onu. Giderek
bir dolap beygiri donuna giriyor güneş.
Sırtım denize dönük,
balık pulları ayıklıyorum sakallı yüzümde.

Birşeyler öğreniyorum ben de
baktıkça taş duvarlarına duvarcıların
baktıkça yelesine suskun denizin
birşeyler öğreniyorum ben de :

Sadece
su ve topraktan yaratılmamıştır insan,
ve yaşlı insanlar var
çocuklarımızın gözlerinde.

Bodrum, 10. 8. 1979

TARİHİN BATTIĞI YER

Kökleri denizin içinde bir ılgın ağacı.
Tuzlu suyla kavrula kavrula tüten mavi
gökyüzü oluyor dalların arasında,
bin yıl önce, şimdi, bin yıl sonra.

Yeldeğirmenleri, ama kanatsız,
üzerinde çıplak tepelerin.
Ufuk çizgisinde çınlayan
boş şarap testileri bunlar,
içleri yosun tutmuş zeytinyağı küpleri,
birkaç incir ağacı, beyaz lekeler,
ve kırık çizgileri bir yorgun kıyının.

Çalgı sesleri gelse de karşı kıyıdan,
yankılansa da çalılıklarda insan sesleri,
suskunluk hep yarılrken granit kayalar,
güneş doğarken sessizlik,
güneş batarken sessizlik.

Bir gemi geçiyor, gezginleriyle. Hep geçer;
görmeden dümen suyunu
çam gövdeli teknenin,
duymadan
yedi dille konuşan köylü denizcileri,
ölü bir gemi geçiyor ölüleriyle birlikte :

Kısıp gözlerini bakıyorsun Tarih'in battığı yere.

Bodrum, 10. 8. 1979

KARGIŞLI BİR YAZITÇI

*Ateş vapurunu icad edenler
Yelken açıp yelin kadri ne bilsün
Süleyman'dır kuşun dilin söyleyen
Her Süleyman dilin kadrin ne bilsün*

Seyrânî Baba

Adı kötüye çıkmış kargışlı bir yazıtçı,
adalı balıkçıların anlattıklarına göre;
kuşkulu davranışları var denize çıkıldığı zaman,
yıldızlardan burçlardan hiç anlamadığı da söyleniyor.
Bana kalırsa bir yerleşik yabancı suyun bu yakasında,
eski bir Galata tefecisi, belki bir Naip emeklisi.

Değişik söylentiler var hakkında
ki akşamlara doğru gittikçe çoğalmakta;
buna kendisinin de yadsınmaz katkıları var :
“Şiir azınlıklarının yoldaşdır” demiş bir yerde
içki içerken. Bir taşra gazetesinde de,
“Şiir bir çeşit susmadır” diye yazmış,
– korkunç itiraflar, ipe götürür adamı! –
hele bir geçişi var ki saksıların önünden,
pîrleri Divane Herom sanabilir onu,
bir görse tımarhâneciler esnafı.

Son zamanlarda,

bazı önemli belgeler de geçti elimize,
bir gömü arayıcısının terekesinde bulunan
– akrabaları üstlenmediği için kamuya kalmış – :

Buna göre:

sokaklarımızdan geçmiş her çağda
tefler, dümbelekler, ziller çalarak
ayıp resimler çizerek avlu duvarlarına
önümüz sıra yürümüş her yerde, her zaman,
köyün dilsiz delisiyle birlikte,
peşlerinde beberuhiler, cüceler, zenneler ve çocuklar.

İzmir, 10. 8. 1979

BİR KENT NE VEREBİLİR İNSANA?

Bir kent ne verebilir insana, kazınmaz bir yenilgi duygusundan başka?

Bir komşu ölür, iç avluda toplanır insanlar;
tentürdiyot içen bir dulun intiharı konuşulur taşlıkta;
yıkıcılar gelir : çekiç, keser sesleri denizde yankılanır, bastırır
seslerini balıkçıların,
bakarsın ki bütün evler ölmüş, kıyıda direnen üç kâgir
yapıdan başka,
– bahçesi ağaçlı, sarmaşıklar sıvanmış alnacına –,
sanki biri üç gün üç gece yağma ferman etmiştir.

Bir kent vardır, deniz kıyısındadır, ovadadır, dağın başındadır,
evler ölmüştür, silinmiştir el izlerin kapı tokmaklarından
bir kent ne verebilir insana, kazınmaz bir yenilgi duygusundan başka?

İzmir, 15. 8. 1979

ERTELENMİŞ YAŞAM

Bir deniz artığı görünüyor iki çatı arasında,
çatıda bir televizyon anteni – başka çatılarda da –,
mayolar, havlular, yazlık giysiler balkonda. Çıt yok.
Ertelenmiş insanlar çıkıyor inlerinden öğleye doğru;
bırakılmış güneşler, başka yazlar, başka kışlar;
emekli memur, küçük kentsoylu, yurguncu, karaborsacı;
mangallar, ızgaralar, odun kömürü yığınları, kozalaklar –
öğleye doğru kahvaltı, on ikide deniz, akşamları konken –,
gözleri akşamsefalarına yabancı, gövdeleri denizsiz,
yan yana, üst üste, iç içe derebeylikler, sultanlıklar,
kaktüs, asma, su kabağı yetiştirilen ülkeler, el kadar;
ülkeleri ertelenmiş insanların, bırakılmış güneşlerin, başka
yazların, başka kışların.

Karşı kıyıda zeytin ağaçları, harnuplar, günebakan tarlaları :
yılmayan, boyun eğmeyen, ertelenmeyen doğa.

Sakızlıkoy, 17. 8. 1979

BİR ANIRMANIN ANATOMİSİ

Nasıl sokmalı bir eşek anırmasını bir şiire,
neyi simgeler bu ölçü tanımaz, bu kalıpsız ses,
mutluluğu mu, acıyı mı, neyi?

Arıcıklar döner havada, yaklaşan güzdür;
leylek gölgeleriyle ısınır ayaklarımız, sırtımız.
Bülbül ve kanaryayı dizelerde bırakıp
bir martı sesi gezdiriyorum denizin yüzeyinde,
su gölgesinde bir üç direkli teknenin.

Nedir bir eşeğin anırması, neyi simgeler?
Bir incir ağacının gübre kokan sıcak gölgesidir,
bozkırda tek başına bir ağacın kederli sözleridir,
insanca bir şeydir : eve dönüştür : Akdenizdir.

Sakızlıkoy, 20. 8. 1979

BOĞAZA DÜĞÜMLENEN

Akşamsefaları açılıyor yavaşça,
balkonda rakı içiyor baba;
rakı mı yoksa başka bir şey mi rakıdan?

(Yaşatsalardı bu yaz yirmisinde olacaktı.)

Sabunlu elini önlüğüne sildi anne,
gizlice, suç işlermiş gibi,
yürüdü parmak uçlarına basa basa;
karanlık, nemli, kapatılmış, yasak oda.

(Yaşatsalardı bu yaz yirmisinde olacaktı.)

– Korkma aç!
oradadır patikleri, zıbınları, önlüğü,
oradadır o ceviz sandıkta,
ter kokan kazağı ile kanlı gömleği.

Sakızlıkoy, 22. 8. 1979

BAKTIĞIN ZAMAN

Baktığın zaman,
taşlar, mezar taşları, yıkık duvarlar;
alıp götüren ne bütün bunları,
hiç sordun mu yurdundan gidenlere,
gördün mü
artık yatağında akmayan ırmağı?

Niçin bıraktık,
niçin yıkılıyor yıkılanlar?

İstanbul, Eylül 1979

BİR ÖĞRETMENİN ÖLÜMÜ

Ziya Arıkan'ın ardından

Nedir bir öğretmenin ölümü bir yetişkin insanın yaşamında?
Biraz da kendi ölümüdür; insanın bir yanı ölüp gider,
tanıksız kalmıştır çünkü, bir belge yok olmuştur.
Ağlarız, bir ölüme, o ölüm kadar ölümsüzlüğüne
inandığımız şeylere;
dağınık, düğümlü bir çocukluğa, bir çıkık omuza, bir parçalanmış
dize;
sulanmış sokaklardan geçersin eski bir müzik çalınır;
saçları yıkanmış bir kadın başı uzanır pencereden;
tahta merdivenlerde mantarlığının topukları yankılanır;
birinin gözü kör olur, ünlü bir yatıra saygı göstermedi diye;
geçersin kapı önlerinden, artık adından başka bir şey
kalmamış Zeytinlibahçe'den;
ağla ozan! bir çocukluk yaşamadın, yaşadın diye kim tanıklık
edecek?

Ölmemeli öğretmenler, yazılmamalı, duyurulmamalı ölümleri;
o zaman inanabiliriz ancak ölüme ve ölümsüzlüğe.

Ankara, 8. 9. 1979

BİR AĞUSTOSUN AYNASINDA

DOĞDUĞUN TOPRAK

Ülker'e

Ne bir kedi var kumsalda ne de bir köpek,
deniz silmiş çocukların avlu duvarlarını,
bir tulumba sesi de yok çevrede,
yüzünü yıkadığın o kuyu suyunu ansıtacak,
üç yaşını o sulardan çıkaracak.

Bu sokaktan geçtin mi,
hiç sırtını dayadın mı şu binektaşına,
hiç dokundun mu şu ağaca, şu kapıya, şu tokmağa?

Değişik bir kokusu yok doğduğun toprağın,
duvarda gördüğün yazılardan başka.

Gümülcine, 7. 8. 1978

NASIL?

İzin gerek bu insanlara onarmak için ocaklarını, evlerini,
izin gerek aktarmak için damlarını
izin gerek bir tek çivi çakmak için duvarlarına
bir kuyu açmak için avlularına.

İnsan nasıl yaşayabilir onarmadan ocağını
damını aktarmadan, bir çivi çakmadan duvara
gömleğini asmak için takvimler aynalar fotoğraflar
bir kuyu açmadan avlusuna
kovaya su çekmek için tulumbadan,
sulamak için ağaçları sebzeleri çiçekleri
sular dökünmek için bir sıcak ağustos günü taşlıkta.

Gümülcine, 8. 8. 1978

ARCHSPELAGO CONFERENCE
C/O Dr. ERKKA MAULA
M/S KRİSTİNA BRAHE
TURKU, FİNLAND.

Santorini'den bakıyorum sizin denize doktor
güvercinler inip kalkıyor Beyazıt Alanında
bir balık çıkarıp başını soluk alıyor
sizin geminin saydam gölgesine bakarak.

Güneş doğuyor güneş batıyor
sular denizlere göklere ağıyor
bir kuşak bir başka kuşakla büyüyor
ve yeryüzü her gün yepyeni her gün acımasız
her gün yabancı.

Adını değiştirdim insan soyunun doktor
yüreğime yazdım umudu ad olarak
yeter çünkü doktor tek bir insan bile olsa
insanın evrenin ve doğanın onuruna
inanıyorsa eğer bilime şiire ve aşka.

*Ermoupolis, Syros Adası,
16. 8. 1978*

TÜRK MAHALLESİNDE

Gümülcine'de eski Türk mahallesinde
kahvelerin önünde yaşlı insanlar
caminin yanında tozlu bir çınar
duvarlara dayanmış tütün dizileri.

Yürüyerek geçiyorum bir Ege kasabasını
mekik sesleri geliyor kapalı avlulardan
bir de ondurmaz kederi Rumeli türkülerinin.

Ermoupolis, 18. 8. 1978

HER GÜN BİR ŞİİR

Bu adalar denizinde her gün şiir yazarım, diyordun,
bakarken taş anıtlara, sarmaşıklara, zakkumlara, göktaş denize,
her gün bir şiir, yurdum için, sevdiklerim, sevmediklerim için,
her gün bir şiir, düşünerek kayan toprağı, öldürülen doğayı,
duyarak acısını her günü, her çağı onurlandıran ölülerimizin.

Bu adalar denizinde her gün bir şiir yazarım, diyordun,
ve örselenmiş konuların da şiirini yazmalı, –
kim örseledi, ne zaman, başkaları mı, biz mi, kim? – :
kendimizin, göçebe tarihimizin, göçmen ve çocuk güzelliğimizin,
kendimizin, göçebe tarihimizin, göçmen ve çocuk çirkinliğimizin,
her gün başkalarına, çorak ellere bıraktığımız şeylerin şiirini,
her gün bir bardak soğuk su içmek için komşularımızın ellerinden,
unutmamak için, bağışlamamak için bize vuran öteki elimizi.

Ermoupolis, 18. 8. 1978

KENDİNİ BUNCA HORLAMAK

Aynalar var askerlerimizin ceplerinde
yanında kâğıt-kalemin, tıraşın, muskanın,
aynalar var köylülerimizin ceplerinde
yanında Kerem ile Aslı'nın, borç senedinin,
aynalar var işçilerimizin ceplerinde,
yanında anahtarların, grev bildirisinin,
aynalar var evlerimizde, odalarımızda,
aynalar var sokaklarımızda, işyerlerimizde,
aynalar var elimizde, beynimizde, yüreğimizde,
aynalar var kül tablamızda, fincanımızda, saatimizde;

Aynalar var:

döner ayna, endam aynası, el aynası, dev aynası, maymun aynası,
unutarak güzelliğini kendimizi bunca horlamanın.

Ermoupolis, 19. 8. 1978

SENİ BEKLERKEN

Bir yerlere gönderdim seni, gittin,
görmek için geri dönüşünü, kapıdan girişini,
Gittin : her şey eskidi, buruştu, kireçlendi;
erişilmez bir uzay boşluğu, bir buzul süre.

Dışarıya bakıyorum çıktığın kapıdan :
bir şilep gövdesi, bir depo, birkaç vinç,
gelip geçen insanlar, uğultusu komşu denizin.

Anladım birden, kendimi böyle kendimle denerken :
gitmemen geri gelmeden çok daha güzel,
ama seni beklemek de güzel, o da güzel.

Ermoupolis, 20.8.1978

GÜMÜLCİNE ÇARŞISINDA KADINLAR

Ermu sokağında çömelmiş kadınlar,
ayçiçeği yüzlerini saklıyorlar, –
mısır püskülü, süt mavisi ve yeşil –,
sürekli bir göçü, bir sılayı yaşıyorlar.

Hiçbir kadın bunca acı vermemiştir bana;
çınar kadar Türk bu dağlı kadınlar kadar.

22. 8. 1978

Kiklades gemisi, Syros-Santorini arası

BİR TAŞIN ANISINA

Bir taş alıp denize atıyorsun, budalalık,
deniz taşı yutuyor, fiziğin yasası bu,
sen gidip çıkarmadıkça orada kalacak; ama
denesen de bulamazsın yerini, çıkaramazsın.

Öyleyse niçin şiir yazıyorsun, niçin yazıyorsun;
çıkaramadıktan sonra o tutsak taşı oradan,
kullanamadıktan sonra bir yapının harcında?

Santorini Adası, 23. 8. 1978

İONİON GEMİSİNDE

“Dile de kulaktan başka müşteri yoktur”
Mevlâna

Durmadan konuşan bir adam, dinlemediğin halde,
belki sarhoş ama sıkıntılarını anlatan,
anlatacak birini arayan bu tekne üzerinde;
vergilerden, karısından, ülkesinden şikâyetleri.

Dinliyorsun, dinlemek istemediğin halde, inatla,
bir cümle yakalıyorsun kuyu kovasına takılmış,
yavaş yavaş beliren, karanlığı geçen yüzler gibi.

Bir cümle : “Her insan kendi özünü anlatır,
sabırla dinledikçe bir başkasını.” Bir cümle,
kimsenin söylemediği, senin uydurduğun belki,
ama bir uçurtma kalıntısı bu, kuyruksuz-kulaksız,
geçen yıl elektrik tellerine takılıp orada kalmış.

Santorini-Paros arası, 25. 8. 1978

SALLANAN BİR DENİZDE

Sallanan bir denizde, yabancı sesler arasında,
sesler yabancı ama yüzlerin tanıdık hepsi;
bir ad bulabilirdin bunlara kendi dilinde, sıfatlar,
benzetmeler;
dilini yüzlerinde denerdin, dillerinde denerdin;
hatırla bir, dün gece “bilmiyordum” diyen sesi Santorini’de,
Çeşme’den Sakız’a ana rahminde geçmişti,
bir başkası daha üçünde bile değildi kırk bir soğuklarını
Meriç’ten Edirne’ye taşıırken;
ne söyledi sana “Bilmiyorum” sesi Akdeniz’in başladığı yerde
bu çorak adada.

Çevren kayalardı, bir onlardı, seninle yaşıt lâvlardan oluşan,
ne dedi sana o göçmen ses dostça tınısıyla yüreğin
burulurken,
yıkık damları düşünmedin mi ayçiçekleri arasında, Batı
Trakya’nın şişmanlayan kadınlarını?

Çevrende yüzler daha belirgin uzun çilelerle arayıp
bulduğun bu aynalı denizden,
ülkenden getirdiğin yüzler, acının yüzü, ölümün yüzü, bir
yüzden çok daha fazlasına benzeyen şeyler,
kurtulamadığın, kurtulmak istemediğin, adadan adaya, bir
denizden ötekine taşıdıkların :
bir ses, bir bakış, bir soluk, bir duruş, ama barışsız!

Yeni bir evren yok sana, ne bir ses, ne bir deniz, ne de bir
kent, –
İskenderiyeli yaşlı ozanın yazdığı gibi o benzersiz şiirinde, –
sırtında, yüreğinde taşıdıklarından başka, bu kâğda
koyduklarından başka,

ama neden açtın radyoyu bu yabancı sesler arasında, neden
haberleri dinlemek istedin,
çarpıntılar içinde, hep senin olan, sana ait bir şeyi.

Bir gemidesin işte tartışmasız, Santorini'den Paros'a doğru,
nedir ki bu gemi senin beyin hücrelerinden başka?
sallanan, yalpalayan, dalga yiyen ama durulmak isteyen,
sallanan bir denizde yabancı sesler arasında;
sesler yabancı ama yüzlerin tanıdık hepsi,
aralarından biri çıkıp "bilmiyordum" dese de sana.

İonion gemisi, 25. 8. 1978

BİR ŞİİR NASIL BAŞLAR?

Güneşin doğuşu, ağustosböcekleri, horoz sesleri,
limanda demir atan bir gemi, gıcırtilar,
Ülker içini çekiyor uykusunda, düzensiz soluk alıyor,
balkon kepenklerini açıyorsun; alacakaranlık, kahverengi tepe,
kemerli beyaz evler, aşağılara doğru mısır tarlaları,
dikenli incirler, ılgınlar, tek bir ışık, tek bir defne,
bir kuş sesi, suya düşen su damlalarının tınısı,
ve en önemlisi ağustosun kendi sesi, uyutmayan.

Betimlemeler bütün bunlar, gözlemler, belki bir şiir için notlar;
yarın gene tekrarlanacak şeyler bir dakika geç, bir dakika erken,
duymasan da, görmesen de, açmasan da balkon kapısını,
uyusan, uyanmasan, bir tekne olsan ya da bir başka adada,
düşleyebilirsin aynı görkemli uyanışı tek bir tanık bile olmadan,
bir başka yerde de vardır kuşkusuz aynı görkemli uyanış,
tutabilirsen bir eş zamanda uykunu, kulağını, gözünü ve
uykusuzluğunu.

Bu yüzden bir gezi notları bunlar, bir güne başlamanın notları,
küçük gözlemler, betimlemeler, yanıp sönen duyarlıklar,
sokamazsan eğer penceredeki dikdörtgen görüntüye, evet tam
oraya,
sürekli zeytinlerle tozlu yapraklarını incir ağaçlarının.

Şiir denen şey incir sütünün soluk kesen kokusuyla başlayabilir;
yani sana bağımlı bir şey, burnuna, o kokuyu almana, çoğaltmana,
ve doğduğun kenti bir horoz sesinde bu adaya taşımaya :
birşeyler olur belki, belki bir şiir başlayabilir bu sırada.

Paros Adası, 27. 8. 1978

GÖZLEM

Denize entariyle giriyor Messi'de kadınlar,
durmadan şişmanlıyor ve takıları seviyorlar.

Gece yarısına kadar uyumadı bir sıcak boşlukta,
sonra kalktı, yavaş yavaş çıkardı giysilerini,
çırılçıplak yürüdü denize
kumsalda terli izler bırakarak.

Paros, 27. 8. 1978

YURDUNDAN UZAKTA OLMAK

Dün akşamki düğünü düşündün mü,
sıra sıra masaları, süslü kadınları, sarhoş erkekleri,
keman ve cümbüş sesini, birlikte söylenen şarkıları,
alkış ve ıslık seslerini de düşündün mü,
gelin arabasını bahçe kapısı önünde duran,
bir de şu kendi kendine söylenen ağustos gecesini,
durmadan gerinen, uyuşmuş parmaklarını çatlatan?

Paros, 28. 8. 1978

GÜVERCİNLER

Bir yazı vardı göğsünde giydiği fanilanın :
“Bir güvercin yersiniz kentinizi seviyorsanız”
ve bir güvercin sureti aşıağıya doğru gökyüzünden
“bir güvercin yersiniz” le “seviyorsanız kentinizi” arasında.

Genç bir adamdı boynu kalın kolları bacakları,
kentini sevdiği duruşundan, yürüyüşünden belli.

İyice ansıyorum, güneş tam tepemizdeydi Paros'ta,
döverken küçücük kızını o kentini çok mu çok seven adam.

Paros, 29. 8. 1978

KORKU NE?

Emre Kongar'a

Korkma, sev bayağı sözcükleri
kâğıt çiçekleri, taşbasmalarını,
aç bütün pencereleri
ya deniz göreceksin
ya dağlar ya da ova,
korkma sağır duvarlardan
asker çantasından
polis palaskasından,
her gün bir başka yanını vursalar da
eksilmeyeceksin,
kim çalarsa çalsın aç kapını
korkma,
bu aşkla, bu gülüşle, bu yürekle,
ya sonsuz bir deniz bulacaksın karşında
ya da bir ay en olgun çağında.

Haberler; bir yanımızın daha
vurulduğunu söylüyorlar;
bak akıyor, kanıyor her şey,
büyüyor onları boğacak olan kan.

*31. 8. 1978
Karlovassi, Sisam Adası*

UYUYORSUN

Ülker'e

Dizlerin görünüyor, ağzın açık biraz,
kolların öyle ki kucaklıyorsun dağları, denizi,
inip kalkıyor karnın soluk aldıkça : yaşıyorsun,
yetmiyor sevgim uyandırmaya seni.

Uyanacaksın az sonra, birden ya da yavaşça,
anlayacağız bunu (nereden mi? sorma, bilemem)
ben, kabaran toprak ve göğün emdiği deniz.

Karlovassi, Sisam, 1. 9. 1978

SYNTAGMA ALANINDA

Evimde seviyorum pazarları, ne hapishanede, ne de sevilen bir
kentte,
Önümden iri memeli kuzey kızları geçiyor güneşli bir alanda,
ısınmak isteyen yaşlılar, budala gezginler.
Böyle kimliksiz bir pazar günü terliyorum yalnızlıktan.
Yarın ilk kez bir kitabım yayınlanıyor bir yabancı dilde,
üstelik salı günü de 1 Mayıs. Ama ben
geberebilirim mutluluk ve yalnızlıktan.

Atina, 29. 4. 1979

ÇİFTE KAVRULMUŞ

Hiçbir kentte bir gezgin gibi yaşamadım,
bakmadım taş yapılara, düş kalıntılarına,
görmek istedim tarihini alinyazılarının,
bu yüzden gözlerim doldu ölümlerle, yangınlarla.

Hiçbir kentte bir gezgin gibi yürümedim
tepeden tırnağa bir imge delisi halinde,
bu yüzden tökezlendi her adımda ayaklarım,
her tümsekte toplu mezarlara düştüm,
birlikte yaşadım bir bilinmez tarihi,
bir öyküden başka öyküler yarattım kendime.

Hiçbir kentte bir gezgin gibi yaşamadım,
baş kaldırdım kentlerin gizli yasasına,
işte böyle ödedim bedelini kılı kırk yarmanın.

Atina, 1. 5. 1979

BİR KENTİ YAŞAMAK

Bir kenti yaşamak
ona boyun eğmektir –
sözleşmesiz, anlaşmasız –,
ne derse tek tek yapacaksın,
düşünmeden, direnmeden.

Yabancıysan
ve gezgin değilsen
“bir kent yeter”, diyeceksin,
“tek bir ölüm”;
boğazına oturmuş olan
bir bardak su isteyen.

Boyun eğeceksin yolcu!
bir köle gibi tıpkı,
anlamak için belki,
nedir mutluluğu bir tutsağın?

Atina, 2. 5. 1979

SILA

Şiiri niçin yazılsın bu adamın?
Bir kemancı, kötü sesler çıkaran,
sesten başka bir şey : yaşın yengisi.

Çatal, bıçak sesleri, kahkahalar,
Kastania'daki silâh seslerine benzemeyen şeyler,
ne de Sakarya'dakilere.

Gülüyorlar ona,
bizimkilere güldükleri gibi
kurtuluş bayramlarında.
Kimse bir şey bilmiyor artık,
bir zamanlar ölenler de,
hiçbir şey yansıtmıyor alınlar.

Adaların şiirini yazıyorum, adaların şiirini,
Toroslar'ın ve Gelibolu'nun şiirini :
beynimde sesi boğulan bir kırsağın.

Atina, 3. 5. 1979

HESAPLAŞMA

Bir kötü çağda yaşanmış delilikler,
tanık olduk yaşadık kendi etimizde,
teslim olurken, bırakıp giderken kimileri,
kimileri boyunlarında okşarken yağlı kemendi.

Bir gülümseme!
(ey) yaşamın sonsuz baharı.

*Kamelya gemisi, 4. 5. 1979
(Pire-Hydra Adası arasında)*

CAM KIRIKLARI

Akşam durdu, denize baktı :
omuz omuza yürüyordu yeni bir acıyla;
boğaza düğümlenen, söylenemeyen bir şey,
belki bir yurtsama :

Bir şeyi birine göstermek gibi,
o bir anda olan,
bir terazi titremesi,
bir iç çekme :
gözyaşı kumları bunlar.

Hydra, 4. 5.1979

BEDEL

Süzölerek geçiyorum bir yazın içinden,
kanadlarıma bakıp kıskanıyor çocuklar.
ama hiç düşünmüyorlar :
ben neler ödedim bu yok oluşa.

Ne kışlar, ne kıyımlar, ne yokluklar tanıdım,
alnım değdikçe eridi toprakta,
kaç kentin kapılarında kaç kez
bir aynanın önüne tek başıma bırakıldım.

Hydra, 5. 5. 1979

KARIMA I

Gene bir adadayım sevgilim,
anlıyorum ki senin soluğun esiyor
Paros'tan bu taraflara.

Kınayacak beni yine usta ozanlar,
biliyorum, bu amansız bilge sarraflar,
böyle şeyler yazıyorum diye durmadan,
oysa ben seni ve ülkemi yazıyorum.

Uzakta:
seni damıtıyorum zakkum çiçeklerinden,
oğlum geçiyor tay adımlarıyla taş sokaklardan,
ülkemi seviyorum, bayrağımı seviyorum,
bir evren tutsağıym,
ama kendi dilim var, onunla yazıyorum.

KARIMA II

Güzel bir dize için
bir kolunu verebilir, diyor,
senin de tanıdığın bir ozan,
insan artık sayıyorsa kırkını.

Ben :
senin ve oğlumun dışında
her şeyimi verebilirim tek bir dize için,
çünkü sizinle her şeye başlayabilirim tekrar.

KARIMA III

Rüzgârı kokluyorum, senin kokun,
biraz önce o deniz de sendin,
bir kedi geçiyordu senin salınışınla.

Masamda boş yerin engin saçlarını tarıyor.

Hydra, 5. 5. 1979

GELGİTLER

Bir kuş yatıyor taş avluda,
kanadlarında kurumuş çamur.
Damarlar atıyor : kanın gelgitleri,
televizyondan maç sesi geliyor,
komşu bahçede çıtırtısı yanan otların.

Zamanın sesi bu :
renkli gözlüklerle bakışan iki insan.

Hydra, 6. 5. 1979

DÜELLO

Bir sokağa karşı tek başıma,
karşımda yalnız bir kulağını gösteren deniz,
burada oturmuşum,
yüzümde yıkandıkça çıkmayan keder :
Ölüyorum.

Hydra, 6. 5. 1979

GELECEK

Ne olur yaşasın bu çocuk,
sevsin kendini ve bizi,
burnumu kulağı mı çekerek,
belki de bana “amca” demek isteyen.

Hydra, 6. 5. 1979

ÇELİŞKİ

Yat borusu çalıyor uzak bir kışlada,
biz dışarı çıkıyoruz, (o zaman) :
zeytin ağaçları barıştırıyor gözlerimizi,
taçyapraklarının derinliğini görüyoruz,
bize karşı direnen zamanı.

Denetlenmeyen gövdemiz,
taşınmaz alınyazımız.

Kalk borusu!
Bir o çınlıyor artık horozların sesinde.

Hydra, 7. 5. 1979

YÖN BİLGİSİ

Otlara, Çobanyıldızına bakarak buluyoruz kuzeyi :
arkamız güney, sağımız doğu, solumuz batı.

Acıtıyor bizi aşıp giden yaşam.

Direnmeyi öğreniyoruz yenik düştükçe,
bir böyle çocuk kalınabilir ancak.

Hydra, 7. 5. 1979

MARİNA

Güneş birden battı,
düdük çalarak selâmladı limandaki gemiler.

Kaç gündür dilsizim buralarda; kaç gündür
denizi dinliyorum kayalıklarda,
anlatıyor bana ülkemde vurulup ölenleri :
kurşun delip geçiyor nar çiçeklerini.

Birden battı güneş denizin içinde,
ısıtmak için genç ölümsüzleri.

Hydra, 8. 5. 1979

İRDELEME

Her şey bana altmış yıl öncesini anımsatıyor :
– neden gelmişlerdi, nasıl gittiler?
– onlar neyi unutmamışlardı çağlar boyunca? –
unutmayanlar var bizde de burada da.

Çanlar çalıyor, güzel bir kız bakıyor bana,
bir acıyı, bir yanlışlığı yaşıyorum burada,
hele “iyi Türkler de vardır” dedikleri zaman.

Sormak gerek onlara :
“nedir iyi Türk olmak” ya da,
“*iyi bilmem ne olmak?*”

Bence,
horozların sabah sesiyle uyanmak,
uzatılan dost eli sevgiyle sıkmak
ve düşünmemek, dondurmamak geçmiş
bir saat kulesi halinde,
ama unutmak,
unutturmayan gölgesini bellek sarkıtlarının.

Hydra, 8. 5. 1979

SAKIN UNUTMA

Niçin hücre hapsi var anlıyorum artık :
insanlar kendi seslerinde boğulsunlar diye,
kendi seslerinde yitsin diye insanlar.

Ben ki;
sesim bir haberci olsun istedim ömrüm boyunca,
tüm korkaklıklarım, tutarsızlıklarım ile birlikte,
bir yaşama adamak istedim kendimi,
şimdi bu adada dilimden yoksun durumda,
gerçekten anlıyorum çetinliğini kavganın :

Belki dilsiz kalacaksın, diyorum kendime,
bir akrep olacaksın belki kendi etine,
ne yapacağını biliyor musun o zaman,
ne olacak o elindeki güzel kokular,
boynunda esen kızıl saç ormanı,
bir silgi alıp silebilecek misin kendini,
yazmak için bir halk türküsünü alnına?

Bunları düşün, diyorum,
çünkü gördün yaşam nasıl olmuş,
bir kentin kanlı belleğinde,
bir iğnede, bir iplikte, bir mektup zarfında.
Kendi sesine dayanamamıştın o zaman,
ama gözlerin nasıl da yaşarmıştı,
Yannis'in göğsüne Dafni'de madalya takılırken,
ömrü boyunca bir kez tökezlemedi diye,
kendi sesine dayandı diye,
bir umut burcu dikti diye halkının bağrına.

Unutma yetmişlik Yannis'i,
unutma boyun eğmeyen kent Atina'yı,
unutma Dafni çocuklarını,
unutma sakın Devrim Müzesi'ni Sofya'nın.

Atina, 9. 5. 1979

İÇİNDEKİLER

GÜRLEVİK

Bir Zamanlar Ben de	9
<i>“Ey mevsimler, Şatolar”</i>	
Sıcak Kan Pıhtıları	15
Düşlerle Utanmak	16
Garipsi Şehirde Üç Yağmur Damlası	17
Pavan	19
Batı ve Ötesi	20
Karanlıkta Kapılara Çıkartma	21
Kutsal Gölgede Boşluk	22
Kararmış Gümüş Köstekli Saatler Yarışı	23
Beşinci Yön	25
Nuh Artı Bir	27
Pergamum	28
99 Güvercin Bir Güneş	29
Cambaz İp Cambazı	30
Öyküsüz / Comte de Lautreamont için	31
Dar	33
Kırlangıç Doksan Dokuzu	34
Alcyone	35
Yun	36
Milat	37
Büyük A Sonnet’si	38
Köşeli Kuşlar	39
Fidelio Castro	40
En	41
Alırsa Babam Bana Piştov	42

SARNIÇ

Operet Mareşali	45
Boş Şarap	46
Şano	47

Mağara	48
Pofuduk Pumpkin	49
Barış Antlaşması	50
Pazar Kırıları	51
Sirk Tavşanları	52
Solgun	53
Soytarı	54
Dünyanın En	55
Eski Kız	55
Fes Tanzimat İstanbul Kadın	56
Gürlevik	57
Sirk	58
Seni Kendimden Anlıyorum	59
Five O'Clock Tea	61
Erselik Çiçek	62

KARGI

Rondel	65
Yabanlar	66
Çil	67
Anı	68
Tirşe	69
Kargı	70
Onlar ki	71
Alcyone	73
Aşk İçin On Şiir	81

TUTANAKLAR

<i>Övgüler</i>	
Yazıcı'ya	95
Atlı'ya	96
Kapı'ya	97
Küçük Bir Övgü	98
<i>Tutanaklar</i>	
Tutanak	101
İrdeleme	102

Anılar ve Sözler	103
Ey Gezgin	104
Ölü	105
Testi	106
Karabasan	107
Gündönümü	108
Erteleme	109
Uğurlu Selen	111
Bir Titremenin İç Yapısı	112

Ozanın Zamani

Biriken	115
Sanal Sayılar	116
Ozan	118
Tan	119
Koçaklama	120
Tanık	121
Soluk Soluğa	122
Kömür	123
Ölü Kum	124
Ülke	126
Şey	127
Aslı	128
Sessiz ve Derin	129
Bir Yaz Gecesi Gülümsemesi	132

Adanmış Olan

Özet	135
Yunus	136
Öğleden Sonra Ölüm	137
Bir Söylev Denemesi	138

KİRAZ ZAMANI

Budak	141
Bir Yüreğin Enlem ve Boylamı	144
Kavun Acısı	147
Sıla	149

Katık	152
Yelitza	153
Adıyla Başlarım Onun	156
El Oğul Yazıcı Olursan	159
Uzun Hava	160
Elmanın Tarihi	166
Söyleşi Yerine	168
Suyun Üzerinde Yazılıdır	172
Tansık	173
Bir Sürekli İlk yaz	174
Savaş ve Barış	176
Duruşma	195

KARŞIYAZGI

Atardamar	215
Kömür Gözlü	217
Alandaki Ölüye	218
Ozan	221
Marmaris	225
Bodrum	227
Orfoz	229
Deniz Kıyısındaki Kadın	230
Karşıyazgı	231
Pir Sultan	233
Dönüşüm	238
Aşama	240

Gözetli Şiirleri

Bugün Doğum Günüm	245
Ülker Salı Günü Gelecek	246
Dikkat Kan Aranıyor	247
Ölmeyecek Kadar Yaralı	248
Zordur	251
Durum	253

RÜZGÂRA YAZILIDIR

Şiir Sanatı	257
İnsan Hoşnut Değildir Yeryüzünden...	258
Ağıt	259
Şubat Ayında Ankara'da Yazılan Bir Şiir	260
Yeni Bir Silah Yarattım Yaşamaktan	261
İlk yazda Ölmek	262
Dönemler	264
Gön	265
Ölü Öldü	266
Buz Çiçekleri	267
Karşısevda	270
İntiharı Deneyen Küçük Kıza	271
<i>Bir Kentin Duruşması</i>	
Ben Mersin'e Gittiğim Zaman	275
Kendinin Avcısı	276
<i>Tanık Yüzler</i>	
Yerçekimi	283
Abidin Dino'nun Çiçekleri	284
Yannis Ritsos'un Mektubu	288
Nadejda Mandelstam'ın Ossip Mandelstam'a Mektubu	289
Jorge Semprun'un "Ölüme Yolculuk" Adlı Romanından...	292
<i>Yannis Ritsos İçin On İki Şiir</i>	
Karlovassi'de	297
Karlovassi, 2 Eylül 1978	298
Bir Kuş	299
Tanrıça Kalypso'yu Bırakan Odysseus'u Örnek Alarak	300
İkaros, İkaria ve Bir Adam	301
Kendime Okuntu	302
İki	303
Gözaltı, 11.8.1971	304
Yeni Bir Bakış, Yeni Bir Aşk	305
Bir Başlangıç	306
Ne Kadar Yalınsa O Kadar İyi	306
Önsöz	307

ELMANIN TARİHİ

Tarih	311
Atın Duraklama Çağı	312
At Heykeli	313
Kalıt	314
Kentsoylu Sınıfın Yükselişi	315
Bedrettin Cömert, Tükenmez Güzel İnsanın Baharı	316
Öğretmenlerim	318
Kuşadası'na Ağıt	320
Duvar Yazıları Üstüne	321
Gümölcine'de Türk Evleri	321
Bir Tarih Yorumu	322
Anne Olmak	323
Baba Olmak	324
Keklik Sesi	325
İntikam	325
Yakarı	326
Bodrum'un Son Günleri	327
Evren Yorumcusu	328
1940'larda Bir Doğum Günü	328
Rus Ruleti	329
Yeni Bir Öğrencilik	330
Tarihin Battığı Yer	331
Kargışlı Bir Yazıtçı	332
Bir Kent Ne Verebilir İnsana?	333
Ertelenmiş Yaşam	334
Bir Anırmanın Anatomisi	335
Boğaza Dügümlenen	336
Baktığı Zaman	336
Bir Öğretmenin Ölümü	337
<i>Bir Ağustos'un Aynasında</i>	
Doğduğun Toprak	341
Nasıl?	342
Archspelago Conference...	343
Türk Mahallesinde	344

Her Gün Bir Şiir	345
Kendini Bunca Horlamak	346
Seni Beklerken	347
Gümölcine Çarşısında Kadınlar	348
Bir Taşın Anısına	348
İonion Gemisinde	349
Sallanan Bir Denizde	350
Bir Şiir Nasıl Başlar?	352
Gözlem	353
Yurdundan Uzakta Olmak	353
Güvercinler	354
Korku Ne?	355
Uyuyorsun	356
Syntagma Alanında	356
Çifte Kavrulmuş	357
Bir Kenti Yaşamak	358
Sıla	359
Hesaplaşma	360
Cam Kırıkları	360
Bedel	361
Karıma I	361
Karıma II	362
Karıma III	362
Gelgitler	363
Düello	363
Gelecek	364
Çelişki	364
Yön Bilgisi	365
Marina	365
İrdeleme	366
Sakın Unutma	367

ÖZDEMİR İNCE

Bütün Şiirlerim

Birinci Kitap

" Şiirinizi beni yalınlığı ve içtenliğiyle hayran bıraktı. Orada, saf bir tekniğin biçimlendirildiği büyük bir yüreğin dile gelişlerine tanık oldum ve insancıl olduğu kadar estetik bir heyecan duydum." *Yannis Ritsos (Özel mektup)*

" Özdemir İnce'nin şiirlerinde sürükleyici, dahası baş döndürücü yapıtında bizi etkileyen işte bu ikiliktir (dualite'dir)... Şiirin savdan bağlarını kopartacağı ve evrenselliğe kanat açacağı doğru yeri çok iyi biliyor... Özdemir İnce en küçük uzlaşma duygusu uyandırmadan iki planda da yer almayı başarmış, dünyanın ender şairlerinden biridir." *Alain Bosquet (On meurt à moins önsözü)*

" Özdemir İnce ilk kitaplarını 1960'larda ikinci Yeni akımının coşkulu günleri geçtikten sonra yayımlamıştı. Batı şiiriyle ilişkileri, siyasal etkinliklerin hızlandığı bu dönemde aşırılıklara düşmesini önledi. Şiirde toplumsal sorunlara yönelmenin belli bir anlayışa bağlanamayacağını biliyordu. Onun için de düşünce dünyasındaki gelişmeler, şiirinde bir uçtan öbür uca savrulmasına neden olmadı." *Memet Fuat*

Özdemir İnce'nin Bütün Şiirleri'nin Birinci Kitap'ını oluşturan bu ciltte şairin sonradan Gürlevik (1990) adıyla yayımlanan ilk şiirlerinin yanı sıra basım yıllarına göre şu kitapları yer almaktadır. Kargı (1963), Tutanaklar (1967), Kiraz Zamanı (1969), Karşı Yazgı (1974), Rüzgâra Yazılıdır (1979), Elmanın Taribi (1981).

Özdemir İnce (d. 1936, Mersin), Mersin Lisesi ve Gazi Eğitim Enstitüsü Fransızca Bölümü'nü bitirdikten sonra bir süre de Fransa'da öğrenim gördü. Öğretmenlik, TRT'de yöneticilik, yayıncılık ve gazetecilik yaptı. Avrupa'da çeşitli şiir kuruluşlarına üye seçildi. Şiirlerinin yanı sıra dünya şiirinden yaptığı çeviriler ve şiir üstüne kuramsal çalışmalarıyla da çağdaş edebiyatımızda şiir sanatına en çok emek veren kişilerden biri oldu. Kiraz Zamanı adlı kitabıyla 1968 MAY Edebiyat Ödülü'nü, Yannis Ritsos ile Taşlar, Yinelemeler, Parmaklıklar ile de 1978 Türk Dil Kurumu Çevi kazandı.

ISBN 975-418-65

adam 789

